

วารสารทางวิชาการ มมร วิทยาเขตล้านนา

ปัญญา

JOURNAL OF MBU LNC
ISSN : 0859-3574

ปีที่ 26 เล่มที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2562 Vol.26 No.1 January-June 2019

- สุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต๋อ อธิบดีนทร์ ประมากรณ์ ศิริภูมิ
- การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา”
บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 อัญชนา พิลาดิ
- การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักร
อยุธยาโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วริศรา วิทยาลัย
- การปรับตัวของสามเณรชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนปริยัติธรรม พระกิตติกานต์ อินทพลโณ
แม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Modelโดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
โรงเรียนลำปางกัลยาณี บรรเจิด สระปัญญา
- ปมเชื่องที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม : การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎี
อาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง นิโรธรี จุลเหลา
- พฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวไทย
ในจังหวัดภูเก็ต ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ
- การศึกษาการเปลี่ยนแปลงชุมชนปกากะญอ ชุมชนบ้านแม่เหาะ
อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สุธฤทัย พงษ์ประเสริฐ

สำนักงานวารสารปัญญา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา 103 ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทร.053-270-975 Web : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo>

หลักการและเหตุผล

วารสารปัญญาได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ 2536 โดยจัดพิมพ์เป็นวารสารวิชาการรายครึ่งปี (ปีละ 2 ฉบับ) โดยพิจารณาเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1. ศาสนาและปรัชญา
2. การศึกษา
3. สังคมศาสตร์
4. มนุษยศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมวิชาการด้านศาสนา การศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
2. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความวิจัย บทความปริทัศน์
3. เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ นิสิตและผู้สนใจทั่วไปมีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการ
4. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นด้านศาสนา การศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ : ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

จำนวนพิมพ์ 100 เล่ม

การส่งบทความ

วารสารปัญญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เลขที่ 103 ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทร.053-270-975 ต่อ 15

E-Mail: panya-thjo@gmail.com

สามารถดำเนินการดาวน์โหลดและ Submit ผ่านระบบฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ OJS ทางเว็บไซต์

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo/index>

- บทความวิชาการและวิจัยทุกเรื่องได้รับการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewers) จากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน/บทความ
- บทความ ข้อความ ภาพประกอบและตารางที่ลงพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่มีส่วนรับผิดชอบใด ๆ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ผู้เดียว
- บทความจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น หากตรวจสอบพบว่ามีกรณีตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
- บทความใดที่ผู้อ่านเห็นว่าได้มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิงหรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน กรุณาแจ้งให้กองบรรณาธิการวารสารปัญญาทราบจะเป็นพระคุณยิ่ง
- บทความที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ ขอสงวนลิขสิทธิ์ไม่สงวน

ที่ปรึกษา

พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ดร.
พระมหาวิเศษ เสาะพบดี, รศ.ดร.
รศ. สมหมาย เปรมจิตต์

พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี, ผศ.ดร.
ศ.ดร.พศิน แต่งจวง

บรรณาธิการ

ผศ.ดร. ตระกูล ชำนาญ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร. อุเทน ลาพิงค์

อาจารย์วิรัช ภูมาศรี

บุญนำ สุนามถาวร

กองบรรณาธิการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา	หน่วยงานภายนอก	
พระครูสมุทรโชติ จิรธมโม, ดร.	ผศ.ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ดร.โผน นามณี	ผศ.ดร.หนูม้วน ร่มแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี	พระครูพิพิธสุตาทร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	ผศ.ดร.วิสุทธิชัย ชัยสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	ผศ.วิมลสรรค์ ไสลงษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	ผศ.ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
	ดร.วินิจ ฝาเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
	ดร. มนตรี วิชัยวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

วารสารปัญญา ปี 26 ฉบับที่ 1 มกราคม- พฤษภาคม 2562

พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญโญ,ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ผศ.ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.อภิรมย์ สีตาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ผศ.ดร.วีระ เลิศสมพร	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ผศ.ดร.สมัย วรรณอุดร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ดร.อุเบศ พวงแก้ว	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	ผศ.ดร.สุรัชขุนกุล นุ่นภูบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
รศ.ยุพิน อินทะยะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.เกตุมนี มากมี	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	ดร.มัญญ สอนโพนงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ดร.พรพรณี สุวัตติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่		

บทบรรณาธิการ

วารสารปัญญา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ฉบับนี้ เป็นฉบับประจำปีที 26 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมวิชาการ เป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ ด้านศาสนา การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สังคมศาสตร์ เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ จากอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษาจากหลากหลายสถาบัน และผู้สนใจทั่วไป

วารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความที่น่าสนใจเสนอผลการวิจัย ด้านศาสนา บทความพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดภูเก็ต ด้านการศึกษา บทความสุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต๋ย อธิบดีนทร์ บทความการใช้โหราภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 บทความการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอร์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และบทความการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอร์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านสังคมศาสตร์ การปรับตัวของสามเณรชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ บทความปมเชื่องที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม : การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง และบทความการศึกษาการเปลี่ยนแปลงชุมชนปกากะญอ ชุมชนบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งบทความทั้งหมดได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี เช่นเดิม

วารสารปัญญาขอประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจทุกท่านสามารถส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการเข้ามาเพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร โดยสามารถส่งได้ผ่านระบบออนไลน์ที่เว็บไซต์ของวารสารปัญญาคือ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo/index>

กองบรรณาธิการวารสารปัญญาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอผู้อ่านได้มีความสุขกับการอ่าน พบกันใหม่ฉบับหน้า

กองบรรณาธิการ

บทความวารสารปัญญา
ฉบับที่ 26 พศ.2561 เล่ม 1

	หน้า
สุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต๋ย อธิปดินทร์ <i>ประมาภรณ์ ศิริภูมิ</i>	1
การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ใน รัชกาลที่ 2 <i>อัญชนา พิลาดิ</i>	14
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 <i>วิศรดา วิทยาลัย</i>	28
การปรับตัวของสามเณรชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนปริยัติธรรมแม่ แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ <i>พระกิตติกานต์ อินทปัญโญ</i>	42
การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี <i>บรรเจิด สระปัญญา</i>	52
ปมเชื่องที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม : การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎี อาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง <i>นิโรธรี จุลเหลา</i>	64
พฤติกรรมการณ์ท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยว ไทยในจังหวัดภูเก็ต <i>ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ</i>	76
การศึกษาการเปลี่ยนแปลงชุมชนปากเกาะงู ชุมชนบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่ สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน <i>สุดฤทัย พงษ์ประเสริฐ</i>	86
รูปแบบการเขียนบทความลงวารสาร	91

สุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต๋อ อธิบดินทร์
AESTHETICS OF LANGUAGE USAGE IN THAI COUNTRY SONGS
OF TOIE ATHIBODINDHARA

ประมากรณ์ ศิริภูมิ*

Pramaporn Siriphum

E-mail: thaiedu@cpru.ac.th

เมธานนท์ แสงสุระ*

Methanon Saengsura

ปพิชญา พรหมกันธา**

Papichaya Promkuntha

พัทธนันท์ พาป้อ**

Phattanant Papor

ปูน ชมภูพระ**

Pun Chompuphra

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์และภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของเต๋อ อธิบดินทร์ ที่ประพันธ์ขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2559 จำนวน 9 บทเพลง คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพทางภาษาที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของเต๋อ อธิบดินทร์ อ่านวิเคราะห์ สรุป อภิปรายผลการวิจัยแบบการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

การใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์ และภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของเต๋อ อธิบดินทร์ ปรากฏว่า 1) การใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์ มี 6 ประเภท ได้แก่ ภาษาแสดงอารมณ์โกรธ ไม่พอใจ, ภาษาแสดงอารมณ์เสียสละ ตาหนักตีเย็น, ภาษาแสดงอารมณ์ปลุกปลอบให้กำลังใจ, ภาษาแสดงอารมณ์สงสาร เห็นใจ, ภาษาแสดงอารมณ์โศกเศร้า เสียใจ น้อยใจ, ภาษาแสดงอารมณ์เสียตาย อาลัยอาวรณ์ 2) การใช้ภาพพจน์ มี 6 ประเภท ได้แก่ อุปมา, อุปลักษณ์, บุคลาธิษฐาน, ปฏิทรรศน์, นามนัย, และอติพจน์

จากผลการวิจัยสุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต๋อ อธิบดินทร์ พบว่า มีการใช้ภาพพจน์ในคำร้องของบทเพลง มีการใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อหา มีศิลปะ ในการเลือกใช้ ทำให้ไพเราะ สละสลวย อาจจะด้วยวิธีการ การเล่นคำ คำซ้ำ หลากคำ และใช้คำซ้ำ ผสมกับการใช้ภาษาเพื่อให้สื่ออารมณ์ไปยังผู้ฟัง การใช้ภาพพจน์เป็นกลวิธีอย่างหนึ่งทางภาษาที่มุ่งให้ผู้รับสารมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ซึ่งการใช้ภาพพจน์ซึ่งในเนื้อร้องของบทเพลงที่ว่าเป็นกลวิธีเรียบเรียงถ้อยคำลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจใช้ เพื่อให้เกิดผลทางจินตภาพหรือทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจได้มากกว่าการเขียนอย่างธรรมดา

คำสำคัญ: สุนทรียภาพทางภาษา, เพลงไทยลูกทุ่ง

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the use of language for expressing emotions and stylistics expression in the Thai country songs of Toie Athibodindhara during the period 2014 – 2016. There is about 9 songs to study of language aesthetics in Thai country songs. The results of the study of aesthetics in the Thai country songs found that language aesthetics of Thai country

*นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

songs are 2 kinds: 1) the use of language to express emotions there are 6 types: Expressive language of emotion, The language of emotions Reprimand, Display language of mood, cheer, encouragement, Language of sympathy, sympathy, Expressive language of sadness and Language of Disappointment 2) the use of stylistics expression, there are 6 types: simile, metaphor, personification, paradox, metonymy and hyperbolic.

The result of the research on stylistics expression aesthetics in the Thai country song of Toie Athibodindharais the use of stylistics expression in the lyrics of the song. The use of words to suit the content, the art of choosing to make beautiful melodies may be by way of playing repeated words, words and words repeated with the use of language to convey emotions to the audience. It is a language that is intended to give the audience a clear understanding. The use of the image in the lyrics of the song is a technique of composing various words that the composer intends to use to produce a visual effect or to make a more impressionable impression than writing.

Keywords: Aesthetics of language usage, The Country Songs

บทนำ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระราชนิพนธ์ เรื่อง ลูกทุ่งกับเพลงไทยที่ทรงกล่าวถึงความดี ของเพลงลูกทุ่ง ตอนหนึ่งว่า "พอจะสรุปว่าเพลงลูกทุ่งมีความดีหลายประการ คือ 1. เป็นหลักฐานของข้อมูลทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศ 2. เป็นที่รวมของภูมิปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน 3. เป็นเพลงที่เรียบง่าย เข้าใจง่าย ร้องง่าย จำง่าย 4. สามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น กระจายได้กว้างไกลถึงชนบททุกแห่ง และ 5. มีความเป็นไทยทั้งในเรื่องของภาษา ทำนอง และการขับร้อง" เพลงลูกทุ่งไทยมีคุณลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวทั้งในด้านการออกเสียง และการใช้ภาษา นับเป็นการอนุรักษ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติไทยจึงควรช่วยกันอนุรักษ์เพลงลูกทุ่งไทย เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยสืบไป ปัจจุบันเพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่มีพัฒนาการมาจากเพลงพื้นบ้านและเพลงไทยเดิม มีวิธีการร้องและมีเอกลักษณ์ เฉพาะตัวคือ มีทำนองเพลงฟังแล้ว

เข้าใจง่าย มีลีลาเฉพาะ เน้นความสนุกสนาน ทำนองเพลงมาจากเพลงพื้นบ้าน เนื้อร้องของเพลงลูกทุ่งจะมีลักษณะเด่น การร้องจะใช้ลูกคอหรือจังหวะเร็วเสียงและมีการเอื้อนเสียงเป็นสำคัญมากไปกว่านั้นการถ่ายทอดอารมณ์เพลง ถือเป็นหัวใจสำคัญของการขับร้องเพลงลูกทุ่ง เนื้อร้องของเพลงลูกทุ่ง จะมีลักษณะเด่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริงแล้วถ่ายทอดออกมาด้วยความซาบซึ้งกินใจ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2561)

เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ มีการใช้ภาษาต่างๆ บรรยายเรื่องราวของชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นชีวิตของชาวชนบท โดยก่อนหน้านี้ยังไม่มีแบ่งแยกว่า เป็นลูกทุ่งหรือลูกกรุง เนื่องจาก เพลงไทยได้พัฒนามาจากเพลงไทยเดิมที่ใช้คำร้องที่มีลักษณะการเอื้อนและใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลง มาเป็นเพลงไทยสากล ที่มีเนื้อร้องเต็ม ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากฟังง่าย ร้องง่าย จำได้ง่าย และมักเรียกลักษณะ

จากแนวการร้องของนักร้องแต่ละคนมากกว่า เช่น แนวร่ำว้าง แนวเพลงเพื่อชีวิต นอกจากนี้ นักประพันธ์เพลงรุ่นเก่าๆ ก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการแบ่งแยกประเภทของเพลงไทยสากลว่าเป็นเพลงลูกทุ่ง และลูกกรุง เพราะถือว่า ดนตรีเป็นภาษาสากลและต่างเป็นเพลงไทยสากลเช่นเดียวกัน (สารานุกรมไทยฉบับเยาวชน, 2561)

เพลงลูกทุ่งมีทั้งคุณค่าทางสังคมคติสอนใจตลอด และสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยได้อย่างเห็นภาพพจน์ชัดเจน ถือได้ว่าเป็นแบบอย่างในการประพันธ์เพลงที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว การใช้ภาพพจน์ในบทเพลง ซึ่งเป็นกลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจใช้ให้เกิดผลทางจินตภาพหรือทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจได้มากกว่าการเขียนอย่างธรรมดา รวมไปถึงการใช้คำในบทเพลงเป็นคำที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะถิ่น ที่เป็นคำแสดงอาการ คำล้อเลียน คำด่า คำภาษาถิ่น คำผวน คำแสดงภาพ และคำที่ก่อให้เกิดน้ำเสียงที่สะท้อนอารมณ์ ซึ่งจะเป็นแนวอารมณ์โกรธ ไม่พอใจ การเสียดสี ตำนานิตเตียนให้กำลังใจ น้ำเสียงอ่อนน้อมถ่อมตน โดยเน้นถึงเรื่องราวของความรัก การพร่ำเพ้อถึงคนรัก

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสามารถในการประพันธ์เพลงของเต้ย อธิบดินทร์ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยสุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงลูกทุ่ง โดยศึกษาในประเด็นของการใช้ภาษาสื่ออารมณ์ในบทเพลงไทยลูกทุ่งที่เต้ย อธิบดินทร์ ที่ได้ประพันธ์ขึ้น ซึ่งเพลงที่ประพันธ์เป็นเพลงไทยลูกทุ่งแนวใหม่นำเอาวิถีการใช้ชีวิต ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่ใกล้เคียงกับชีวิตของผู้ฟังมากกล่าวถึงในเพลงมากขึ้น และส่วนมากจะเป็นเพลงเกี่ยวกับหนุ่มสาวใน

เรื่องของความรักโดยบทเพลงจะมีหลากหลายอารมณ์ เช่น อารมณ์เศร้า เสียใจ ดีใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งอีกประการหนึ่ง

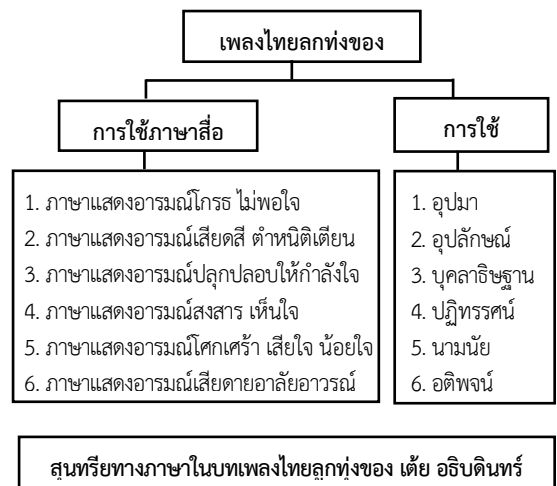
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของ เต้ย อธิบดินทร์

สมมติฐานการวิจัย

การใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งของเต้ย อธิบดินทร์ ทำให้เกิดสุนทรียภาพทางภาษา มีความไพเราะตามความมุ่งหมายของผู้แต่งที่ต้องการจะสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก สู่ผู้ฟัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์และภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงไทยลูกทุ่งของเต้ย อธิบดินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึง 2559 จำนวน 9 บทเพลง มาศึกษา ได้แก่

1. เพลงของฮ้าง (2557)
2. เพลงบ่เป็นหยิ่งอ้ายยังบ่ตาย (2557)
3. เพลงผู้สาวบึงกาฬ (2557)
4. เพลงเข้างกายอ้ายข้างใจ (2558)
5. เพลงสถานะแฟนเก่า (2558)
6. เพลงไม้อ่อยไฟ (2559)
7. เพลงเลิกกันสา (2559)
8. เพลงสเด็ดสีกัถิม (2559)
9. เพลงขุนช้างฮ้างฮัก (2559)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาและวิเคราะห์ในหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ด้านการใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์
2. ด้านการใช้ภาพพจน์

ขั้นจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลโดยถอดความจากแผ่นซีดีเพลง วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นจึงนำข้อมูลเพลงมาเรียงตามลำดับอัลบั้มเพลง

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาสุนทรียภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของเต๋ย อธิบดินทร์ ที่แต่งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2557 ถึง 2559 ผู้วิจัยวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปนี้

1. การใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์ที่ปรากฏในบทเพลงไทยลูกทุ่งของเต๋ย อธิบดินทร์ โดยผู้วิจัยศึกษาตามรูปแบบของพิทยา ลัมมณี (2537, น.25) ดังนี้ 1) ภาษาแสดงอารมณ์โกรธ ไม่พอใจ 2) ภาษาแสดงอารมณ์เสียดีสี ต่าหนิตเตียน 3) ภาษาแสดงอารมณ์ปลุกปลอบให้กำลังใจ 4) ภาษาแสดงอารมณ์สงสาร เห็นใจ 5) ภาษาแสดงอารมณ์โศกเศร้า เสียใจ น้อยใจ 6) ภาษาแสดงอารมณ์ขบขัน สนุกสนาน 7) ภาษาแสดงอารมณ์เสียตาย อาลัยอาวรณ์ 8) ภาษาแสดงอารมณ์ชื่นชม ยกย่อง สรรเสริญ

2. การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงไทยลูกทุ่งของเต๋ย อธิบดินทร์ ผู้วิจัยศึกษาตามรูปแบบของจรัญญา ดีบุญมี ณ ชุมแพ (2545, น.88) ดังนี้ 1) อุปมา 2) อุปลักษณ์ 3) บุคลาธิษฐาน 4) ปฏิทรรศน์ 5) สัทพจน์ 6) สัญลักษณ์ 7) นามนัย 8) อติพจน์ 9) อวพจน์

ขั้นนำเสนอข้อมูลการศึกษาวิเคราะห์ นำเสนอข้อมูลและผลการศึกษาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สุนทรียภาพทางภาษาที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของเต๋ย อธิบดินทร์ อภิปรายผลได้ ดังนี้

- 1) ด้านการใช้ภาษาสื่ออารมณ์ที่ปรากฏในบทเพลง พบว่า มีการใช้ด้านภาษาในการสื่ออารมณ์และภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลง ผู้วิจัยใช้รูปแบบของพิทยา ลัมมณี (2537, น.25) ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน ผลการศึกษาพบว่าด้านการใช้ภาษาสื่ออารมณ์ที่ปรากฏในบทเพลงของเต๋ย อธิบดินทร์ พบการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์ 6 อารมณ์ ได้แก่

1. ภาษาแสดงอารมณ์โกรธ ไม่พอใจ เป็นการใช้ภาษาที่แสดงถึงความรู้สึกโกรธนั้นมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของโทสะ ความรุนแรงของความโกรธ

“คบกับเฮา ยังมีหน้าแจกเบอร์ จืดหัวใจของเธอ เอ็ดได้จั้งได้ ผู้บ่าวกะมี ยังหนีเที่ยวกับผู้ชาย”

(เต๋ย อธิบดินทร์, ของฮ้าง, 2557)

จากเนื้อเพลงแสดงอารมณ์ที่ฝ่ายชายไม่พอใจฝ่ายหญิงคนที่รักหลายใจทั้งที่คบหากับฝ่ายชายอยู่ และยังไม่มียาทำที่ มีใจให้กับชายคนอื่น โดยไม่สนใจฝ่ายชายคนที่รักของตัวเองเลย

2. ภาษาแสดงอารมณ์เสียดสี คำหิณิตีเตียน เป็นการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์เสียดสี คำหิณิตีเตียน ประชดประชันเป็นอารมณ์สืบเนื่องจากอารมณ์โกรธ แต่เมื่อความโกรธบรรเทาลง จึงกลายเป็นการเสียดสี เหน็บแนม

“ถ้าแม่น ว่าเกิดเลือกเกิดได้ คงบ่มีไฟ
อยากเกิดมาผู้ฮ้ายจั่งซี่

ละออนคนหน้าตาดี มีทางเลือกหลาย”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ขุนช้างฮ้างฮัก, 2559)

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นว่ามีการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์เสียดสี ประชดประชัน โดยกล่าวถึงบุคลิกของตัวเองที่ไม่หล่อ และไม่มีทางเลือกหลากหลายเหมือนผู้ชายหน้าตาดี

“ฮักน้องลำไ้ไ้เป็นแค่มั้ฮ้อยไฟกะพ้อ
ไ้เป็นโด้ล่อให้ฮักของเจ้าสมหวัง

ยอมเป็นผู้แพ้ถึงสถักไฟสุมกะซาง เจ็บ
เพื่อน้องนางเป็นหยั่งฮ้ายสิเฮ็ดบได้

ให้น้องไปดี ให้น้องไปมีความสุข ถึง
ฮ้ายเป็นทุกข์ลำไ้ไ้กะลือดเอา

ฮวยพรส่งท้ายคนที่ฮ้ายฮัก ให้น้องโชค
ดีกับเขา”

(เต้ย อธิบดีนทร์, มั้ฮ้อยไฟ, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์เสียดสี กล่าวถึงความรักที่ฝ่ายชายมิให้ฝ่ายหญิงซึ่งเป็นทีรักแต่ไม่สมหวังเป็นรักข้างเดียว โดยเปรียบตนเองเป็นเหมือนกับไม้ชิ้นเล็ก ๆ ที่เอาไว้เป็นชนวนในการติดไฟให้ลูกโซน ซึ่งเหมือนกับความรักที่มอบให้ฝ่ายหญิง แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นได้แค่เชื้อไฟเท่านั้นเพราะฝ่ายหญิงก็มิได้รับรักฝ่ายชาย แต่ก็ยังคงมันรักดังเดิม ถึงจะซ้าตรม ตรอมใจในรักสักเพียงใดก็ยังไม่อยากเห็นคนที่ตนรักมีความสุข ถึงตนเองจะตัวเองเป็นฝ่ายเจ็บพ่ายแพ้เสียใจ แต่เพื่อคนที่

ตนรักจะยอมเจ็บและเสียใจพร้อมกับฮวยพรให้มีความสุข สมหวังกับคนที่ฝ่ายหญิงรัก

“ตั้งแต่มีอื่ทีเล็กกับเจ้า ฮ้ายนอนเศร้า

นอนหงาบ่อยากลูก

ดีใจน้าเดื่อที่เห็นน้องมีความสุข ฮ้าย

นอนชมทุกข์เปิดทางไป

น้ำตาไหลผ่านแก้มเปื้อนหน้าจ้อ ฮ้าย

โพลต์หน้าวอล ให้เจ้าฮักกันหล้ายหล้าย

ก่อนปิดเฟชชอโพลต์สเดตส์สุดท้าย

ฝากกดไลค์ให้ฮ้าย แหน่เดื่อคั่นได้อ่าน”

(เต้ย อธิบดีนทร์, สเดตส์สถักถิม, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์เสียดสี ฝากผ่านถึงหญิงคนที่เคยรักว่าจะอย่างไรก็ตามหากเข้ามาอ่าน “ก่อนปิดเฟชชอโพลต์สเดตส์สุดท้าย ฝากกดไลค์ให้ฮ้าย แหน่เดื่อคั่นได้อ่าน” จากบทเพลงดังกล่าวมีลักษณะประชด ประชัน หากจะทิ้งกันไปก็ช่วยกดไลค์ให้ก่อน

3. ภาษาแสดงอารมณ์ปลุกปลอบให้กำลังใจ เป็นการใช้ภาษาแสดงอารมณ์รัก สุขสดชื่น จะมีกลิ่นอายของความอบอุ่นอ่อนหวาน ห่วงใย ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเคลิบเคลิ้มไปกับเนื้อหาของบทเพลง

“เลิกกันสาหนอลล่า บ่ต้องทนฝืน ฮอด
มื่ออื่นให้เจ้าตื่นมาเป็นคนใหม่

เลิกกันสาหนอลล่า ฮ้ายเศร้าฮ้าย
เสียใจ”

(เต้ย อธิบดีนทร์, เลิกกันสา, 2559)

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นการให้กำลังใจฝ่ายหญิง ที่ฝ่ายชายได้ขอให้ตัดใจแล้วให้ฝ่ายหญิงไปมีชีวิตดีกว่านี้ โดยที่ไม่ต้องมา

โศกเศร้าเสียใจ ฝ่ายชายขอให้ฝ่ายหญิงไม่ต้อง
ทนฝืนกับความรักของตน

4. ภาษาแสดงอารมณ์สงสาร เห็นใจ
เป็นการใช้ภาษาแสดงอารมณ์สงสารสร้างความ
น่าเห็นใจมักเป็นคำที่แสดงความถ่อมตน
ขอร้องวิงวอน ให้เห็นใจ

“อ้ายกะมีหัวใจคือเขาได้หล่า ติดแค่
เพียงหน้าตาอ้ายมันบ่ดี”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ขุนช้างฮ้างฮัก, 2559)

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นว่าการใช้
ภาษาที่แสดงอารมณ์สงสารสร้างความน่าเห็น
ใจขอร้องวิงวอนว่าผู้ชายคนนี้ก็มีความหัวใจ แต่ติดที่
รูปร่างหน้าตาไม่ดี

“ผู้สาวบึงกาฬ โปรดสงสารหัวใจอ้าย
แทน”

มีบ่หนอคนที่ฮักแท้ ที่บ่แคร์บ่สน
หน้าตา”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ผู้สาวบึงกาฬ, 2557)

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นความน่าเห็น
ใจ สงสารถึงสาว ๆ บึงกาฬ ว่าขอคนที่รัก
แท้จริงใจและไม่มองกันที่หน้าตาได้ให้โอกาส
เปิดใจต่อกันและกันบ้าง

“อ้ายกะฮู้ทั้งหัวใจน้องมีแต่เขา สิบ่เว้า
ความเก่าให้ลำบากใจ

เปิดโอกาสให้อ้าย ได้รองรับความเจ็บ
ในหัวใจ

เขาเจ็บแล้วค่อยไป อ้ายสิบ่ขึ้น”

(เต้ย อธิบดีนทร์, สถานะแฟนเก่า, 2558)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาแสดง
อารมณ์สงสารสร้างความน่าเห็นใจ แสดงความ
ถ่อมตน ขอร้องวิงวอน เห็นใจฝ่ายหญิงมีชาย
คนอื่นอยู่เต็มหัวใจ ซึ่งฝ่ายชายไม่กล้าที่จะพูด

ถึงความรักครั้งเก่า ขอแค่ฝ่ายหญิงได้เปิด
โอกาสให้ฝ่ายชายนั้นเข้ามาให้คำปรึกษา เป็นที่
พักพิงใจเสียก่อน เมื่อฝ่ายหญิงหายเจ็บปวด
จากเศร้าแล้วค่อยกลับไปหาชายคนใหม่ ซึ่ง
ฝ่ายชายจะไม่ต่อว่าอะไรเลย

5. ภาษาแสดงอารมณ์โศกเศร้า เสียใจ
น้อยใจ เป็นการใช้ภาษาที่แสดงถึงความ
โศกเศร้า เสียใจ เหนง ว่าเหว่ ผิดหวัง ส่วนใหญ่
มักเกิดจาก ความรักที่ผิดหวังเป็นต้นเหตุ

“เคยฮักน้องล่ำได้อ้ายบอกจากใจว่าฮัก
คือเก่า แต่น้องเลิกเขาคนเก่าต้องยอมจากไป”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ไม้อ้อยไฟ, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดง
ถึงความทรงจำว่าที่เคยรักอย่างไรก็เหมือนเดิม
แต่เมื่อคนรักได้เปลี่ยนใจไปกับคนอื่นแล้วก็
ต้องยอมเดินจากไปด้วยความโศกเศร้าเสียใจ

“ถ้าเจ้าต้องการ อ้ายนี้จะสิเฮ็ดให้ สิบ
ยอมถอนตัว ถอนใจ ให้คนใหม่ของเจ้าเข้ามา”

(เต้ย อธิบดีนทร์, บ่เป็นหยิงอ้ายยังบ่
ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดง
ให้เห็นความโศกเศร้าเสียใจถึงผู้หญิงซึ่งเป็นที่
รักว่าถ้าต้องการจะทอดทิ้งและไปมีรักใหม่ก็จะ
ยอมให้และจะไม่ไปยุ่งเกี่ยวอีกเพื่อให้ คนใหม่
ของเธอเข้ามารักกัน ให้มีความสุข

“ย่อนว่าผู้ฮ้าย ฮักไผ่มีแต่ถักตัว

จิบสาวไปทั่ว แต่บ่มีไผ่ที่จริงใจ”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ผู้สาวบึงกาฬ, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดง
ให้เห็นความน้อยใจและโศกเศร้าเสียใจว่าเป็น
เพราะตัวเองที่หน้าตาไม่ดีและไม่หล่อ ต่อให้รัก
และจริงใจแค่ไหนก็ไม่มีใครที่จริงใจกับเขาเลย

“รู้ว่าเจ้ายังรัก รู้ว่าเจ้ายังแพง แต่อ้าย
แสดงออกไปได้”

เพราะเจ้ามีคนข้างกาย ส่วนโตอ้าย
เป็นได้แค่ความหลัง”

(เต๋ย อธิบดีนทร์, เขาข้างกายอ้ายข้าง
ใจ, 2558)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดง
ให้เห็นความเสียใจถึงฝ่ายหญิงซึ่งเป็นที่ยรัก และ
ยังรักกันแต่ไม่สามารถแสดงความรักต่อกันได้
อีก เพราะทางแม่ของฝ่ายหญิงได้เลือกคู่ครอง
ไว้ให้แล้ว และไม่สามารถที่จะขัดใจผู้เป็นแม่ได้
แล้วความรักของทั้งสองที่เคยมีให้กัน ต้อง
กลายเป็นแค่ความหลัง

“มีอียังลืกล่าว ให้เจ้าฟ้าวบต้องล้งเล
อย่าปล่อยให้อ้ายทุ่มเทกว่านี้เลย

มีอียังลืบอก เจ้าอย่าหลอก ให้เจ้า
เฉลย อย่าปล่อยให้อ้ายละเลยแบบนี้ได้บ่”

(เต๋ย อธิบดีนทร์, เลิกกันสา, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาที่แสดง
ถึงความน้อยใจฝ่ายหญิงซึ่งเป็นที่ยรักว่าถ้ามี
อะไรก็ขอให้บอกกันไปตรง ๆ ซึ่งฝ่ายชายก็ไม่
อยากทุ่มเทอะไรไปมากกว่านี้ เพราะฝ่ายชายรู้
ดีอยู่แล้วว่าไม่ใช่คนที่ฝ่ายหญิงรัก

6. ภาษาแสดงอารมณ์เสียตายอาลัย
อาวรณ์ เป็นการใช้ภาษาแสดงอารมณ์
ต่อคนรักที่ห่างกันไกล มักจะมีถ้อยคำที่สื่อถึง
ความหวังหาอาลัยในความรักที่เคยมีต่อกัน

“กะย่อนวฮักแวง กะย่อนวแพง
หลาย แต่อาจลืบแม่นอ้าย ที่พาเจ้าไปฮอดคั้ง

อาจลืเป็นเขา ผู้พ้อ อ้ายอาจลืยอมเป็น
ผู้พ่ายถึงต้องเสียใจ ยอมได้เพื่อคนที่อ้ายฮัก”

(เต๋ย อธิบดีนทร์, ไม้อ้อยไฟ, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาแสดง
ความอาลัยอาวรณ์ต่อคนรักที่ห่างกันไกล
มักจะมีถ้อยคำที่สื่อถึงความหวังหาอาลัยใน
ความรักที่เคยมีต่อกัน กล่าวถึงหัวใจที่ยังรัก
และหวังผู้หญิงคนนี้ แต่ถึงยังไงก็ต้องผิดหวัง
เพราะความเสียสละให้กับคนที่รักได้มีชีวิตที่
ดีกว่าอยู่กับตัวเองถึงแม้ตัวเองจะเจ็บช้ำก็ยอม

“ให้น้ำเจ้า อ้ายกินแต่เหล้า มาแล้วบ่ลวง
คนเขาจนท้วงว่าบ่บักหลาย ลีให้
อ้ายให้อ้ายน้อละเฮ็ดแนวได้”

กะคนในใจบ่มีไผมาแทนน้อละแม่นโต
เจ้า”

(เต๋ย อธิบดีนทร์, บ่เป็นหยิงอ้ายยังบ่
ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาแสดง
ความอาลัยอาวรณ์ต่อคนรักที่ห่างกันไกล
มักจะมีถ้อยคำที่สื่อถึงความหวังหาอาลัยใน
ความรักที่เคยมีต่อกัน กล่าวถึงความเสียตาย
ของฝ่ายชายหลังจากที่โดนทิ้งต้องมาคิด
เสียตายความรักที่เคยมีให้ และกินเหล้าเมา
มายเหมือนคนเป็นบ้า ซึ่งไม่รู้จะทำยังไงต่อไป
และคงไม่มีใครที่จะมาแทนความรักครั้งได้อีก

“ถึงเขาได้กายไปครอง ส่วนใจน้องอยู่
กับอ้าย เจ็บฮอดมื่อตาย กะลืบเซฮัก”

(เต๋ย อธิบดีนทร์, เขาข้างกายอ้ายข้าง
ใจ, 2558)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาแสดง
ความอาลัยอาวรณ์ต่อคนรักที่ห่างกันไกล
มักจะมีถ้อยคำที่สื่อถึงความหวังหาอาลัยใน
ความรักที่เคยมีต่อกัน กล่าวถึงความอาลัย
อาวรณ์ให้คนที่เคยรัก และฝ่ายชายยังยืนยันว่า
จะรักฝ่ายหญิงด้วยหัวใจตลอดไป ถึงแม้

ร่างกายฝ่ายหญิงนั้นจะเป็นของชายคนอื่นแล้ว
ก็ตาม

“อยากลิ้มเด็ดคือเก่า...ยามเห็นเจ้าเสีย
น้ำตา แต่ต้องย่ำเจ้าของว่า

สถานะเฮมันเปลี่ยนไป อยากกอดน้อง
ในยามเหงา ยามบ่มีเขาเคียงข้างกาย

อยากจับมือยามเจ้าเสียใจ อยากอยู่
ใกล้ ๆ ยามน้ำตาเจ้าหล่น”

(เต้ย อธิบดีนทร์, สถานะแฟนเก่า, 2558)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้ภาษาแสดงความอาลัยอาวรณ์ต่อคนรักที่ห่างกันไกล มักจะมีถ้อยคำที่สื่อถึงความห่วงหาอาลัยในความรักที่เคยมีต่อกัน กล่าวและแสดงให้เห็นถึงการกระทำของฝ่ายชาย ที่ยังมีความอาลัยอาวรณ์แก่ฝ่ายหญิงถึงแม้ว่าจะจะได้แค่คนเคยรักกัน เมื่อเห็นฝ่ายหญิงเสียใจ ท้อแท้ ฝ่ายชายก็อยากจะเข้าไปลอบใจฝ่ายหญิงเพราะยังมีความอาลัยอาวรณ์กับฝ่ายหญิงอยู่

“ตั้งแต่มือที่เล็กกับเจ้า อ้ายนอนเศร้า
นอนเหงา บ่อยากลุก

ดีใจนำเคี้ยวที่เห็นน้องมีความสุข อ้าย
นอนชมทุกข์เปิดทางไป

น้ำตาไหลผ่านแก้มป้อนหน้าจอ อ้าย
โพสต์หน้าวอลล์ ให้เจ้าฮักกันหลายหลาย

ก่อนปิดเฟซขอโพสต์สแตตัสสุดท้าย
ฝากกดไลค์ให้อ้าย แหม่นเคี้ยวคันได้อ่าน”

(เต้ย อธิบดีนทร์, สแตตัสถีถึม, 2559)

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นความอาลัยอาวรณ์ของฝ่ายชาย ที่เลิกกับฝ่ายหญิงไปแล้ว ยังไม่หายจากความเจ็บปวดซ้ำใจ ฝ่ายชายจึงแสดงความรู้สึกผ่านเฟซบุ๊กเป็นครั้งสุดท้าย ทำให้ฝ่ายหญิงได้รับรู้ถึงความเจ็บปวดเสียใจ ก่อนที่จะหายจากเฟซบุ๊ก

2) ด้านการใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลง ผลการศึกษาพบว่าด้านการใช้ภาพพจน์ตามรูปแบบของของจรรยา ติบุญมี ณ ชุมแพ (2545, น. 88) ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของเต้ย อธิบดีนทร์ พบ 6 ภาพพจน์ ได้แก่

1. อุปมา คือการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งให้เหมือนหรือคล้ายกับอีกสิ่งหนึ่งโดยคุณสมบัติหรือลักษณะเป็นสำคัญ โดยใช้คำเปรียบเทียบต่าง ๆ เป็นคำเชื่อม เช่น กล ดั่ง ดั่ง ดุจ ประดุจ ประหนึ่ง เล่ห์ เพียง ถนัด ละม้าย เหมือน เฉก เฉกเช่น ราว รวกับ เป็นต้น

“สวยแค่เพียงภายนอก แต่ข้างในแสนเน่า”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ของฮ้าง, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงหญิงสาวที่มีรูปร่าง หน้าตาดี ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบจิตใจของหญิงสาวคนนั้นว่าจิตใจข้างในนั้นไม่มีอะไรดีเปรียบกับสิ่งเน่า เหม็น ทำให้เกิดลักษณะเป็นคนจิตใจไม่ดี

2. อุปลักษณ์ เป็นการนำของที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันกับสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายเทียบเพื่อให้เกิดจินตภาพที่กว้างไกลโดยไม่ใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ แต่สามารถรับรู้ได้โดยนัยว่าหมายถึงสิ่งใด

“มีแต่โตกับใจฮ้าง ๆ ที่มันฮักจริง”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ขุนช้างฮ้างฮัก, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้อุปลักษณ์ที่มีลักษณะเปรียบเทียบคือ เปรียบชีวิตของผู้ถ่ายทอดอารมณ์เพลงเหมือนกับขุนช้าง ในตัวละคร เรื่องขุนช้างขุนแผน ที่กล่าวว่ามิแค่ตัวกับหัวใจที่รักนางพิมพิลาไลย แต่มันเป็นความรักที่แสดงให้เห็นว่าเป็นความรักที่แท้จริง ซึ่ง

แตกต่างกับขุนแผนที่มีรูปร่างหน้าตาดี แต่มีนิสัยไม่พอในเรื่องความรัก

“สาวโซ่พิสัยหัวใจบื้อคือหน้า”

(เต้ย อธิบดินทร์, ผู้สาวบึงกาฬ, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้อุปลักษณ์เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งคือเปรียบเทียบระหว่างหัวใจที่ไม่ซื่อสัตย์เหมือนกับใบหน้าของหญิงสาว

“ฮักน้องล่ำได้เป็นแค่ไม้้อยไฟกะพอ
ได้เป็นโตหล่อให้ฮักของเจ้าสมหวัง”

(เต้ย อธิบดินทร์, ไม้้อยไฟ, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงความรักของฝ่ายชายที่มีให้ฝ่ายหญิง ถึงจะรักฝ่ายหญิงมากแค่ไหนก็ตาม แต่ฝ่ายชายก็เป็นได้แค่สะพานรักที่ให้ฝ่ายหญิงสมหวังกับชายผู้อื่น

“เรื่องผู้ชายคิดแค่เป็นของเล่น”

(เต้ย อธิบดินทร์, ของฮ้าง, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงฝ่ายหญิงที่ไม่ให้ความสำคัญกับความรักของฝ่ายชาย ซึ่งเป็นการใช้อุปลักษณ์ในการเปรียบเทียบความรักที่มาค่าเหมือนกับเป็นของเล่น

“อยากปลอบน้องให้ลืมท้อ อยากลิขอล
คลุมแทนผ้าห่ม

ปกป้องน้องจากสายลม แต่กะเป็นแค่
ฝืน แนวน้ำเย็นนั้นแฟนเก่า”

(เต้ย อธิบดินทร์, สถานะแฟนเก่า, 2558)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงการนำคำที่มีความหมายหนึ่งมาสมมติขึ้นแทน คือฝ่ายชายอยากจะเข้าไปปลอบใจฝ่ายหญิงที่เป็นคนรักเก่า ที่กำลังโศกเศร้าเสียใจ ซึ่งใช้แทนโดยการนำผ้าห่มมาแทนความห่วงใยที่มี ให้ไปคลุม

ร่างกายของคนรักเก่าให้มีความอบอุ่นหรือหายเหงาได้

3. บุคลาธิษฐาน เป็นความเปรียบเทียบที่นำเอาความรู้สึก นึกคิด จิตใจ ลักษณะ กิริยาอาการของมนุษย์ไปใส่ในสรรพสิ่งทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงความรู้สึกนึกคิดและอากัปกริยาต่าง ๆ ได้เหมือนมนุษย์

“ให้เจ้าคิดง่ายๆ ย้อนว่าฮักเจ้าหลาย
ควายเลยยอมจากลา”

(เต้ย อธิบดินทร์, เลิกกันสา, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงการนำเอาความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ลักษณะ กิริยาอาการของมนุษย์ไปใส่ในสรรพสิ่งทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต คือการที่ฝ่ายชายบอกฝ่ายหญิงคิดง่าย ๆ เหมือนกับสัตว์ชนิดหนึ่งแล้วใส่อาการ ท่าทาง กิริยาของมนุษย์ ให้สัตว์ตัวนั้นเดินออกมาจากความรักที่ไม่มีความเป็นจริง

4. ปฏิทรรศน์ บางตำราเรียกว่า ปฏิภาคพจน์ เป็นการนำคำที่มีความหมายขัดแย้งกันมาวางไว้ใกล้กัน ดูอย่างผิวเผินแล้วจะขัดกันเองหรือไม่น่าเป็นไปได้ แต่ถ้าพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่าเป็นไปได้

“น้ำตาอายีฟั่งป้งเป็นหยังอายีฟั่งป๋ตาย”

(เต้ย อธิบดินทร์, บ่เป็นหยังอายีฟั่งป๋ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงความขัดแย้งที่ไม่สอดคล้อง โดยลักษณะอาการของน้ำตาที่ไหล แต่ขัดกับร่างกายที่ฝ่ายชายได้พูดถึงน้ำตาไหลเพียงใดแต่ตัวของฝ่ายชายนั้นยังไม่ตาย

“ผู้สาวบึงกาฬ หน้าหวานแต่ช่างใจร้าย”

(เต้ย อธิบดินทร์, ผู้สาวบึงกาฬ, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงความขัดแย้งของลักษณะใบหน้าหวาน ๆ ของฝ่ายหญิง ซึ่งขัดกับหัวใจที่ฝ่ายชายมองว่าจิตใจร้ายกาจ จิตใจดำ

“ให้น้องไปดี ให้น้องไปมีความสุข
ถึงอ้ายเป็นทุกข์ล้าไต่กะลือดเอา”
(เต้ย อธิบดินทร์, ไม่อ่อยไฟ, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงฝ่ายชายอวยพรให้กับฝ่ายหญิงให้มีความสุข สมหวังกับชายคนอื่นซึ่งขัดแย้งกับฝ่ายชายที่ต้องทนกับความทุกข์มากแค่ไหน ฝ่ายชายก็พร้อมที่จะอดทนเพื่อฝ่ายหญิงมีความสุข

“สแต่ดัสของน้องสมหวัง อ้ายน้ำตาพัง
เห็นน้องฮักเขา”
(เต้ย อธิบดินทร์, (สแต่ดัสถึกถิม, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงการใช้งานเฟสบุ๊คของฝ่ายที่ขึ้นสถานะว่าผิดหวังจากการโดนทอดทิ้ง โดยฝ่ายหญิง โดยไปมีรักครั้งใหม่ได้ขึ้นสถานะที่มีความสุข สมหวังกับความรัก ซึ่งขัดแย้งกับความรู้สึกของฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ที่ฝ่ายหญิงมีความสุข ส่วนฝ่ายชายโศกเศร้า เสียใจ

5. นามนัย เป็นการใช้คำหรือวลีแทนสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีลักษณะเด่นหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งนั้น อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้เช่น ใช้ “เสียเศวตฉัตร” แทน “เสียแผ่นดิน” เป็นต้น

“ให้ช้อยลูกข้างพบรักเร็วไว”
(เต้ย อธิบดินทร์, ผู้สาวบึงกาฬ, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงลักษณะเด่นที่ต้องการกล่าวถึง แทนสิ่งที่ต้องการ

กล่าวถึง คือกล่าวถึงให้ลูกข้างแทนตัวบุคคลนั้น ให้ได้พบกับความรักที่เร็วไว

6. อติพจน์ เป็นการใช้คำเกินจริงเพื่อนั่นความรู้สึกทำให้ข้อความนั้นมีน้ำหนักหรือเกิดความซาบซึ้ง ซึ่งผู้อ่านผู้ฟังทราบดีว่าถ้อยคำหรือข้อความนั้นไม่เป็นจริงเห็นภาพพจน์ได้ง่าย

“บุญวาสนาอ้ายคงมาถึงบ่ทันที่จะหลุด
ดึงหัวใจเจ้าไว้ให้อยู่”
(เต้ย อธิบดินทร์, บ่เป็นหยิ่งอ้ายยังบ่ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้คำที่กล่าวเกินจริงที่ว่าบุญวาสนาของพี่นั้นไม่ถึงน้อง ไม่พอที่จะดึงรั้งหัวใจของน้องให้อยู่กับพี่ โดยจุดดึงหัวใจเป็นการกล่าวเกินความจริงเพราะไม่สามารถดึงหัวใจที่อยู่ร่างกายของคนได้

“ไปนำเขาสาล่า อย่าหัวชา เมื่อเจ้า
เลือกทางข้างหลัง
บ่ต้องเอ่ยเหตุผล อ้ายบ่อยากฟัง”
(เต้ย อธิบดินทร์, บ่เป็นหยิ่งอ้ายยังบ่ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้คำกล่าวที่เกินความเป็นจริงที่บอกว่าให้น้องไปกับเขาเถอะไม่ต้องสนใจพี่ เพราะเมื่อน้องเลือกที่จะทางข้างหลัง ไม่ต้องพูดเหตุผลอะไร ตัวพี่ไม่ยากฟัง ซึ่งคำว่าทางข้างหลังเป็นการถูกกระทำโดยการหักหลังความรักของเรา

“สร้างเฮ็ดอ้ายได้พ้อคนใหม่หนีไปอาด
หลาด

ผู้บ่าวบ้านไต่บังอาจ มาแย่งดวงใจของ
อ้ายไปครอง”

(เต้ย อธิบดินทร์, บ่เป็นหยิ่งอ้ายยังบ่ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้คำกล่าวที่เกินความจริง คือดวงใจของคนเราไม่สามารถที่เอาออกมาจากร่างกายได้

“เจ็บปวดแสบหลาย กินข้าวบได้ บ่เป็นตะอยู่”

(เต้ย อธิบดีนทร์, บ่เป็นหยังอ้ายยังบ่ตาย, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้คำที่กล่าวเกินจริง คือความเจ็บปวดที่รุนแรง ไม่สามารถใช้กับลักษณะอาการของการกินข้าวได้ และเจ็บปวดจนไม่ยอมมีชีวิตอยู่บนโลกนี้

“ภาพเก่าเล่นตำน้ำตาไหล”

(เต้ย อธิบดีนทร์, เขาข้างกายอ้ายข้างใจ, 2558)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวเกินจริงในสิ่งที่เป็นไปได้ คืออาการคิดถึงภาพความรักเก่า ๆ จนน้ำไหลแต่โดยภาพนั้นไม่สามารถวิ่งไปมาได้

“ผู้สาวเซกา เจ้าเซลาถิมใจอ้ายไป”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ผู้สาวบึงกาฬ, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวเกินจริงในสิ่งที่เป็นไปได้ ดวงใจของคน ไม่สามารถเอาออกมาจากร่างกายได้ ไม่สามารถเอาไปทิ้งที่ไหนได้

“ยอมเป็นผู้แพ้ถึงลึกไฟลมกะซาง”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ไม้อ้อยไฟ, 2559)

จากเนื้อเพลงเป็นการใช้คำกล่าวที่เกินความเป็นจริง โดยกล่าวถึงฝ่ายชายยอมเป็นผู้พ่ายแพ้จากความรักในครั้งนี้เพื่อฝ่ายหญิงได้มีความสุข สมหวัง ซึ่งกล่าวเกินจริงที่ต้องเจ็บช้ำทรมาน เหมือนโดนไฟเผาไหม้

“เชิญตัวต่อไปแบกคันไถให้เธอเลี้ยงผู้หญิงของฮ่าง”

(เต้ย อธิบดีนทร์, ของฮ่าง, 2557)

จากเนื้อเพลงเป็นการกล่าวถึงชายคนใหม่ที่จะมารักหญิงสาวคนนี้ ซึ่งกล่าวเกินจริงว่าให้ชายคนใหม่แบกคันไถให้หญิงสาวเลี้ยง โดยชายคนใหม่นั้นเป็นเหมือนกับสัตว์ชนิดหนึ่ง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสุนทรียภาพทางภาษาที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งของเต้ย อธิบดีนทร์ พบว่า มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1) การใช้ภาษาในการสื่ออารมณ์ มี 6 ประเภท ได้แก่ ภาษาแสดงอารมณ์โกรธ ไม่พอใจ, ภาษาแสดงอารมณ์เสียดสี ตำหนิติเตียน, ภาษาแสดงอารมณ์ปลุกปลอบให้กำลังใจ, ภาษาแสดงอารมณ์สงสาร เห็นใจ, ภาษาแสดงอารมณ์โศกเศร้า เสียใจ น้อยใจ, ภาษาแสดงอารมณ์เสียตาย อาลัยอาวรณ์

2) การใช้ภาพพจน์ มี 6 ประเภท ได้แก่ อุปมา, อุปลักษณ์, บุคลาธิษฐาน, ปฏิทรรศน์, นามนัยและอติพจน์

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถสรุปโดยภาพรวมได้ว่า วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งมีเนื้อหาสาระสะท้อนวิถีชีวิต และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม โดยนำเสนอเนื้อเพลงด้วยภาษาที่เรียบง่าย ภาษาในเพลงลูกทุ่งมีการใช้คำแบบเรียบง่าย สื่อความหมายชัดเจน ตรงไปตรงมา โดยมีทั้งการใช้คำภาษาถิ่น การใช้คำบ่งสถานที่ การใช้คำให้เกิดอารมณ์ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำภาษาต่างประเทศ และการใช้คำตัด คำสแลง ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงสามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับอารมณ์

เพลงจึงทำให้ผู้ฟังหรือผู้รับสารเข้าใจความหมายได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการ ซึ่งความงามด้านวรรณศิลป์เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมให้วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง โดยเฉพาะความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุนทรี ดวงทิพย์ (2558) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งและวิเคราะห์วรรณศิลป์ ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของหนู มิเตอร์ โดยศึกษาจากผลงานเพลงอัลบั้มชุดนิราศป่าปูนและอัลบั้มลูกทุ่ง มิเตอร์ ชุดที่ 1 - 5 รวม 24 เพลง และเกศราพร พรหมนิมิตกุล (2554) ที่ได้ศึกษาความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่งโดยศึกษาจากเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานครประจำเดือนมีนาคม 2553 ผลการวิเคราะห์ของทั้งสองท่านสามารถสรุปโดยภาพรวมได้ว่า วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งมีเนื้อหาสาระสะท้อนวิถีชีวิต และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม โดยนำเสนอ เนื้อเพลงด้วยภาษาที่เรียบง่ายสื่อความหมายชัดเจน ตรงไปตรงมา ผู้ประพันธ์เพลงสามารถเลือกใช้คำ ได้เหมาะสมกับอารมณ์เพลง จึงทำให้ผู้ฟังหรือผู้รับสารเข้าใจความหมายได้ตรงกับที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการ ซึ่งความงามด้านวรรณศิลป์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งโดยเฉพาะความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์นั้น ความโดดเด่นด้านวรรณศิลป์ นั่นคือการใช้ภาพพจน์ในคำร้องของบทเพลง ภาพพจน์ในเพลงลูกทุ่งที่ศึกษาประกอบด้วย ภาพพจน์เปรียบเทียบ ภาพพจน์สิ่งแทน ภาพพจน์สมมติ ภาพพจน์ขัดแย้ง ภาพพจน์เกินจริง และด้านการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่ง ประกอบด้วย การเล่นคำ การซ้ำคำ และการซ้ำเสียง นอกจากนี้ยังมีการ

ใช้ภาพพจน์ที่ช่วยสร้างสุนทริยภาพความงามและจินตภาพให้แก่ผู้ฟัง ในด้านการใช้สำนวนมีทั้งสำนวนเก่าที่ใช้ต่อเนื่องมานานและมีสำนวนใหม่ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ให้สอดคล้องกับบริบท

จากผลการวิจัย เรื่อง สุนทริยภาพทางภาษาในบทเพลงไทยลูกทุ่งของเต้ย อธิบดินทร์ มีการใช้ภาพพจน์ในคำร้อง ของบทเพลง มีการใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อหา มีศิลปะในการเลือกใช้ ทำให้ไพเราะ สละสลวย อาจจะด้วยวิธีการ การเล่นคำ ซ้ำคำ หลากคำ และใช้คำซ้ำ ผสานกับการใช้ภาษาเพื่อให้สื่ออารมณ์ไปยังผู้ฟังซึ่งการใช้ภาพพจน์เป็นกลวิธีอย่างหนึ่งทางภาษาที่มุ่งให้ผู้รับสารมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในเรื่องราวที่กวีต้องการจะสื่อความหมาย ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารให้นักเขียนภาพ และถ้อยคำ ที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิดความเข้าใจ ให้จินตนาการ และถ่ายทอดอารมณ์ได้กว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมาซึ่งการใช้ภาพพจน์ในเนื้อร้องของบทเพลงที่ว่าเป็นกลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำลักษณะต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจใช้เพื่อให้เกิดผลทางจินตภาพหรือทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจได้มากกว่าการเขียนอย่างธรรมดา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะมีการศึกษาสุนทริยภาพด้านอื่น ๆ ในบทเพลงไทยลูกทุ่ง
2. ควรจะมีการศึกษาสุนทริยภาพในบทเพลงไทยประเภทอื่น ๆ
3. ควรจะมีการศึกษาสุนทริยภาพในบทเพลงพื้นบ้านภาคต่าง ๆ

แหล่งอ้างอิง

- เกศราพร พรหมนิมิตกุล. (2555). ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง : กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต ลูกทุ่งมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 9(2), 83-100.
- จรัญญา ตีบุญมี ณ ชุมแพ (2545). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เตี้ย อธิปดินทร์. (2557). *ของฮ้าง*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=FD5RQx4HJ-k>.
- _____. (2557). *บ่เป็นหยั่งอ้ายยังบ่ตาย*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2559, จาก <https://mechords.blogspot.com/2016/11/bor-pen-yong-aye-yong-bor-taiy.html>
- _____. (2557). *ผู้สาวบึงกาฬ*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559, จาก <https://mechords.blogspot.com/2015/05/Phoo-Sao-Bung-Kan.html>
- _____. (2558). *เขาข้างกายอ้ายข้างใจ*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559, จาก <https://mechords.blogspot.com/2016/06/toey-kao-kang-kai-aye-kang-jai.html>
- _____. (2558). *สถานะแฟนเก่า*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2559, จาก <https://mechords.blogspot.com/2016/05/sa-ta-na-fan-gao.html?m=1>
- _____. (2559). *ขุนช้างฮ้างฮัก*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559, จาก <https://mechords.blogspot.com/2016/11/koon-chang-hang-hug.html?m=1>
- _____. (2559). *สเตตัสถึกถิม*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2559, จาก <https://www.facebook.com/lyricsmoment/posts/1328824157211182>
- _____. (2559). *เล็กกันสา*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2559, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=gopOTZmwds8>
- _____. (2559). *ไม้อ่อยไฟ*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2559, จาก <https://www.facebook.com/watch/?v=1106609929432400>,
- พิทยา ลิ้มมณี. (2537). *การอ่านตีความ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ยูเนียนอุลตร้าไวโอเล็ต.
- สุนทรี ดวงทิพย์. (2558). การศึกษาวิเคราะห์วรรณศิลป์ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของหนูมีเตอร์. *สัททอง:วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*. 21(2), 67-81.
- สุณิสสา จรัสวิศรุต. (2557). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการทำอากาศยานนานาชาติภูเก็ต เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*. 12(2), 121-132.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ *ที่มาของเพลงลูกทุ่ง*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2560, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=33&chap=2&page=t33-2-infodetail01.html>.

การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 THE FIGURES OF SPEECH IN “INAO” LITERATURE BY THE ROYAL SCRIPT, KING RAMA II

อัญชา พิลาดี*

Unchana Piladee

E-mail: thaiedu@cpru.ac.th

อนุศรา แก้วจิตร*

Anussara Keawwijit

พัทธนันท์ พาป้อ**

Phattananth Papor

ปพิชญา พรหมกันธา**

Papichaya Promkuntha

ปุ่น ชมภูพระ**

Pun Chompuphra

บทคัดย่อ

บทความการวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเอกเรื่อง อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเอกเรื่อง “อิเหนา” ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโวหารภาพพจน์ ผลการวิจัยพบว่า

การศึกษพบว่าการใช้โวหารภาพพจน์ วรรณคดีเรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยนั้นปรากฏโวหารภาพพจน์ 4 ประเภท โดยโวหารภาพพจน์ที่พบมากที่สุดคือ อุปมา รองลงมาเป็น สัทพจน์ อติพจน์ และอุปลักษณ์ ตามลำดับ

คุณค่าด้านกลวิธีการแต่ง ด้านจินตภาพ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงใช้คำบรรยายได้ชัดเจนสามารถทำให้ผู้อ่านสามารถคิดภาพตามและได้รับอารมณ์สในการอ่านมากขึ้นการเล่นคำ โดยการซ้ำคำ มีการใช้ภาษาสละสลวยงดงาม การเล่นคำพ้องเสียง เล่นสัมผัสการใช้โวหารภาพพจน์เปรียบเทียบกับสิ่งหนึ่งเหมือนสิ่งหนึ่ง ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การเปรียบเทียบการเกินจริง เพื่อเน้นความรู้สึกให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความลึกซึ้งในเนื้อหาที่อ่าน นอกจากนี้ยังดัดแปลงสอดแทรกธรรมเนียมและรสนิยมของคนไทยได้โดยไม่ขัดกับเรื่องเดิม แสดงให้เห็นถึงสภาพการศึกษาสังคมเมื่อครั้งอดีต วรรณกรรมอิเหนาจึงเป็นวรรณคดีที่มีความโดดเด่นและควรค่าแก่การอ่านเป็นอย่างยิ่ง

คำสำคัญ: โวหารภาพพจน์, วรรณคดี, อิเหนา, พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ABSTRACT

The figures of speech in “Inao” literature, the royal script in King Rama II. The objective is to study and analyze the used of figures of speech in the masterpieces of "Inao", the researcher has collected data from research papers related to the figures of speech. The used figures of speech in “Inao” literature, the researcher has collected data from research papers related to the rhetorical image. The research found that:

*นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Analytical study of the use of figures of speech in in “Inao” literature, royal script the royal script in King Rama II, found all 4 types of figures, by stylistic of Simile is the most common. Followed by onomatoboeia, hyperbole and metaphor respectively.

That made the readers can imagine and get more inner. Using words by repeting. Using many beautiful language, homophon, touch words, comparision one thing like another thing that can show clearly imagine, The comparison that is overaction emphasize to the reader can imagination and profound in readable content. In addition, It also insert the tradition and new lifestyle of Thai which no condict the ancient lifestyle that showed state of war when the former. The Thai literature “Inao” so it’s the outstanding literature should be worth reading.

Keywords: Figures of Speech, Masterpice Literature, Inao, King Rama II

บทนำ

วรรณกรรมเป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารเรื่องราวให้เข้าใจระหว่างมนุษย์ ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้น และสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้สื่อความหมาย เรื่องราวต่าง ๆ ภาษาที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารได้แก่ 1) ภาษาพูด โดยการใช้เสียง 2) ภาษาเขียน โดยการใช้ตัวอักษร ตัวเลข สัญลักษณ์ และภาพ และ 3) ภาษาท่าทาง โดยการใช้กิริยาท่าทาง หรือประกอบวัสดุอย่างอื่น ความงามหรือศิลปะในการใช้ภาษาขึ้นอยู่กับ การใช้ภาษาให้ถูกต้อง ชัดเจน และ เหมาะสมกับเวลา โอกาส และบุคคล นอกจากนี้ ภาษาแต่ละภาษายังสามารถปรุงแต่ง ให้เกิดความเหมาะสม ไพเราะ หรือสวยงามได้ นอกจากนี้ ยังมีการบัญญัติคำราชาศัพท์ คำสุภาพ ขึ้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นวัฒนธรรมที่เป็นเลิศทางการใช้ภาษาที่ควรดำรงและยึดถือต่อไป ผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม เรียกว่า นักเขียนนักประพันธ์ หรือ กวี (สำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต, 2560)

วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นศิลปะอันวิจิตร คำว่าวิจิตรในที่นี้ มิใช่ด้วยประกอบขึ้น

จากเส้นสายสีสันหรือรูปร่างที่ปรากฏแก่สายตาแต่เป็นความวิจิตรที่เกิดขึ้นภายในจิตใจจากการที่ผู้อ่านเกิดความตื่นตาและตื่นใจจากสัมผัสรับรู้สเสียงแห่งถ้อยคำและรสสัมผัสอันเร้าใจของถ้อยความที่นำไปสู่ความคิดจินตนาการด้วยคุณูปการด้าน ต่าง ๆ ของวรรณคดีและวรรณกรรม จึงมีการคัดเลือกวรรณคดีที่โดดเด่นและเป็นยอดในด้าน ต่าง ๆ โดยมุ่งหวังว่าเมื่อได้บรรจุวรรณคดีหรือวรรณกรรม เข้าไว้ในหลักสูตรการศึกษาอย่างน้อยก็ปรากฏเป็นรูปธรรมให้เด็กรุ่นใหม่ได้อ่านได้ผ่านกระบวนการรับรู้สรรพธรรมต่าง ๆ จากการอ่านแล้วสามารถไปต่อยอดการอ่านเรื่องที่ยาวขึ้นได้ทั้งโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ผู้อ่านก็จะเกิดความคิดอย่างสร้างสรรค์สนุกสนาน เหมาะกับยุคประเทศไทย 4.0 แต่เดิมวรรณคดีอาจถูกมองว่าเป็นเรื่องไม่ทันสมัยเพราะมีสื่อใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่วรรณคดีไทยนั้นไม่เพียงมีคุณค่าแค่ด้านวรรณศิลป์แต่ยังสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนบอกเล่าเรื่องราวในสังคมเรียนรู้ประวัติศาสตร์รวมถึงได้คำสอนจากกุศโลบายที่บรรพบุรุษมักสอดแทรกทั้งคติสอนใจและปรัชญาชีวิตไว้ให้รุ่นหลังได้คิด แม้เวลาจะ

เดินผ่านไปก็ยุคสมัยวรรณคดีก็ยังทรงคุณค่า อยู่เสมอ (กิตติยา รัศมีแจ่ม, 2561, น.13)

วรรณกรรมที่น่าสนใจและได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการแต่งหนังสือให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยการคัดเลือกหนังสือที่เป็นตัวอย่างชั้นเลิศในการประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ต้องเป็นหนังสือดีและแต่งดี มีลีลาการใช้ภาษาที่งดงาม กลวิธีในการใช้โวหารภาพพจน์ ในการพลิกแพลงภาษาพูดหรือเขียน และการสร้างภาพพจน์นั้นเป็นศิลปะทางภาษาขั้นสูงของการแต่งคำประพันธ์ มีกลวิธีการเปรียบเทียบที่คมคาย ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ ประทับใจ รู้สึกสะท้อนใจและเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน ซึ่งโวหารภาพพจน์มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปและจำแนกได้เป็นประเภท คือ อุปมา อุปลักษณ์ ปฏิพากย์ อติพจน์ บุคลาธิษฐาน สัญลักษณ์ นามนัย สัทพจน์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระราชนิพนธ์อิเหนาเป็นบทละครรำ ซึ่งได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อ พ.ศ. 2459 ว่าเป็นยอดแห่งบทละครรำเพราะเป็นหนังสือที่แต่งดี มีลีลาภาษาที่สละสลวยงดงาม ทั้งยังให้ความรู้ด้านประเพณีไทยโบราณ ซึ่งเรื่อง อิเหนา เป็นนิทานที่เล่ากันมากในประเทศชวา (อินโดนีเซีย) บางทีเรียกนิทานปันทย เป็นนิทานอิงประวัติศาสตร์ มีเค้าโครงเรื่องจากพงศาวดารชวา มีมากมายหลายสำนวน นิทานอิเหนาสันนิษฐานว่าเข้ามาในประเทศไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยหญิงชลยปัตตานีผู้เป็นข้าหลวงรับใช้เจ้า

ฟ้าคุณทลและเจ้าฟ้ามงกุฎพระราชธิดาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเล่าถวาย จากนั้นพระราชธิดาทั้งสองทรงแต่เป็นบทละครเรียกว่าอิเหนาเล็ก (อิเหนา) และอิเหนาใหญ่ (ดาหลัง) ดังมีบันทึกไว้ในพระราชนิพนธ์อิเหนาของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย บทละครเรื่องอิเหนา บทพระราชนิพนธ์ในพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (2555, น.1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณคดี เรื่องอิเหนา บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีความงดงามในการใช้ถ้อยคำ การเลือกสรรคำ การตกแต่งคำให้ไพเราะโดยวิธีการใช้ภาพพจน์ปรากฏในเนื้อเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะท้อนใจ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณคดีของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครูศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

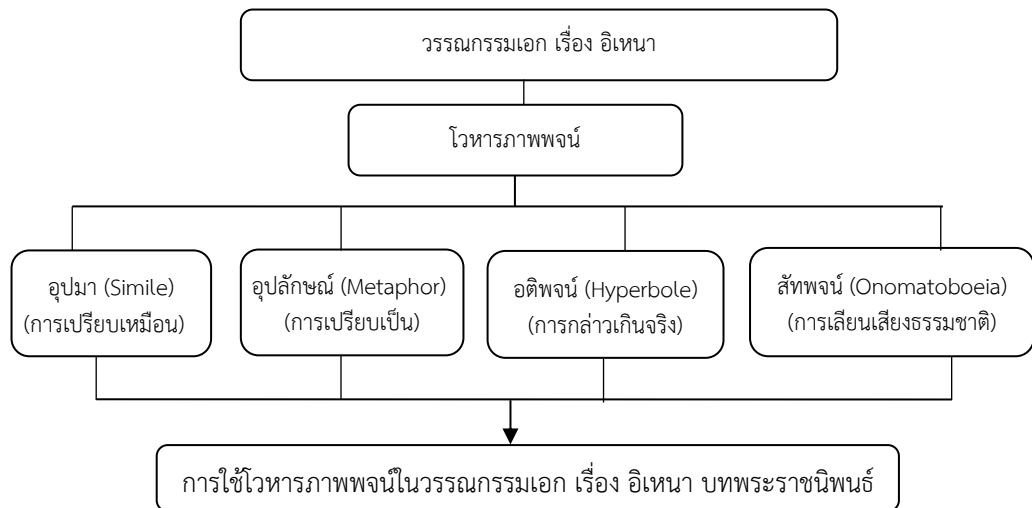
เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเอกเรื่อง “อิเหนา”

สมมุติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเอกเรื่อง “อิเหนา” จะทำให้สามารถมีความรู้ความเข้าใจด้านการใช้โวหารพจน์ในวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเอกเรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพซึ่งศึกษาจากเอกสารและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ขอบเขตด้านเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณกรรมเอกเรื่อง อิเหนา เพื่อนำผลการศึกษานี้มาพัฒนาปรับใช้ในการแต่งบทประพันธ์ต่าง ๆ และปรับใช้ในชีวีประจำวัน หวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มาศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเรียงตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนในการวิจัย

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. สำรวจและกำหนดกำหนดหัวข้องานวิจัย
2. กำหนดวัตถุประสงค์
3. ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโวหารภาพพจน์
4. กำหนดกรอบแนวคิด
5. กำหนดขอบเขตการวิจัย
6. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปและนำเสนอผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง อิเหนา ไว้ดังนี้

1. ศึกษาภาพพจน์ที่ปรากฏในบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เรื่อง อิเหนา

2. วิเคราะห์โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ยึดวิธีการจำแนกโวหาร ภาพพจน์ตามแนวของ สุธิตรา จงสถิตวัฒนา (2549) ดังนี้

2.1 อุปมา (Simile) ภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันโดยมีคำเชื่อมโยง เช่น คำว่า เหมือน ดุจ ดัง ดัง ปาน ราว ประหนึ่ง เพียง เทียม อย่าง

2.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบมากล่าวแทนที่โดยไม่มีคำเชื่อมโยง หรือบางครั้งอาจมีคำว่า เป็น คือ

2.3 อติพจน์ (Hyperbole) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบเกินความจริง

2.4 สัทพจน์ (Onomatopoeia) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียง

3. จัดทำข้อมูลโดยแยกประเภทตามกลุ่มโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณคดี เรื่อง อิเหนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์แบบพรรณนาความโดยศึกษาวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ และเนื้อหาวรรณคดี เรื่อง อิเหนา ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ อติพจน์ และสัทพจน์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” พบว่าโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเอกเรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้แก่ 1) อุปมา (Simile) 2) อุปลักษณ์ (Metaphor) 3) อติพจน์ (Hyperbole) และ 4) สัทพจน์ (Onomatopoeia)

1. อุปมา (Simile)

อุปมา (Simile) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน โดยมีคำเชื่อมโยง เช่น คำว่า เหมือน ดุจ ดัง ดัง ปาน ราว ประหนึ่ง เพียง เทียม อย่าง ฯลฯ การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีเรื่อง “อิเหนา” พบว่ามีการใช้คำเชื่อมที่เป็นคำอุปมา (Simile) และผู้วิจัยได้รวบรวมดังตัวอย่างไว้ต่อไปนี้

มีพระมเหสีห้าองค์
เลือกถ้วนสุริยวงศ์พงศ์พันธุ์
ตั้งแต่ตามตำแหน่งครบที่
มะเดหวีที่ส่องรองมา

ตั้งอนงค์นางฟ้ากระยาหัน
กษัตริย์ครองเขตชั้นฟ้าสวรรค์
คือประไหมสุหรีเสน่ห์หา
แล้วมะโตโสภณารี่
(อิเหนา, น.1)

จากคำประพันธ์ข้างต้น ได้เปรียบเทียบถึงความงามพระมเหสีของกษัตริย์ทั้งห้าองค์ว่า งามเหมือนกับนางฟ้าบนสวรรค์ (ตำแหน่งพระมเหสีทั้งห้าองค์มีดังนี้ ประไหมสุหรี มะเดหวี มะโต ลีฏและเหมาหลาหงี)

เดินเอยเดินทาง	สองข้างฟางพ้านรุ่ม
พี่เลี้ยงเคียงคอยบังคม	พระซี้ชมรุกขชาติดาษเดียร
บ้างผลิดอกออกผลพวงดก	<u>ดั่ง</u> ไม้ฉากกระจกจีนเขียน
ป่าระหงดงยางนางตะเคียน	ใต้ต้นแลเตียนสะอาดตา
มะลิวัลย์พุ่มพุ่มคัดเค้า	ฤดูดอกออกขาวทั้งราวป่า
บ้างเลื้อยเลี้ยวเกี่ยวกิ่ง <u>เหมือน</u> ชิงช้า	ลมพาพัดแกว่ง <u>ดั่ง</u> แกว่งไกว
ร่มรังบังแสงทินกร	ที่หาบคอนเลื้อยล้ำเข้าอาศัย
สารวัตรดีเร่งพลไกร	คลาไคลไปตามมรคา

(อิเหนา, น.31)

จากคำประพันธ์ข้างต้น เปรียบเทียบถึงความงดงามของต้นไม้ในป่าเหมือนกับฉาก ภาพวาดที่คนจีนวาดไว้ และเปรียบเทียบกับเป็นการกลั่นแกล้ง

ดวงเอยดวงยิหาวา	งาม <u>อย่าง</u> นางฟ้ากระยาหงัน
นวลละอองผ่องพักตร์ผิวพรรณ	<u>ดั่ง</u> บุหลันทรงกลดหมดมลทิน
เนตรงาม <u>ดั่ง</u> เนตรมฤคมาศ	งามชนงววด <u>ดั่ง</u> วงศิลป์
อรชรอ่อนแอ่น <u>ดั่ง</u> กินริน	งามสิ้นทุกสิ่งพริ้งพร้อม

(อิเหนา, น.81)

จากคำประพันธ์ข้างต้น เปรียบเทียบถึงผิวพรรณของนางจินตะหราผ่องเหมือนกับ ดอกไม้ทรงกลด ดวงตาสวยเหมือนกวาง คิ้วงามเหมือนภาพศิลปะที่สวยงาม รูปร่างเอวบางรูปร่าง น้อยเหมือนกินรี

เดินเอยเดินทาง	ตามหว่างพนาเนินสิงขร
พฤกษาสองข้างที่ทางจร	บ้างระบัดใบอ่อนออกผกา
ลมหวานอวลกลิ่นดอกปะหนัน	<u>คล้าย</u> กันกับกลิ่นจินตะหรา
เห็นเล็บนางแบ่งบานตระการตา	<u>เหมือน</u> ชาโฉมงามทราชม้วย
การเกดสีเหลืองเรืองเรื่อ	<u>เหมือน</u> ผิวเนียนวลน้องผ่องใส
เห็นชายผ้าสีดาบนค่าไม้	<u>เหมือน</u> ละม้ายชายสไบบังอร
ดอกสร้อยฟ้าระย้าย้อย	<u>เหมือน</u> สายสร้อยประดับทรวงดวงสมร
ชมพลางถวิลหาอาวรณ์	พระเร่งรัดอัสตรีรับมา

(อิเหนา, น.134)

จากคำประพันธ์ข้างต้น อิเหนาได้เปรียบเทียบสิ่งต่างๆที่พาทันกับนางจินตะหราวาติ ว่า กลิ่นดอกประหนันที่หอมหวานเหมือนกับกลิ่นกาย เปรียบเล็บมือนางเหมือนชา เปรียบสีของดอก

การเกิดเหมือนสีผิวของนาง เปรียบชายผ้าสีดำเหมือนกับสไบ เปรียบดอกสร้อยเหมือนสร้อย
ประดับกายของนางจินตะหราวดี

บัดนั้น	นายช่างเลขาเกล้าหาญ
แอบไม้ลอบดูอยู่ช้านาน	พิศพักตร์เยาวมาลย์ <u>เพียง</u> ดวงเดือน
คลี่กระดาดรูปพระบุตรี	ประสานสีเหลือง <u>คล้ายละม้ายเหมือน</u>
ผิวพรรณเพริศพริ้มยิ้มเยื่อน	<u>ดั่ง</u> จะเตือนใจดูอยู่อัตรา

(อิเหนา, น.186)

จากคำประพันธ์ข้างต้น ช่างวาดภาพได้เปรียบความงามของบุษบาเหมือนกับดวงเดือน
และเมื่อวาดรูปได้ลงสีเหลืองให้เหมือนกับสีผิวของนาง

บัดนั้น	นายช่างชำนาญการเลขา
เห็นเทวีทรงเครื่องเรืองรจนา	โสภาคผ่องละออองค์
ตั้งตาพิณจพิศดูนาง	เยื้องย่างยุรยาตร <u>ดั่ง</u> ราชหงส์
จึงคลี่กระดาดรูปโฉมยง	<u>เหมือนกัน</u> ทั่วทั้งองค์อินทรี

(อิเหนา น.190)

จากคำประพันธ์ข้างต้น ได้กล่าวถึงช่างเขียนตั้งหน้าตั้งตาดูบุษบา ได้เปรียบการเดินและ
ทั่วทั้งตัวของนางเหมือนกับราชหงส์

เมื่อนั้น	วิหยาสะกำศรีใส
ทั้งพี่เลี้ยงแลเหล่าเสนาใน	แลไปเห็นกวางที่กลางเตียน
ผิวพรรณโสภาค <u>ดั่ง</u> ทาทอง	เยื้องย่างยกย่าง <u>อย่าง</u> เขียน
สองเขาวาวแว <u>ดั่ง</u> วิเชียร	พิศเพียนงามสรรพสรรพางค์

ฯลฯ

(อิเหนา, น.206)

จากคำประพันธ์ข้างต้น เปรียบเทียบถึงความงามของกวางที่มีผิวพรรณงดงามเหมือนเอา
ทองคำมาทาไว้ มีขางดงามแวววาวเหมือนกับเพชร

ว่าพลางทางชมคนานก	โผนผกจับไม้อิงมี
เบญจวรรณจับวัลย์ขาลี	<u>เหมือน</u> วันพีไกลสามสุตามา
นางนวลจับนางนวลนอน	<u>เหมือน</u> พีแนบนวลสมจินตะหรา
จากพรากจับจากจันรรจา	<u>เหมือน</u> จากนางสะการะวดี
แขกเต้าจับเต่าร้างร้อง	<u>เหมือน</u> ร้างห้องมาหยารัศมี
นกแก้วจับแก้วพาที	<u>เหมือน</u> แก้วพีทั้งสามสั่งความมา
ตระเวนไพรร้อนร้องตระเวนไพร	<u>เหมือน</u> เวรใดให้นิราศเสนาหา
เคঁาโม่งจับโม่งอยู่เอกา	<u>เหมือน</u> พินับโม่งมาเมื่อไกลนาง
คับแคจับแคสันโดษเดียว	<u>เหมือน</u> เปล่าเปลี่ยวคับใจไนไพรกว้าง

ชมวิหคนกไม้ไปตามทาง

คะนึ่งนางพลากรับโยธี

(อิเหนา, น.261)

จากคำประพันธ์ข้างต้น ได้เปรียบเทียบถึงตอนที่อิเหนาขณะยกทัพไปที่เมืองดาหาระหว่างทางได้เห็นนกต่าง ๆ ที่ส่งเสียงร้องดังอ้ออ้อ และได้เปรียบนกเหมือนกับนางอันเป็นที่รักของตน เมื่อเห็นนกเบญจวรรณจับเคลือเถาววัลย์ เหมือนอิเหนานั้นจากนางทั้งสามมา เห็นนกนางนวลจับต้นนางนวลเพื่อเกาะนอนก็ให้คิดเหมือนตอนแนบอิงนางจินตะหรา เห็นนกจากจับต้นจากพรางส่งเสียงร้องเหมือนตอนที่ได้จากนางสะการะวาตีมา เห็นนกแขกเต้าจับต้นเต้าร้างส่งเสียงร้องเหมือนดังอิเหนาจากห้องนางมาหยาธรมี นกแก้วจับต้นแก้วพุดเจรจาก็เหมือนตอนที่นางจินตะหรานางสกาเวราตี นางมาหยาธรมี ทั้งสามนั้นส่งความไว้วางใจกับตน เห็นนกตระเวนไพรบินส่งเสียงร้องไปทั่วทั้งป่าเหมือนเวรกรรมที่ทำให้ต้องจากนางเป็นที่รักมา เห็นนกเค้าโมงจับต้นโมงอยู่โดดเดี่ยวเหมือนตอนที่เฝ้าคอยนับเวลาว่าจากนางอันเป็นที่รักมานานเท่าใด เห็นนกคัคคัจับต้นคัคคัอยู่โดดเดี่ยวเหมือนตัวอิเหนานั้นที่กำลังเปล่าเปลี่ยวคับหัวใจอยู่ในป่า ได้ชมนกชมไม้ไปตามทางพรางคิดถึงแต่นางที่รักและรับสั่งให้ทหารรีบเดินทางไป

2. อุปลักษณ์ (Metaphor)

อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบมากล่าวแทนที่ โดยไม่มีคำเชื่อมโยง หรือบางครั้งอาจมีคำว่า เป็น คือ การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” พบว่ามีการใช้อุปลักษณ์ (Metaphor) ผู้วิจัยได้รวบรวมดังตัวอย่างไว้ต่อไปนี้

เมื่อนั้น	จึงองค์มิสาระปันหยี
เห็นระตูโรมรูกคลุกคลี	พระแกล้งหนี่ที่ทำเป็นย้อยท้อ
เยื้องไหล่ให้หลังรั้งรอรบ	ชกสินธพหลบหลีกเลี้ยวล่อ
เวียนวง <u>เป็น</u> หงส์สองคอ	กลับกลอกหลอกล่อกันไปมา

(อิเหนา น.11)

จากคำประพันธ์ข้างต้น เปรียบท่าต่อสู้ขององค์มิสาระปันหยีเวียนเป็นวงหงส์กลับกลอกหลอกล่อไปมา ใช้คำว่า เป็น ในการเปรียบ “เวียนวงเป็นหงส์สองคอ”

พระพิโรธโกรธกริ้ว <u>คือ</u> ไฟฟ้า	นัยนาดังแสงสุริยฉาย
คู่คุณคดประทุษร้าย	เย่อหยิ่งหยาบคายเป็นพันนักร
แสนมหาแต่บุตระระตู	ยังเกรงกลัวไม่หาญหัก
นี่เป็นกระไรมาจึงอีกชัก	อ้ายอัปลักษณ์ลูกชาวพนา

(อิเหนา, น.688)

จากคำประพันธ์ข้างต้น เปรียบความโกรธโมโหของปันหยีที่มีต่ออย่าหลันเหมือนกับไฟฟ้า ใช้คำว่า คือ ในการเปรียบ “พระพิโรธโกรธกริ้วคือไฟฟ้า”

บัดนั้น	ฝ่ายหมู่มิตรทวยหาญ
กวัดแก่งอาวุธโถมทะยาน	เข้าไล่รอนราญอลวน
ปืนยาหน้าไม้ก็ยิงยั้ง	หอกดาบผัดพุ่ง <u>เป็น</u> ท่าฝน
ไล่บุกรุกโรมโถมผจญ	เสียงพลเสียงปืนนี่น
(อิเหนา, น.794)	

จากคำประพันธ์ข้างต้น เปรียบการใช้หอกดาบที่ฆ่าฟันกันที่รวดเร็วรุนแรงเหมือนกับฝนที่ตกอย่างหนัก ใช้คำว่า เป็น ในการเปรียบ “หอกดาบผัดพุ่งเป็นท่าฝน”

เมื่อนั้น	สองระตูปรีดีเปรมเกษมศรี
ต่างคำนับรับของด้วยยินดี	แล้วจึงมีมธุรสพจมาน
แกระเด่นมนตริมิศค์ดี	ด้วยข้าจักไปนิเวศน์เขตสถาน
ประมอตันนั้นฝากเขามาเลย	บุษبانงคราญ <u>คือ</u> ดวงใจ
ท้าวหมันหย่าฝากราชธิดา	คือระเด่นจินตะหราศรีใส
ถ้าพลั้งครั้งเดียวจงอภัย	พระองค์จงได้ปราณี
(อิเหนา, น.960)	

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงท้าวประมอตันจะลากลับเมืองจึงได้ฝากให้อิเหนาดูแลนางบุษบาเพราะเห็นนางบุษบาเหมือนลูกของตนอีกคน ใช้คำว่า คือ ในการเปรียบ “นางบุษบานงคราญคือดวงใจ”

3. อติพจน์ (Hyperbole)

อติพจน์ (Hyperbole) คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบเกินความจริง การวิเคราะห้โวหาร ภาพพจน์ในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” พบว่ามีการใช้อติพจน์ (Hyperbole) ผู้วิจัยได้รวบรวมดังตัวอย่างไว้ต่อไปนี้

อันเกิดพายุใหญ่ไม่ล้ม	ระตูจะบังคมบทศรี
<u>ซึ่งฝนตกเจ็ดวันเจ็ดราตรี</u>	บรรณาการจะมีเนืองมา
เมื่อพระชันษาสิบห้าขวบ	พระเคราะห์ร้ายประจวบกันหนักหนา
จะพลัดพรากจากเมืองถึงสามครา	แต่ไม่เห็นไม่เป็นไรนัก
(อิเหนา, น.10)	

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงการทำนายฝนและตรวจดวงชะตาของโหรา ว่าความฝันนั้นไม่เป็นอันตรายเพราะอนุภาพพระโอรสปรากฏแก่โลกทำให้เกิดซึ่งฟ้าร้องสนั่นเป็นสายอินทรรณู ชื่อเสียงจะกึกก้องไปทั่วทุกทิศความสามารถไม่มีใครเทียมสามารถปราบศัตรูได้ทุกเมือง จะเกิดพายุใหญ่ต้นไม้ล้ม ฝนตกเจ็ดวันเจ็ดคืนเปรียบพระโอรสเหมือนแสงพระอาทิตย์ส่องแสงไปทั่วทุกหนแห่งมียศเหนือกษัตริย์ทั้งปวง

ช่างผินผ่นหันหลังไม่แลดู
 เชิญขม้ายชายตามาข้างนี้
 จะเล่าให้เจ้าฟังแต่หลังมา
 เพราะหวังชมสมสวาทพรามวัย
 ควรหรือไม่เยื้อนช่างเชื่อนเฉย
 อยู่หน้าอย่าชวนพียานัก
ถึงเจ้าจะเอากริชที่พี่เหน็บ
ด้วยความรักร้อนรึ้งตรึงใจ

โฉมตรูขัดใจสิ่งไรพี่
 จะสะบัดเปื้อนหนิพี่อย่าไย
พี่ทุกข์แทบเลือดตาจะหลังไหล
 สู้เอาชีวิตรอดมาแลกรัก
 ไม่เห็นเลยพี่วิตกเพียงอกหัก
 เสียตายเลิบน้องรักจะหักไป
แทงเข้าจึกเจ็บก็หาไม่
ดั่งไฟกองกลุ้มสุมกาย ฯ

(อิเหนา, น.149)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงตอนอิเหนากล่าวรำพันถึงความรักที่มีให้กับนางจินตะ
 หราว่าทุกข์ใจแทบเลือดไหลออกมาจากตา

เมื่อนั้น
 พักตราแดงกำสำราญ
ถึงได้เสวยสวรรคชั้นฟ้า
 มีแต่แย้มยิ้มกระหิ้มใจ

จรงกาปรีดีเปรมเกษมศานต์
 คลายทุกข์ทรมานในนถทัย
ไม่เท่าได้บุษบาพิสมัย
 ภูวนายคินเข้าห้องสุวรรณ

(อิเหนา, น.199)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงจรงกาสุขสำราญคลายทุกข์ในใจ คิดว่าต่อให้ได้
 เสวยวรรคบนชั้นฟ้าก็ไม่สุขใจเท่าได้นางบุษบามาครอง

ได้ฟังบาทบงสุ์พระทรงเดช ดังฉัตรแก้วกั้นเศกเกศี
 หรือจะซ้ำจำจากพระภูมิ
จะกินแต่น้ำตาต่างอาหาร
 ชะรอยเวรกรรมได้ทำไว้
 โอ้แต่นี้บับจะลับเนตร

ครั้งนี้จะบายหน้าไปหาใคร
ทนทุกข์ทรมานหมั่นไหม้
 จึงจำให้ด้วยความเวทนา
 จะแสนทเวทศร้าวสรว้อยละห้อย

หา

รำพลางบังอรช้อนอุรา

กอดบาทภัสตราเข้าโศกี

(อิเหนา, น.254)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงนางมาหยารัศมีและนางสการะวาตีเมื่อได้ฟังคำจาก
 อิเหนารู้สึกเศร้าเสียใจเหมือนจะตาย ทั้งสองร้องไห้คร่ำครวญว่าไม่พ้นความโศกเศร้าซ้ำใจ ไหน
 จะจากพระผู้เป็นพ่อแม่มาก็ยังต้องมาจากชายอันเป็นที่รักที่เป็นฉัตรแก้วที่อยู่ศิระะ นางโศกเศร้า
 พรางคิดว่าจากนี้จะหันหน้าหาใครจะกินแต่น้ำตาแทนอาหารทุกข์ทรมานยิ่งนักหรือเป็นเพราะเวร
 กรรมที่ตนได้ก่อไว้จึงทำให้พบเจอแต่ความเวทนา

เมื่อนั้น	สังคามาระตาอัชฌาสัย
ค้อยกระซิบทูลองค์พระทรงชัย	เป็นไฉนไม่ดูก็ลยา
อันนางโฉมยงองค์นี้	<u>เลิศล้ำนารีในแหล่งหล้า</u>
นวลละอองผ่องพักตร์โรสุภา	เพียงจันทราทรงกลดหมดราศี
งามดั่งโกสุมปทุมมาลย์	บานอยู่ในท้องสระศรี
แต่พราทุลระเด่นมนตรี	ภูมิอีกให้ไม่แลไป

(อิเหนา, น.296)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงสังคามาระตากระซิบบอกอิเหนาว่าเหตุใดไม่เงยหน้าดูนางบุษบา แล้วชมว่านางบุษบานี้เลิศล้ำกว่านางไหนๆ

เมื่อนั้น	ระเด่นมนตรีเรืองศรี
เหลียวไปรับไหว้เทวี	ภูมิดูนางไม่วางตา
<u>งามจริงยิ่งเทพนิมิต</u>	ให้คิดเสียดายเป็นหนักหนา
เสโทไหลหลังทั้งกายา	สะบัดปลายเกศาเนื่องไป
ฯลฯ	

(อิเหนา, น.98)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงตอนอิเหนาหันไปไหว่นางบุษบาก็ตะลึงในความงามของนางเหมือนเทวดาได้สร้างมา ทำให้อิเหนานึกเสียดายยิ่งนัก

หรือชะรอยเทวาพาน้อง	ไปสู่ห้องวิมานเมืองสวรรค์
หรือสิ่งสัตว์พัสคณาในอารัญ	พาไปขบคั้นให้บรรลย์
จึงสูญสิ้นชื่อระปือนาม	จะมีใครบอกความก็หาไม่
<u>แม่นจะตายก็ตายตามไป</u>	ไม่อยู่ให้หนักพินพิศุธา

(อิเหนา, น.503)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงอิเหนาที่ร้อนใจคร่ำครวญคิดถึงนางบุษบา ว่าไปที่ไหนก็ไม่พบนางบุษบาพาลงคิดว่าหรือเทวดาจะพาบุษบาไปบนสวรรค์ หรือเสือโคร่งจะกัดนางเสียแล้ว แม้นหากนางตายก็คิดจะตายตามนางไปไม่อยู่ให้หนักแผ่น

เมื่อนั้น	ย่าหรีนเล่าโลมนางโฉมศรี
ใครจะอาจมาได้ฉันไม่มี	เหมือนพีที่พิกลกริยา
แต่ตรีภตรอมจนผอมผิตทรง	เพราะจำนงจงจิตเสนาหา
แสนทุกข์ทรมานนานมา	เจ้าดวงยิหาไม่แจ้งใจ
<u>ยามกินพืกกินแต่ชลเนตร</u>	รัญจวนครวญเทวโหยไห้
จะสู้สิ้นชีวาไม่อาลัย	น้องรักจงได้ปราณี

(อิเหนา, น.697)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงยาหรณ์ที่กำลังพูดกับเกณฑ์หนึ่งหรือว่าพี่รักเจ้าจน
ตรอมใจทุกข์ทรมานเพราะเจ้าไม่เห็นใจยามกินก็กินแต่น้ำตา

4. สัทพจน์ (Onomatoboeia)

สัทพจน์ คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียง การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ใน
วรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” พบว่ามีการใช้สัทพจน์ (Hyperbole) ผู้วิจัยได้รวบรวมดังตัวอย่างไว้
ต่อไปนี้

แลบพรายเป็นสายอินทรธนู	สักครู่ก็เกิดพายุใหญ่
ไม่ไห้หล่นล้มระทมไป	แล้วฝนท่าใหญ่ตกลงมา
<u>เปรี้ยงเปรี้ยง</u> เสียงฟ้าฟาดสาย	แต่มีได้อันตรายจักฝ่า
เย็นทั่วผืนราษฎร์ประชา	ทั้งเจ็ดทิวราตรี
	(อิเหนา, น.9)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงองค์ประไหมสุหรีเมื่อใกล้กำเนิดอิเหนาก็เกิดสิ่งอัศจรรย์
มากมาย แผ่นดินสะเทือนเป็นคลื่นตลบอบอวลมืดปิดแสงพระอาทิตย์ ฟ้าร้องสนั่นลั่นไปทั่วฟ้า
แล้วฝนก็ตกลงมาท่าใหญ่สลับกับเสียงเปรี้ยงเปรี้ยงของสายฟ้าฟาดลงมาแต่ไม่ได้อันตรายใดๆ ฝน
ตกเย็นไปทั่วเมืองถึงเจ็ดคืนเจ็ดวัน

บันดาลอัศจรรย์หวั่นหวาด กัมปนาทนั้นนตสนั่นเสียง	
อสนีคนองก้องสำเนียง	<u>เปรี้ยงเปรี้ยงปลาบปลาบแวววับ</u>
	(อิเหนา, น.168)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงอิเหนากล่าวกับนางสการะวาตีว่าไม่เห็นใจความรักที่
ร้อนเหมือนไฟจะห้ามอย่างอื่นได้แต่ห้ามความรักไม่ได้ ว่าแล้วอิเหนาจึงจับแก่นนางสการะวาตี
ลูบไล้ประคองไว้ข้างกายจากนั้นได้เกิดอัศจรรย์เสียงสนั่นราวกับแผ่นดินไหว เมฆหมอกตลบ
อบอวลบดบังดาวและเดือนเป็นพายุบนฟ้าดอกไม้ชุ่มชื้นเมื่อถูกละอองฝนกษัตริย์ทั้งสองสุข
สำราญใจอยู่บนเตียงทอง

แล้วรกระเด่นบุษบา	กับพระน้องสียะตราเจ็ดฉัน
รถสามมเหสีเรียงรัน	รถประเทียบก้านลนารี่
เครื่องสูงชุมสายรายริ้ว	ธงทิวปลิวระยับสลบสี่
เสียงประโคม <u>โครมครื้น</u> ปัดพิ	ออกจากบุรียรัมมา
	(อิเหนา, น.324)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงท้าวดาหาเสด็จทรงขึ้นรถแก้วมณี ตามด้วยรถของประ
โหม สุหรี มะเดหิตามด้วยรถของบุษบากับน้องสียะดา รถที่สามนั้นเป็นรถพระมเหสีเรียงกันเป็น
ระเบียบ ประดับอภิสริยศมากมาย มีธงปลิวสลบสี เสียงดนตรีดังโครมครื้นไปทั้งแผ่นดิน

ครั้นถึงท้องธารธารา	เสียงชล <u>ฉานฉ่า</u> ลาไหล
ร่มรื่นพื้นพรรณมิ่งไม้	ระบัดใบบังแสงทินกร
มะเดหิหิยุดประทับยับยั้ง	ที่ร่มฝั่งร่มไทรใบอ่อน
จึงตรัสสั่งบุษบาบังอร	จะลงสระสาครก็ตามใจ

(อิเหนา, น.330)

จากคำประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงนางมะเดหิและบุษบาเมื่อถึงธารน้ำได้ยินเสียงน้ำดัง
ฉานฉ่า พรรณไม้ร่มรื่นใบไม้ดบังแสงแดด นางมะเดหิจึงหยุดอยู่ที่ริมฝั่งต้นไทรใบอ่อนแล้วบอก
บุษบาว่าหากจะลงสระน้ำก็ตามใจ

พระว่าพลางทางประโลมลูบต้อง	ค่อยประคองอุ้มนางขึ้นวางตัก
แนบสนิทชิดชมภิรมย์รัก	ต่างรู้จักเจนเชิงละเลิงลาน
เมขลาล้อแก้วแววสว่าง	อสุรวางขวาน <u>เปรี้ยง</u> เสียงประหาร
ทั้งฝนฟ้าอาเพศใช้เทศกาล	ก็ตก <u>ชานเช่นช่า</u> ลงหน้าแล้ง

(อิเหนา, น.953)

จากบทประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงอิเหนากับนางจินตะหราตอนกำลังมีเพศสัมพันธ์กันได้
เกิดอัศจรรย์ขึ้น มีฝนตกทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ฤดูฝนมีเสียงฟ้าผ่าดังเปรี้ยงและเสียงฝนตกดังชานเช่นช่า

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหาร
ภาพพจน์ วรรณกรรมเอกเรื่อง “อิเหนา” บท
พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศ
หล้านภาลัย พบโวหารภาพพจน์ 4 ประเภท
โดยโวหารภาพพจน์ที่พบมากที่สุดคือ อุปมา
รองลงมาเป็น สัทพจน์ อติพจน์ และอุปลักษณ์
ตามลำดับ และจากความงามของโวหาร
ภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณคดีบทละครนอก
พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศ
หล้านภาลัย แสดงถึงพระอัจฉริยภาพของพระ
ราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า
ด้านการประพันธ์ ด้านการใช้โวหารภาพพจน์

ในงานประพันธ์ที่ถ่ายทอดให้ผู้อ่านมีความ
เข้าใจ มีความเพลิดเพลินและลึกซึ้งถึงอารมณ์
ใช้ถ้อยคำภาษาที่เรียงร้อยด้วยจินตนาการอัน
ไม่รู้จบนำพาให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ส การเรียนรู้
โลกและชีวิต โลกแห่งความสุข ความทุกข์
ความรื่นรมย์ความเจ็บปวด สอดคล้องกับธานี
รัตน์ จิตุหะศรี (2552) ที่ศึกษาบทพระราช
นิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า
เรื่อง “อิเหนา” ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า
“อิเหนา” ในฐานะวรรณคดีเพื่อการอ่านใช้
ภาษาได้อย่างไพเราะคมคาย นำเสนอ
ความรู้สึกรสของตัวละครอย่างเด่นชัดผ่านบท
พรรณนาและการใช้ภาษาแสดงอารมณ์

ความรู้สึก สร้างจินตนาการอย่างยอดเยี่ยมโดยใช้คำจินตภาพและการแสดงนาฏการ ตัวละครมีชีวิตชีวา ผสมผสานความเป็นไทยกับมลายูได้อย่างลงตัว จากผลการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า “อิเหนา” นำพาผู้อ่านได้เรียนรู้จิตของมนุษย์ที่เปี่ยมด้วยอารมณ์ อันหลากหลาย จากการนำเสนอผ่านโวหารภาพพจน์ที่ทำให้เกิดจินตนาการเห็นภาพที่ชัดเจน สมกับที่ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นยอดบทละครว่า

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ วรรณคดีเรื่อง

“อิเหนา” มีการศึกษาวิเคราะห์ภาพพจน์ 4 ประเภท ผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่น่าสนใจและควรแก่การศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์โวหารรสในวรรณคดีไทย และรสในวรรณคดีสันสกฤต ในวรรณคดีเรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

2. ศึกษาวิเคราะห์การใช้คำภาษาต่างประเทศในวรรณคดี เรื่อง “อิเหนา” บทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

แหล่งอ้างอิง

- กิตติยา รัศมีแจ่ม. (2561). วรรณคดีไทยในยุคประเทศไทย 4.0. *วารสารสารสนเทศ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 17(1), น. 13-23.
- ธานีรัตน์ จิตุหะศรี. (2552). *พระราชนิพนธ์อิเหนาในรัชกาลที่ 2 : การสร้างนิทานปันทิให้เป็ดยอดบทละครใน*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย. (2555). *บทละครเรื่องอิเหนา*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.
- สุจิตรา จงสถิตวัฒนา. (2549). *เจิมจันทน์กัสดาล ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต. (2561). *วรรณกรรม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561, จาก <http://www.finearts.go.th>

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา
โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

A DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY OF HISTORY SUBJECT ON
DEVELOPMENT OF AYUDHAYA KINGDOM USING JIGSAW TECHNIQUE ALONG
WITH MULTIMEDIA FOR GRADE 8 STUDENTS.

วรศรา วิทาลัย*

Warissara vittayalai

E-mail: warissara.vit@gmail.com

นิตยา สุวรรณศรี**

Nittaya Suwannasri

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม และ 3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 22 คน โรงเรียนเทพรัตน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้อาณาจักรอยุธยา เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 18 แผน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : วิชาประวัติศาสตร์, เทคนิคจิ๊กซอว์, สื่อประสม

ABSTRACT

The purposes of this research include 1. Develop a lesson plan in the history subject on the development of Ayudhaya kingdom using jigsaw technique along with multimedia for Mattayomsuksa 2 students. 2. Examine the achievement after the learning process in the history subject on the development of Ayudhaya kingdom using jigsaw technique along with multimedia for Mattayomsuksa 2 students. And 3. Study the satisfaction of the lesson plan in the history subject on the development of Ayudhaya kingdom using jigsaw technique along with multimedia

* นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

** อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

for Mattayomsuksa 2 students. The population of this research was 22 students in Mattayomsuksa 2 of Tepparat School in 2nd semester of 2018 academic year. The instruments used were a lesson plan, an achievement test, and a satisfaction survey. The percentage, mean, standard deviation, and T-test were the parameters used for statistical analysis.

The results reveal that the lesson plan in the history subject on the development of Ayudhaya kingdom using jigsaw technique along with multimedia for Mattayomsuksa 2 students contains 18 lessons with 18-hour learning duration. The study also shows that the appropriateness of the lesson plan is at a high level. Moreover, the learning achievement score after the lesson is statistically significantly higher than those before the lesson at 0.05 in addition, the student satisfaction of the lesson plan is at the highest level.

Keywords : history subject, jigsaw technique, multimedia

บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ การอยู่ร่วมกันในสังคม ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์และเหตุปัจจัยต่าง ๆ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.1) สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีความสำคัญว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเรื่องราวของประเทศชาติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 712) ประวัติศาสตร์มีความสำคัญดังเห็นได้ในพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานแก่พสกนิกรในวันคล้ายวันพระราชสมภพ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2551 ความตอนหนึ่งว่า “อเมริกามาเขาไปเขาก็สอนประวัติศาสตร์

บ้านเมืองเขา ที่ไหนประเทศไหน เขาก็สอน แต่ประเทศไทยไม่มี ไม่ทราบว่าเป็นดินนี้ รอดไปอยู่จนบัดนี้เพราะใคร หรือว่าอย่างไรกัน อันนี้น่าตกใจ ชาวต่างประเทศยังไม่ค่อยทราบว่านักเรียนไทยไม่มีการสอนประวัติศาสตร์เลย.” (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553, น.2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เป็นวิชาเฉพาะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาและคำนึงถึงหลักของการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความหลากหลาย มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ระวีวรรณ ภาคพรต มาลี โตสกุล และเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2554, น.18–41)

ในการแก้ปัญหาที่จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งเสริมความสามารถในการทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2553, น.185) ช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามในการ

เรียนรู้ เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะทางสังคม ความสามารถในการทำงาน และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทิตินา แคมมณี, 2554, น.99–101) โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นรูปแบบหนึ่งของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ประสบการณ์จริง ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ความสามารถในการทำงานร่วมกัน เป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยตามความสามารถของผู้เรียนที่ต่างกัน เรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือกัน รับผิดชอบผลการเรียนรู้ด้วยตนเองและของกลุ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.51)

โดยทำการสอนร่วมกับการใช้สื่อประสม ซึ่งการใช้สื่อประสมในการศึกษาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนการสอนได้อย่างมาก โดยใช้ในลักษณะของการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมือเทคโนโลยี เช่น สมาร์ทโฟน (กิดานันท์ มลิทอง (2548, น.194) สื่อประสมเป็นเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบของสื่อที่ช่วยให้การสื่อสารความรู้จากผู้สอนหรือจากแหล่ง ส่งไปยังนักเรียนได้อย่างกระจ่างชัดเกินกว่าเนื้อหาธรรมดา เอื้อการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนสามารถเลือกหรือกำหนดอัตราเรียนของตนเองได้ สามารถใช้ได้กับการเรียนในทุกรูปแบบและทุกสถานการณ์ เนื่องจากใช้สื่อประสมได้หลายวิธีการเพื่อจัดการเรียนการสอนที่ดีที่สุดแก่ผู้เรียน สร้างการทำงานในลักษณะโครงงานด้วยการเรียนรู้

ร่วมกันระหว่างผู้เรียน สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเหมาะสมอย่างยิ่งในการสร้างเนื้อหาบทเรียนทางไกล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับข้อมูลได้ทุกรูปแบบ (จริยา เนียนเฉลย, 2546, น.173) ประโยชน์ของสื่อประสมต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การสื่อความหมายชัดเจน เนื่องจากเป็นการผสมผสานสื่อหลายประเภทเข้าด้วยกัน จึงสื่อความหมายได้ดีกว่าและชัดเจนกว่า การเรียนการสอนด้วยสื่อประสมสร้างความสนใจได้สูง เนื่องจากสื่อต่าง ๆ ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนได้ดีและชวนให้ติดตามตลอดบทเรียน ผู้เรียนเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนที่ครูนำเสนอผ่านสื่อ ซึ่งมีตัวอย่างของผู้ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบจิ๊กซอว์ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในวิชาภาษาไทย (อิสริย์น้อยมิ่ง, 2558, น.94) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบจิ๊กซอว์ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเนื่องจากสื่อประสมมีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบของชุดอุปกรณ์ สื่อที่เป็นภาพนิ่งหรือสื่อที่เป็นภาพเคลื่อนไหว โดยเฉพาะสื่อที่เป็นวีดิทัศน์หรือภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ เช่นละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” (ไทยทีวีสีช่อง 3, 2560) ที่ใช้การบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ผ่านบทละคร ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมากและเป็นการปลูกกระแสให้คนไทยมีความสนใจในประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยมีแนวความคิดและแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รายวิชา ประวัติศาสตร์ให้ทันสมัยขึ้น มีความน่าสนใจ โดยปรับการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการสอนเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม ซึ่งเป็นแนวคิดที่หากทำได้สำเร็จ ผลผลิตที่ได้คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เป็นการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา ผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและการจัดการเรียนรู้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552–2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, น.8)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดศูนย์ประสานงานทางการศึกษาสุพรรณบุรี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวม 149 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนในสังกัดเดียวกันที่มีการสอนในระดับชั้นมัธยมเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 22 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ ได้แก่ เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ปีการศึกษา 2561 ตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้เวลาเรียนรวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่

กิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้

วิชาประวัติศาสตร์ โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม มีระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดศูนย์ประสานงานทางการศึกษาสรรคบุรี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวม 149 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนในสังกัดเดียวกันที่มีการสอนในระดับชั้นมัธยมเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 แผนกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย

ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน โดยการจัดทำเป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน

2.3 แบบสอบถาม เพื่อสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 นำแผนกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพรัตน์ จำนวน 22 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในการศึกษา 2561 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

3.1.1 ทดสอบก่อนเรียน

3.1.2 จัดการเรียนการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้

3.1.3 ทดสอบหลังเรียน

3.1.4 นักเรียนประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมาวิเคราะห์

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้
หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ คือ สถิติ t
– test dependent

4.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลของ
แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ คือ สถิติ t – test one sample
การคำนวณค่าสถิติทั้งหมดโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชา
ประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักร
อยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การนำเสนอผลการพัฒนากิจกรรมการ
เรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของ
อาณาจักรอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เป็น

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1
ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการและได้ผลดังนี้

1.1 การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของ
อาณาจักรอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้
เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม ผู้วิจัยได้
ดำเนินการออกแบบและจัดทำแผนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในการเรียนการสอนและการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อเป็น
การสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน
จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนรวม
18 ชั่วโมง และใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน 1 ชั่วโมง
และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลังเรียน 1 ชั่วโมง ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างรายวิชา ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พัฒนาการของ
อาณาจักรอยุธยา

หน่วยที่	เรื่อง	สาระสำคัญ	คะแนน	เวลา (ชั่วโมง)
	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนก่อนเรียน	ทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน	30	1
1	การสถาปนา อาณาจักรอยุธยา	1. ชุมชนไทยก่อนการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา 2. การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา 3. ปัจจัยที่มีผลต่อความเจริญรุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา	15	3
2	พัฒนาการ ด้านการเมือง การปกครองของ อาณาจักรอยุธยา	1. รายนามพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ที่ ปกครองอาณาจักรอยุธยา 2. ลักษณะการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา ตอนต้น	15	3

หน่วยที่	เรื่อง	สาระสำคัญ	คะแนน	เวลา (ชั่วโมง)
3	พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของอาณาจักรอยุธยา	3. ลักษณะการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา ตอนกลางและตอนปลาย 1. ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจในสมัยอยุธยา 2. ความเป็นมาของสังคมศักดินาสมัยอยุธยา 3. ลักษณะโครงสร้างสังคมไทยสมัยอยุธยา	15	3

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายวิชา ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา (ต่อ)

หน่วยที่	เรื่อง	สาระสำคัญ	คะแนน	เวลา (ชั่วโมง)
4	พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 1	1. ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับสุโขทัย ล้านนา และพม่า 2. ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับมอญ เขมร ล้านช้าง ญวน และมลายู 3. ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับดินแดนอื่นๆ ในทวีปเอเชีย	15	3
5	พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 2	1. ความสัมพันธ์กับโปรตุเกส 2. ความสัมพันธ์กับฮอลันดา 3. ความสัมพันธ์กับอังกฤษ ฝรั่งเศส และสเปน	15	3
6	การเสื่อมอำนาจของอาณาจักรอยุธยา และภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา	1. การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 และการกู้เอกราช 2. การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 และการกู้เอกราช 3. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา	15	3
ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	ทดสอบความรู้ทั้งหมดที่ได้จากการเรียน เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา		30	1

2. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิกซอร์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	13.50	2.56	18.57
หลังเรียน	24.50	0.96	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ย 24.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.59	0.50	มากที่สุด
2. ครูให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลนักเรียนในการเรียนอย่างทั่วถึง	4.68	0.48	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.68	0.57	มากที่สุด
4. เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.91	0.29	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4.91	0.29	มากที่สุด
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.59	0.67	มากที่สุด
7. นักเรียนมีโอกาสได้อภิปรายในชั้นเรียน	4.68	0.57	มากที่สุด
8. มีการเรียนรู้แบบกลุ่มและรายบุคคล	4.91	0.29	มากที่สุด
9. นักเรียนมีความสุขในการร่วมกิจกรรม	4.91	0.29	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนด้วยวิธีนี้ในรายวิชาอื่นๆ	4.68	0.48	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนแบบร่วมมือและเทคนิคจิ๊กซอว์	4.64	0.49	มากที่สุด
12. สื่อประกอบการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.55	0.74	มากที่สุด
13. สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.77	0.53	มากที่สุด
14. การวัดและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์	4.55	0.60	มากที่สุด
15. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.73	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.72	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.35 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ทุกข้อ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง

พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้นและถูกต้อง เพราะเนื้อหาที่ได้ถูกนำมาใช้ในการสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีแหล่งที่มาของข้อมูลที่เชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้ และเนื้อหาในกิจกรรมการเรียนการสอนยังมีการแบ่งเป็นหน่วยย่อย ในแต่ละหน่วยก็มีการแบ่งออกเป็นส่วน ๆ โดยแต่ละส่วนมีความสอดคล้องกันตามลำดับขั้น การใช้ภาษาเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย มีการอธิบายขั้นตอนการใช้งานสื่อประสมต่าง ๆ อย่างชัดเจน รวมทั้งเมื่อนักเรียนศึกษาจบในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ก็จะมีการตอบคำถามประจำกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้ทดสอบความรู้ของตนเองที่ได้รับจากการเรียน

การเรียนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ทำให้นักเรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน เนื่องจากครูแบ่งเนื้อหาในการศึกษาให้สมาชิกในกลุ่มบ้านคนละหัวข้อ เมื่อนักเรียนไปศึกษาร่วมกันในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำผลการศึกษาเสนอต่อกลุ่มที่ละหัวข้อจนครบถ้วน ซึ่งจะขาดคนใดคนหนึ่งไปไม่ได้ทำให้สมาชิกทุกคนมีความสำคัญและเห็นความสำคัญของตนเอง จึง

มีความตั้งใจในการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจจนสามารถนำความรู้มาเสนอความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้เข้าใจ รวมทั้งการให้คะแนนเป็นกลุ่มโดยการนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนของกลุ่มนั้นมารวมกันเพื่อสรุปคะแนนกลุ่มที่จะเป็นผู้ชนะ จึงเท่ากับว่าคะแนนของทุกคนในกลุ่มนั้นมีความสำคัญ นักเรียนที่เป็นเด็กเก่งจะช่วยกันสรุปปัญหาให้เพื่อนฟังจนมั่นใจว่าทุกคนเข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนนักเรียนที่อ่อนก็จะกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นเพราะกลัวจะทำคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนั้นต่ำลง ตลอดจนการเสริมแรงของครูทำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมแรงร่วมใจกันมากขึ้น สอดคล้องกับทิตินา แชมมณี (2554, น.101) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและการใช้สื่อประสมสอดแทรกในขั้นตอนการเรียน เป็นการสร้างความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และสนใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น เช่นเดียวกับ วนิดา ชมภูพวงษ์ (2556, น.608) ที่อภิปรายไว้ว่า นักเรียนที่เรียนเก่งสามารถศึกษาเนื้อหาในส่วนที่ยาก นักเรียนที่เรียนอ่อนจะได้ศึกษาในส่วนที่มียากลดลงจากนักเรียนที่เรียนเก่ง เมื่อกลับมายังกลุ่มบ้านแล้วนักเรียนทั้งหมด ก็จะมาถ่ายทอดความรู้ที่ตนเองได้รับให้เพื่อนในกลุ่มฟังจนครบทุกหัวข้อ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและพยายามในการที่จะทำคะแนนให้ได้มากที่สุด จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542, น.38) กล่าวว่า

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่คนเรียนเก่งจะช่วยคนเรียนอ่อน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกต้องรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเช่นเดียวกันกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542, น.14) ได้ให้ความเห็นไว้วว่า นักเรียนที่เก่ง ปานกลาง จะช่วยอธิบายเนื้อหาให้กับเด็กนักเรียนที่เรียนอ่อน ทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สามารถสร้างความสำเร็จให้กับกลุ่ม และยังสอดคล้องกับสุเมธนา พรหมบุญ (2540, น.59) กล่าวว่า คนที่เรียนไวสามารถช่วยเหลือคนที่เรียนช้า เพื่อให้ตามทันเพื่อน รวมทั้งกรณีที่นักเรียนเก่งช่วยนักเรียนช้า นักเรียนเก่งจะเรียนความคิดรวบยอดของหัวข้อที่กำลังเรียนได้ชัดเจนขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่เรียนช้าย่อมที่จะเรียนรู้ความคิดรวบยอดจากเพื่อนได้ง่ายกว่าเรียนจากครู นอกจากนั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนในกลุ่มจะช่วยเหลือแลกเปลี่ยนและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย สมาชิกในกลุ่มกล้าที่จะซักถามข้อสงสัยของตนเองกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นกว่าที่ผู้เรียนจะเรียนรู้หรือถามจากครู

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า

นักเรียนมีความสนใจในการเรียนและมีความสุขกับการเรียน เนื่องจากได้เรียนรู้โดยมีขั้นตอนการเรียนที่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้เกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียนถึงสองกลุ่ม คือ กลุ่มบ้านและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ นักเรียนรู้จักการรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้รับให้ได้มากที่สุดเพราะต้องนำกลับไปถ่ายทอดให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้านเป็นผลทำให้นักเรียนมีความสนใจใคร่รู้มากขึ้นและนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งนักเรียนสามารถทำคะแนนได้ดีกว่าการทดสอบก่อนเรียน ผลการเรียนรู้หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1

จากการวิจัยข้างต้น พบว่า การเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นั้น สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีความแตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เนื่องจากการเรียนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม นั้นมีการแยกเนื้อหาออกเป็นเรื่องย่อย ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาเนื้อหาเพียงส่วนหนึ่ง รวมทั้งใช้การนำเสนอเนื้อหาโดยใช้สื่อประสมที่แตกต่างจากการอ่านจากหนังสือเรียนหรือฟังครูอธิบาย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้น เมื่อนักเรียนศึกษาส่วนย่อยที่ตนเองได้รับอย่างดีแล้วจึงกลับมายังกลุ่มบ้านแล้วถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มบ้านฟังจนครบทุกหัวข้อ การ

ที่ครูเสริมแรงด้วยการให้รางวัลและคำชมเชย ทำให้นักเรียนพยายามในการที่จะทำคะแนนให้ได้มากที่สุดเพื่อที่กลุ่มของตนจะชนะและได้รับรางวัล และการมีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นเป็นผลที่ตามมาของการเรียนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 สูงกว่าตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเพราะว่าการเรียนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ ที่มักจะเป็นการเรียนโดยการฟังครูบรรยายเนื้อหาต่างๆ ให้นักเรียนฟังและใช้การวัดการประเมินผลที่ขาดความชัดเจนและ ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวัดการประเมินผลเท่าไรนัก แต่การเรียนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสมนี้ ผู้เรียนเกิดความสนใจในการวัดการประเมินผลในด้านการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มบ้าน ครูผู้สอนที่เป็นผู้คอยแนะนำให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกไว้วางใจในการทำกิจกรรมการเรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนชื่นชอบในการเรียนรู้

สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิเวก บุตรโท (2549, น.68) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบจิ๊กซอว์ เรื่อง พุทธประวัติและสาวก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับ วิณา บุญปัทม์ (2550, น.121) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเศวตกนิษฐ์ ศรีสนาย (2552, น.94) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา ชมภูพษ์ (2556, น.608) ที่สรุปไว้ว่าการเรียนเป็นกลุ่มโดยละความสามารถเพื่อแข่งขันกันทำให้นักเรียนมีแรงกระตุ้นในการที่จะเป็นกลุ่มที่ชนะและการกระตุ้นจากการเสริมแรงทางบวกอันจะส่งผลให้นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้นและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ฮารตีนิ เจ๊ะหมิง (2559, น.54) นักเรียนเข้ากับเพื่อนและกระตุ้นความกล้าแสดงออก ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ เนื่องจากที่ผ่านพบว่า ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้นผู้สอนมักจะเน้นการบรรยายมากกว่าการจัดกิจกรรมกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เป้าหมายในการเรียน

จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในกิจกรรมการ

เรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เป็นการเรียนรู้ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่แตกต่างออกไปจากรูปแบบเดิมที่มีเพียงการให้นักเรียนศึกษาจากหนังสือเรียนและฟังการอธิบายจากครู และใช้การวัดและการประเมินผลที่ขาดความชัดเจน ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลเท่าใดนัก แต่การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนจากวิธีการสอนแบบใหม่ สื่อประสมหลากหลายที่นำมาสร้างความสนใจเรียนของนักเรียน มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มใหม่ถึงสองกลุ่ม มีวิธีการวัดและประเมินผลแบบใหม่ในด้านการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มบ้านและการเสริมแรงในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ซึ่งจากการค้นคว้าหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมต่าง ๆ ในทางที่ดีขึ้นหากมีปัจจัยในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ จากรูปแบบการเรียนที่แตกต่างออกไปทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีขึ้นกับการเรียนในเนื้อหาวิชาที่มีความเป็นรูปธรรม นักเรียนจึงมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม เพราะนักเรียนสนใจในการเรียนนอกเหนือจากการเรียนภายในหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนโดยวิธีการที่เน้นกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนแบบบรรยาย ผู้เรียนต้องการมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล ต้องการ

เรียนรู้ด้วยวิธีการและรูปแบบการสอนใหม่ ๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นที่ปรึกษาและมีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน ในภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนต่างไปจากเดิม เพราะการเรียนแบบใหม่นี้ นักเรียนจะได้เรียนเป็นกลุ่มโดยความสามารถกัน เพื่อแข่งขันกันจึงทำให้ผู้เรียนมีแรงกระตุ้นในการที่จะเป็นกลุ่มที่ชนะ การกระตุ้นจากการเสริมแรงทางบวกจะส่งผลให้นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อทำให้กลุ่มของตนเองชนะและได้รับรางวัลในที่สุด ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่เพิ่มสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ไว้ให้พร้อม เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเพื่อความสะดวกรวดเร็วต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ผู้สอนควรนำเนื้อหาในแต่ละชั่วโมงการเรียนมาสรุปเป็นสาระสำคัญ แล้วส่งต่อให้นักเรียนในรูปแบบของสื่อประสม ช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับสื่อประสม กับวิธีการสอนแบบอื่นๆ เช่น วิธีการสอนแบบโครงงาน วิธีการสอนแบบร่วมมืออื่นๆ เป็นต้น

2.2 ควรบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือในสาระการเรียนรู้อื่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เช่น สาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง เป็นต้น

แหล่งอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- จริยา เนียนเฉลย. (2546). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- เจ๊ะหมิงฮู, สาอูซ, & ยามาเรียง. (2016). The Development of Academic Achievement of Islamic History on the 4 Rightly Guided Caliphs Using Jigsaw Cooperative Learning Technique (JCLT) For Islamic Beginning Level 6 Students. *Journal of Islamic Studies*, Prince of Songkla University, Pattani Campus, 7(1), 44-59.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *สอนประวัติศาสตร์ให้ได้มีความสุข สนุกคิด*. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ดวงกมล ลินเพ็ง. (2553). *การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2554). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ ภาคพรต มาลี โตสกุล และเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. พระโขง กรุงเทพฯ: เพื่อนพิมพ์.
- วนิดา ชมภูพวงษ์. (2556). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล ๔ (เขวอนปรีชาอุทิศ). (การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). *วารสารวิชาการ Veirdien E-journal*. 6 (2), 597-611.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อิสริย์ น้อยมิ่ง. (2558). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

**การปรับตัวของสามเณรชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา
วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่**
**AN ADAPTATION OF THE HILL TRIBE NOVICES : A CASE STUDY OF MAE TAENG
WITTAYA PARIYATTITHAM SCHOOL, WAT NONG KONG, KHILEK SUB-DISTRICT,
MAE TAENG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.**

พระกิตติกานต์ อินทปญโญ*

Phra Kittikarn Inthapanyo

E-mail: kittikan-inta@gmail.com

จรูญศักดิ์ แพง**

Chanroonsak Phaeng

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการ คือเพื่อศึกษาการปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อวิเคราะห์การปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พบของการอยู่ร่วมกันของสามเณรไปแก้วและประยุกต์ใช้ต่อไป โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีนโยบายเปิดรับสามเณรชาวเขาเผ่าต่างๆ เข้าเรียนและพักอาศัยอยู่ในโรงเรียนและวัด โดยมีผู้อำนวยการคณาจารย์ พระพี่เลี้ยง สามเณรรุ่นพี่ ผู้เกี่ยวข้องในวัดและโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติทาน ศีล ภาวนา อบรมให้ความรู้ ทั้งวิชาการ การ อ่าน พุท เขียน เพื่อช่วยส่งเสริมการปรับตัวอยู่ร่วมกันของนักเรียนสามเณรชาวเขารุ่นใหม่ที่เข้ามาทุกปี วิเคราะห์การปรับตัวการอยู่ร่วมกันของสามเณรชาวเขา ปัญหาและอุปสรรคของการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีสาเหตุมาจากสามเณรชาวเขามีความแตกต่างทางด้านภาษาพูด สังคม และวัฒนธรรมที่ต่างกันของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นสามเณรชาวเขาจำเป็นต้องเรียนรู้และยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม โรงเรียน วัดและครูอาจารย์มุ่งเน้นการให้ความรู้เรื่องการปรับตัวทั้งด้านภาษาในการสื่อสารด้วยการปลูกฝังให้นักเรียนสามเณรชาวเขาพูดจาภาษาไทยกลางได้ชัดเจน สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคาย เคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัย โดยสามเณรชาวเขาทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อโรงเรียนและวัด เพราะเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้และที่อยู่อาศัย มอบหมายการทากิจวัตรประจำวันที่พร้อมเพรียงกันในวัดและโรงเรียน เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมและเพื่อสร้างความสามัคคีความมีระเบียบวินัยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกัน

คำสำคัญ : การปรับตัว, สามเณรชาวเขา, โรงเรียนปริยัติธรรม

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the adaptation of the hill tribe novices of Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, 2) to analyze the adaptation of the hill tribe novices of Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, and 3) to study the problems and obstacles of co-existence of the novices in order to further modify and apply. Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province has a policy of receiving all different hill tribe novices to attend and live in school and temple. So the director, teachers, escorts, senior novices and those involved people in temple and school are good examples of morality, ethics. They lead new comer novices to practice charity, precepts and meditation and they teach academic knowledge, reading, speaking and writing in order to promote the adaptation of coexistence of new hill tribe novice students coming every year. The novices come from different ethnic groups with their own local dialects, different traditions, beliefs and cultural concepts. Adaptation to the coexistence under differences in many aspects is an important thing in casting ethics and morality of hill tribe novice students. The school focuses on moral education. In addition to teaching and learning activities, teachers will always emphasis on living with others and being a good friend to each other. Problems and obstacles of adaptation in coexistence in Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province are caused by local dialects, different traditions, beliefs and cultural concepts. Thus hill tribe novices need to learn and accept the differences and diversity of multicultural society. The school, temple and teachers focus on giving knowledge of adaptation of both language and communication. They teach novice students to use Thai, clear, polite, not vulgar language and respect each other; do not show modesty and verbal insults, to live together in a disciplined manner. All hill tribe novices are obliged to treat the school and temple, for these are places to educate and shelter. Students are assigned daily activities in both temple and school to teach them to learn living together in society and to create harmony, discipline, and solidarity.

Keywords: Adaptation, hill tribe novice, Pariyattitham School

บทนำ

สังคมปัจจุบันที่มีความแตกต่างและหลากหลายทั้งทางภาษา วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีการปรับตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการอยู่ร่วมกันจึงจะอยู่ร่วมกันได้ อย่างเป็นระเบียบและมีความสุข ใน

ขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายและมีความแตกต่างก็ต้องมีความเคารพในอัตลักษณ์ การอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ อาจนำมาซึ่งความไม่เข้าใจกันได้ ดังนั้น การเรียนรู้การปรับตัวเพื่อยอมรับใน

ความแตกต่างและความหลากหลายของสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรเรียนรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกัน สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การอยู่ร่วมกันในรูปของกฎระเบียบ หรือ กฎหมาย และมีคุณธรรม จริยธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน การเคารพกฎเกณฑ์ เป็นหลักการพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องอาศัยกฎระเบียบ กติกาของสังคม ต้องเรียนรู้กฎกติกาของสังคม ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาทางสังคม การอบรมคนให้เกิดการเรียนรู้กฎเกณฑ์ และกติกา ของสังคม คือ การถ่ายทอดวิถีชีวิต วัฒนธรรม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง การเคารพกฎเกณฑ์ การอบรมให้เรียนรู้ กฎเกณฑ์ของสังคมเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำ เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงผู้ใหญ่ ในการเคารพกฎเกณฑ์ของ สังคม การเคารพซึ่งกันและในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเหมาะสม คือการ ยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่และต่างปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ย่อมอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และก่อให้เกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้ อย่างรวดเร็ว การเคารพซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตามสิทธิของตนเองและผู้อื่น ในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยจัด ระเบียบให้กับสังคมสงบสุข

ปัจจุบันในส่วนของการทรวงศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอันดับแรก โดยจัดตั้งสถานศึกษาที่รัฐจัดให้มีการเรียนฟรี ทั้งในส่วนของประเทศทั่วไป และสำหรับ พระภิกษุสามเณร เช่น โรงเรียนสงเคราะห์ ขาวเขา โรงเรียนวัดตามโครงการพระจาริก

โรงเรียนปริยัติธรรม ซึ่งเป็นการให้โอกาสอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดคุณภาพของผู้รับการศึกษา อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งผู้เข้ามาเรียนส่วนใหญ่ก็จะมาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างทั้งทางด้านสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป

ภายใต้วัฒนธรรม ความเชื่อ ภาษาพูด ภาษาเขียน ความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตภายใต้การปกครองของเจ้าอาวาส ซึ่งมีความแตกต่างของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ จึงจะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสังคมโดยไม่ให้ความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิตเดิมมาเป็นอุปสรรค

ผู้วิจัยมีความสนใจถึงการปรับตัวภายใต้ความแตกต่างทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรมรวมถึงการดำเนินชีวิตในสิ่งแวดล้อมภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีแนวปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการปรับตัวทางสังคม และวัฒนธรรมกันอย่างไรมากน้อยเพียงใดและอะไรคือเหตุปัจจัยในการปรับตัวทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการอยู่ร่วมกันทางสังคม การจัดกระบวนการเรียนการสอนของสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด

หนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัด
เชียงใหม่

2. เพื่อวิเคราะห์การปรับตัวของ
สามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตง
วิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะ
แตง จังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พบ
ของการอยู่ร่วมกันของสามเณรไปแก้วและ
ประยุกต์ใช้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนิน
การศึกษาทบทวน.ที่และการอยู่ร่วมกัน
เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลในแต่ละด้านที่
กำหนดไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงได้
กำหนดระยะเวลาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยศึกษาจากสามเณรชาวเขาเผ่า
ต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาและพักอาศัยร่วมกัน
ภายในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด
หนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัด
เชียงใหม่ จำนวน 25 รูป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการ
ปรับตัวและอาศัยในโรงเรียนภายใต้การมี
พื้นฐานความเชื่อความคิด และวิถีชีวิตที่
แตกต่างกันว่ามีความสอดคล้องเป็นไปใน
ทิศทางเดียวกันได้มากแค่ไหน โดยเน้นการ
สัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็นมุ่งเน้นเรื่อง

1. การปรับตัวของสามเณรชาวเขาด้าน
สังคมและวัฒนธรรม

2. การปรับตัวการปรับตัวของสามเณร
ชาวเขาด้านการเรียนรู้

3. การปรับตัวของสามเณรชาวเขาด้าน
กิจกรรมในการอยู่ร่วมกัน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษาค้นครั้งนี้คือ โรงเรียนปริยัติ
ธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก
อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนที่
ทำการสอนให้แก่สามเณรชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง
ๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการพระธรรมจาริก กรม
พัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เปิดการสอน
ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 และได้รับ
อนุญาตจากกรมการศาสนากระทรวง
ศึกษาธิการมาตั้งแต่ พ.ศ.2541 เพื่อให้
สามเณรชาวไทยภูเขาต่าง ๆ ที่มาเรียนที่มาใช้
ชีวิตอยู่ร่วมกัน

4. ขอบเขตด้านเวลา

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนิน
การศึกษากการปรับตัวทบทวน.ที่และได้อยู่
ทำงานร่วมกันในโรงเรียนเพื่อให้ได้รวบรวม
ข้อมูลในแต่ละด้านที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน
สมบูรณ์ผู้วิจัยจึงกำหนดระยะเวลาไว้ 1 ปี

สรุปผลการวิจัย

ในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงตนเองให้
ทันโลกทันสังคมอยู่ตลอดเวลา ไม่มีสังคมใด
หยุดนิ่งกับที่ได้ เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างมีการ
เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาทุกคนก็ต้องการ
ปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม มนุษย์
เป็นสัตว์สังคมจะอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มี
ความสัมพันธ์กันและสร้างวัฒนธรรมร่วมกัน
เพื่อยึดถือปฏิบัติ มีภาษาและวัฒนธรรมเป็น
สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงขึ้นมา เพื่อ

ความเจริญงอกงามในวิถีของการอยู่ร่วมกัน และถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นภายใต้ ภาษาและการปรับตัวร่วมกัน

สามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรม แม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ กระบวนการ ภายใต้นโยบายรวมพวกที่รัฐบาลได้สนับสนุน ส่งเสริมให้ประชากรชาวเขาเป็นคนไทยที่มี คุณภาพสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยลด ช่องว่างความไม่เข้าใจระหว่างชาวเขา กับ ประชาชนคนไทยจากการรับรู้ข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับชาวเขาอยู่เสมอ ปัจจุบันคนไทย ส่วนมากมีโอกาสรสร้างประสบการณ์ตรงกับ ชาวเขาให้กับตนเองได้ไม่ยากนัก ครอบครัวมี เงินก็จะให้ศึกษาโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียน รัฐบาลที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนการศึกษา ถ้าครอบครัวโดยยากจนก็จะให้ศึกษาในสถานที่ ศึกษาที่เรียนฟรี เช่น โรงเรียนสงเคราะห์ ชาวเขา โรงเรียนวัดตามโครงการพระจาริก โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่ให้โอกาสชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เข้ารับ การศึกษาและพักพิงตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการพระธรรมจาริก โดยไม่เสีย ค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น โดยทางวัดได้รับการ สนับสนุนงบประมาณดำเนินการจากมูลนิธิ เผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่ชนถิ่นกันดารใน พระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชม ราชชนนี กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงเป็นโอกาสทางการศึกษาของชาวเขาเผ่า ต่าง ๆ ในแต่ละปีเพื่อประสงค์จะศึกษาหา ความรู้มาพัฒนาศักยภาพของตนและชุมชนให้

อยู่ในระดับสูงต่อไปโดยเฉพาะปีการศึกษา 2560 มีสามเณรชาวเขาเข้าศึกษาและจำ พรรษาในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด หนองไค้ ตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 90 รูป ภายใต้วัฒนธรรม ความเชื่อ ภาษาพูด ภาษาเขียน ความเป็นอยู่ และวิถีการดำเนินชีวิตภายใต้การปกครองของ เจ้าอาวาส ซึ่งมีความแตกต่างของชาวเขาเผ่า ต่าง ๆ ที่บางเผ่าอาจคล้ายคลึงกัน และบางเผ่า อาจจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความแตกต่าง และความคล้ายคลึงนี้ เมื่อเยาวชนชาวเขาเผ่า ต่าง ๆ ได้ตัดสินใจที่จะพัฒนาศักยภาพของ ตนเองโดยการบวชเรียนที่วัดหนองไค้ จึง จะต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมที่อยู่ กับอย่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ หลากหลาย เผ่าพันธุ์ เพื่อให้เข้าสังคมแห่งการเรียนรู้ได้โดย ไม่ให้ความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิต เดิมมาเป็นอุปสรรค

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัย เกิดความสงสัยว่าสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่ กำลังศึกษาที่โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลชี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการปรับตัวทางสังคมและ วัฒนธรรมกันอย่างไรมาอย่างน้อยเพียงใดและ อะไรคือเหตุปัจจัยในการปรับตัวทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาเป็น แนวทางในการปรับกระบวนการอยู่ร่วมกัน ทางสังคม การจัดกระบวนการเรียนการสอน ของสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผล ตามที่ได้ตั้งไว้คือ

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวของสามเณร ชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด

หนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัด เชียงใหม่

2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการปรับตัว ของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่ แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พบ ของการอยู่ร่วมกันของสามเณรไปแก้วและ ประยุกต์ใช้ต่อไป

แบบระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วย ประชากรที่ศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัย มุ่งทำการศึกษาคือ ผู้บริหาร คณะครู สามเณร ชาวเขาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนปริยัติ ธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีจำนวน 25 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) นั้นผู้วิจัยเลือกจากผู้มีบทบาทใน วัดและโรงเรียน ได้แก่ เจ้าอาวาส พระสงฆ์ ครู ทั้งฝ่ายบรรพชิต และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน่ที่ศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน่ที่ศูนย์พัฒนาโครงการช่วยเหลือชาวเขา เจ้าอาวาสของสามเณรชาวเขาในพื้นที่อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การ สัมภาษณ์ที่วิจัย โดยศึกษาการปรับตัวของ สามเณรชาวเขาทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การเรียนรู้และกิจวัตรประจำวัน 2) การ

สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้คำถามซึ่ง เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้โอกาส ผู้ให้ข้อมูลได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้วิจัยได้ อย่างใกล้ชิด 3) ผู้วิจัยมีโอกาสได้ร่วมเป็น อาจารย์สอนในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตง วิทยา จึงมีการเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพ บันทึกเสียง เพื่อจะได้นำมาใช้ วิเคราะห์ต่อไป 4) การสนทนากลุ่มย่อย มีการ ทำการสนทนากลุ่มย่อยกับสามเณรชาวเขาใน โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา โดยเน้นไปที่ การสนทนากลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการกับ กลุ่มย่อยที่อยู่ร่วมกัน 5) การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของ สามเณรชาวเขาในโรงเรียนตลอดจนการ ปรับตัวอยู่ร่วมกันทางด้านสังคมวัฒนธรรม และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับชีวิตความเป็นอยู่ ของการปรับตัวอยู่ร่วมกันของสามเณรชาวเขา ในวัดหนองไค้และโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตง วิทยา 6) วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็น เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล เทปบันทึกเสียง และกล้อง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงจัด หมวดหมู่แล้วสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์
2. นำแบบสัมภาษณ์ปรึกษาอาจารย์ที่ ปรึกษาแล้วปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความ ครบคลุมเนื้อหา ความชัดเจนและความ เหมาะสมทางภาษาของข้อความ พร้อมทั้งให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์อีกครั้ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิจัยต่อไป

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีข้อมูลหลาย ส่วนที่ต้องการรวบรวมมาประกอบกันให้ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

อภิปรายผล

โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด หนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัด เชียงใหม่ มีนักเรียนสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มาเรียนและอาศัยอยู่มากมาย จึงมีความ แตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนถึง ประเพณีท้องถิ่นของแต่ละคนที่ต่างกัน ดังนั้น การมาอยู่ร่วมกันจึงต้องการปรับตัว เพราะ สังคมและวัฒนธรรม สังคมมนุษย์แม้ว่าจะมี ขนาดของสังคมหรือลักษณะเฉพาะของสังคม แตกต่างกัน แต่เมื่อก้าวถึงโครงสร้างทาง สังคมโดยทั่วไปหรือโครงสร้างพื้นฐานทาง สังคมเบื้องต้นแล้วทุกสังคมต่างมีองค์ประกอบ สำคัญอยู่บนพื้นฐานสองประการที่สำคัญคือ กลุ่มสังคมและสถาบันทางสังคม การศึกษาใน เรื่องโครงสร้างทางสังคมจะช่วยให้เข้าใจ เกี่ยวกับสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การปรับตัวของสามเณรชาวเขาใน โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด หนองไค้ ตำบลขี้เหล็ก อำเภอมะแตง จังหวัด เชียงใหม่ มีนักเรียนสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มาเรียนและอาศัยอยู่มากมาย จึงมีความ แตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนถึง ประเพณีท้องถิ่นของแต่ละคนที่ต่างกัน ดังนั้น การมาอยู่ร่วมกันจึงต้องการปรับตัว เพราะ

สังคมและวัฒนธรรม สังคมมนุษย์แม้ว่าจะมี ขนาดของสังคมหรือลักษณะเฉพาะของสังคม แตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของ สามเณรชาวเขา คือ กลุ่มคนที่หลากหลาย ภาษามาอาศัยอยู่รวมกันซึ่งคนเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ หรือการกระทำโต้ตอบกันและ กัน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความสัมพันธ์ ทางตรง เช่น การพูดจาหักทลาย การทำงาน ร่วมกัน แลกเปลี่ยนกัน และให้ความเอื้ออาทร ต่อกัน เป็นต้น ดังเช่น มัลม และเจมิสัน (Malm & Jamison) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง วิธีการที่คนเราปรับตัวให้เป็นไปตาม ความต้องการของตัวเอง ในสภาพแวดล้อม ซึ่ง บางครั้งส่งเสริม บางครั้งขัดขวาง และบางครั้ง สร้างความทุกข์ทรมานแก่เรา กระบวนการ ปรับตัวนี้ เกิดขึ้นจากความจริงที่ว่า มนุษย์ทุก คนมีความต้องการและเราสามารถใช่วิธีการ แบบต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึง ความต้องการนั้น ๆ ในสภาวะแวดล้อมที่ปกติ ธรรมดาหรือมีอุปสรรคขัดขวางต่าง ๆ

ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนาม ผู้วิจัยพบว่า ในทุกพื้นที่ซึ่งใช้ในการ เก็บข้อมูลนั้น มีการขยายโอกาสทางการศึกษา จากระดับ ประถมศึกษา ไปถึงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จากการสอบถามและ พูดคุยกับชาวบ้านได้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมว่า หลังจากเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว เด็กในครอบครัวที่ฐานะค่อนข้างยากจน มักจะ ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งตั้งอยู่ในตัวเมือง เนื่องจากขาดแคลนทุน ทรัพย์ เพราะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และต้องสิ้นเปลืองมากขึ้นอีกในกรณีที่ต้องเข้าไปอาศัยอยู่ในตัวเมือง ดังนั้น การส่งเสริมการ บวชเรียนในกลุ่มเยาวชนที่ครอบครัวขาด

แคลนทุนทรัพย์ จึงมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในภาคสนาม ฮาวิกเฮิร์สท์ (ธัญมาศ วงศ์สิงหรา, 2547, น. 10 ; อ้างอิงมาจาก Havighurst, 1953 : unpagged) พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการเรียนรู้งานตามขั้นพัฒนาของชีวิต เขามีความเห็นว่าการพัฒนาของชีวิตในแต่ละวัยนั้น บุคคลมีงานประจำวัยหรืองานประจำขั้นที่ต้องเรียนรู้ควบคู่กันไป ถ้าบุคคลสามารถพัฒนางานประจำวัยได้สำเร็จก็จะเป็นบุคคลที่มีความสุขและสามารถพัฒนางานประจำวัยในขั้นต่อไปได้อย่างสำเร็จด้วย ในทางตรงกันข้ามงานในช่วงวัยใดไม่ประสบผลสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสุขและพัฒนางานประจำวัยในช่วงต่อไปได้ยากลำบาก การปรับตัวของนักเรียนสามเณรชาวเขาด้านการเรียนรู้เป็นไปได้ช้า ทางวัด คณะพระพี่เลี้ยงและสามเณรรุ่นพี่จะต้องมีการมอบหมายงานภารกิจภายในวัดและโรงเรียน ต้องมีการวางแผน การเตรียมการและดำเนินงานอย่างดี แบ่งงานกันทำอย่างมีระบบ ระบุความรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้การปรับตัวของสามเณร โดยคำนึงถึงความรู้เดิม ความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันของสามเณร ต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจน สอนถึงความสำคัญของการปรับตัว การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เน้นอบรมสั่งสอนเรื่องความรัก ความสามัคคี รุ่นพี่ที่มีวินัย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อันจะนำไปสู่การปรับตัวตามเป้าหมายตามต้องการ

การปรับตัวของนักเรียนสามเณรชาวเขาด้านภาษาเป็นไปได้ช้าเพราะสามเณรนักเรียนชาวเขามีการใช้ภาษาท้องถิ่นของตนในการสนทนากับเพื่อน ๆ คณะพระพี่เลี้ยง

สามเณรรุ่นพี่ครูอาจารย์จะต้องมีการมอบหมายกิจของเณร น.ที่ การเรียน ต้องมีการวางแผนและดำเนินงานอย่างดี แบ่งงานกันทำอย่างมีระบบ ระบุความรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้การปรับตัวของสามเณร โดยคำนึงถึงความรู้เดิม ภาษาไทยกลาง ความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจนทั้งวาจาและลายลักษณ์อักษรรวมอย่างเต็มที่ บอกถึงบทลงโทษหากกระทำความผิด เน้นความสำคัญของการทำกิจวัตรประจำวัน โดยพร้อมเพรียงกัน เช่น การตื่นนอน บิณฑบาต ฉ้นเช้า ทำเวร ไปเรียน ทำวัตรสวดมนต์ไปจนถึงการจำวัด เพื่อความสามัคคี ประจงตองในหมู่คณะภายใต้การปกครองของวัดและโรงเรียน อันจะนำไปสู่การปรับตัวตามเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ โรเจอร์ส (จุมจินต์ สลัดทุกข์. 2543, น.16 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1972, น.108) ผู้นำทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง เขาได้พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการปรับตัวภายในตนเองโดยเขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นศูนย์กลางของประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัวซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับรู้และมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งการประเมินผลจากการมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดตัวเรา (Self) หรือ “โครงสร้างของตน” ขึ้นมาเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกลักษณะ ความสามารถของตน บทบาทต่าง ๆ ของตนในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ทักษะคติและค่านิยมต่าง ๆ ของตัวเรา ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับจึงมีส่วน

สำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพ ของบุคคลให้แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนจะเข้าใจและรู้จักโลกส่วนตัวของเขาได้ดีที่สุด บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจและยอมรับตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง นำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนอย่าง ไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน จะมีการรับรู้และความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้ จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียดวิตกกังวล สับสนไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเป็นไปในทางลบ

จากความคาดหวังที่สังคมอยากให้วัยรุ่นและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ประเด็นสำคัญอยู่ที่การสร้างความตระหนักให้กับเยาวชนได้ทราบว่าการปฏิบัติตนแต่ละด้านนั้น ควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะนำไปสู่ความคาดหวังได้และจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้านโดยเฉพาะ พ่อ แม่ และครูที่โรงเรียน ซึ่งจะจุดประกายของการปฏิบัติตนของเยาวชนได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับ หัตถยา สารสิทธิ์ (2541, น.27) ได้ให้ความหมายคำว่าวินัยไว้ว่า หมายถึง ระเบียบ แบบแผน กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่กำหนดขึ้น ในสังคมหนึ่ง ๆ อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมเพื่อใช้เป็น หลักหรือแนวทางในการปฏิบัติของบุคคลในสังคมให้เกิดความสงบสุข เพราะเยาวชนส่วนใหญ่มีปัญหาหลายอย่างที่ตนไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยตนเองเพราะไม่มีวินัย ชี้แนะแนวทางการแก้ไขหรือข้อผิดพลาด

ที่เกิดขึ้นโดยการคิดที่ขาดการยั้งคิด เช่น ติดยาเสพติด ติดเกมส์ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ไปหาความรุนแรงของเด็กและสตรี ค่านิยมความทันสมัยตามโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ เยาวชนเมื่อประสบพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มักปรึกษาเพื่อนเชื่อเพื่อนเพราะคิดว่าเพื่อนเป็นที่พึ่งให้แก่ตนได้ทั้งหมดเป็นความคิดที่ผิดความจริงแล้วเมื่อเกิดปัญหาคนที่ควรไปขอคำปรึกษาคือ พ่อ แม่ เพราะพ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเรามากที่สุดและสามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องงบประมาณและให้ความรู้เรื่องวิชาการตามมาตรฐานการศึกษามีหลักสูตรมาตรฐานในระดับมัธยมศึกษาแก่โรงเรียน บริยัตติธรรมให้มากขึ้นและครอบคลุมทั่วถึงทั่วประเทศ

2. โรงเรียนควรมีการอบรมสั่งสอนเนื้อหาวิชาการทั้งแผนกบาลีและสามัญศึกษา พร้อมทั้งเน้นการสอนเรื่องภาษาพูดเป็นภาษาไทยกลาง และบอกเหตุผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและแก้ไขพฤติกรรมให้ถูกต้องเพื่อเป็นการพัฒนาและปลูกฝังให้นักเรียนสามเณรชาวเขาได้เรียนรู้ด้วยตนเองการทำกิจวัตรประจำวันที่พร้อมเพรียงกันในวัดและโรงเรียน

3. ครูอาจารย์ควรเน้นการสอนภาษาไทยกลาง ภาษาของแต่ละท้องถิ่นถึงแม้จะคล้ายกัน แต่ต่างกันตรงสำเนียง จะสื่อสารกันได้ถ้าพูดถึงเรื่องการใช้ภาษาในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่กำลังเติบโตมาทุกวันนี้แล้ว เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะความเจริญที่เข้าไป

ไม่ว่าจะด้วยเรื่องการศึกษา เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนสามเณรชาวเขาพูดจาภาษาไทยกลางได้ชัดเจน สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคาย รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับสมณสาธูป ประกอบกิจวัตร กิจของสงฆ์และใช้ชีวิตประจำวันร่วมกันอย่างสันติสุข

4. วัดและพระพี่เลี้ยงควรให้ความรู้เรื่องการปรับตัวของสามเณร โดยคำนึงถึงความรู้เดิม ภาษาไทยกลาง ความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจนทั้งวาจาและลายลักษณ์

อักษรรวมอย่างเต็มที่ บอกถึงบทลงโทษหากกระทำความผิด เน้นความสำคัญของการทำกิจวัตรประจำวันโดยพร้อมเพรียง

5. ครอบครัวควรเน้นการสอนภาษากลาง เพราะสังคมไทยเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้พ่อแม่รุ่นใหม่ไม่ได้ซึมซับเรียนรู้ในเรื่องทักษะของการเป็นพ่อแม่ที่ดีตามสังคมเมือง การศึกษาไทยก็เน้นการสอนเพื่อไปประกอบอาชีพ การอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมถูกผลักดันให้เป็นภาระของสถาบันอื่น

แหล่งอ้างอิง

- กันยา สุวรรณแสง. (2536). *มนุษย์สัตว์สังคมที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นการกระทำใดที่เป็นแก่ตนเองแล้วก็ต้องไปตามแนวคิดของสังคม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2562, จาก <https://www.thesis.rru.ac.th/files/pdf/1185937620>
- มัลม และเจมิสัน (Malm & Jamison). *การปรับตัว*. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2562, จาก <https://sites.google.com/site/.../bth-thi-3.../3-1-khwam-hmay-khxng-kar-prab-taw>
- โรเจอร์ส (จุมจินต์ สลัดทุกข์. 2543). *ผู้นำทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2562, จาก <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=psychologist&month=17-11>
- ลักขณา สริวัฒน์ (2544). *ความหมายของการปรับตัว*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2562, จาก <https://sites.google.com/site/educationalpsychology2555/bth-thi-3-khwam-taek-tang-taela-bukhkh/3-1-khwam-hmay-khxng-kar-prab-taw>
- หัตทยา สารสิทธิ์ (2541). *ความหมายวินัย*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์). สืบค้นจาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2553/2268>

**การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model
โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี**
**THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC MANAGEMENT THROUGH THE LKS SMART
SCHOOL MODEL USING KNOWLEDGE MANAGEMENT OF THE MATHEMATICS
DEPARTMENT, LAMPANG KANLAYANEE SCHOOL**

บรรเจิด สระปัญญา*

Bunjerd Sapunya

E-mail. greatjerd@gmail.com

พรณภัส เอื้อแท้*

Pomnapat AueTea

วรัญญา พันสืบ*

Varattaya Funsueb

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และเพื่อประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู ต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความพึงพอใจ เอกสารแนวทางการพัฒนาโรงเรียน LKS SMART School Model และเอกสารผลการปฏิบัติการ/โครงการ ประจำปีงบประมาณ 2560-2561 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณีได้รับการพัฒนา โดยผลการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ พบว่า การพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมหรือโครงการที่สอดคล้องกับความสามารถหรือความสนใจของ ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุด คือ 4.73 การแปลผลอยู่ในระดับดีมาก

2. นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS Smart School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.78 การแปลผลอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ, LKS SMART School Model

ABSTRACT

This research is aimed to develop an academic management model according to LKS SMART SCHOOL MODEL. It applies the knowledge management of Learning Area of Mathematics and evaluate the satisfaction of students, their guardians, school teachers and executives

*ข้าราชการครู กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง

towards the development of academic management for the mentioned area at Lampang Kanlayanee School under the Secondary Educational Service Area Office 35

Sampling group used in this evaluation are those relating with the development of academic management according to LKS SMART SCHOOL MODEL. It applies the knowledge management of Learning Area of Mathematics and works along with students, their guardians, school teachers and executives. The tools for this research consist of interview form, satisfaction evaluation, documents about procedure to develop LKS SMART SCHOOL MODEL and performance of project. This research was conducted in fiscal year 2017-2018. The statistic “Average” is used to analyze data.

The research reveals that

1. The development of academic management according to LKS SMART SCHOOL MODEL using the knowledge management of Learning Area of Mathematics has progressed. It is found that holding activities or projects according to students’ abilities and interest has the most statistic average of 4.73 which is considered excellent.

2. Students, their guardians, school teachers and executives are satisfied with the development of academic management according to LKS SMART SCHOOL MODEL using the knowledge management of Learning Area of Mathematics. It is found that the result of student quality development has the most statistic of 4.78 which is considered excellent.

Keywords: The Development of Academic management, LKS SMART School Model

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ต้องอาศัยวิชาคณิตศาสตร์ ในชีวิตประจำวันเราได้ใช้วิชาคณิตศาสตร์อย่างไม่รู้ตัว คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้โลกเจริญก้าวหน้าเพราะการคิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องอาศัยความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ ดังมีคำกล่าวว่า “Mathematics is the queen of science” (สิริพร ทิพย์คง, 2533, น.1) ธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องอาศัยความคิดรวบยอดเพราะเนื้อหาวิชามีโครงสร้างที่แสดงความ

เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน มีการสื่อความหมายโดยใช้สัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมที่ยากต่อการเรียนรู้และยากต่อการทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว (วัลลภา อาริรัตน์, 2528, น.57) การสอนคณิตศาสตร์จึงต้องทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความเข้าใจ สามารถคิดเชื่อมโยงได้อย่างเป็นเหตุและเป็นผล มีหลักในการจำแนกความสัมพันธ์หรือเงื่อนไขในบริบทต่างๆ การที่จะทำให้เกิดทักษะรูปแบบดังกล่าวนี้ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจในความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนก่อน เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของแต่ละโรงเรียน จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหาร การพัฒนาครูตลอดจนมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดทักษะทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มเต็มอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการวิชาการในรูปแบบเดิมของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ประกอบด้วย ผลงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลงานของคณะครู และนักเรียน จากหลักฐานในการสังเคราะห์งานของกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวนมาก แต่ยังขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับการบริหารงานของโรงเรียนในภาพรวม แนวทาง LKS SMART School Model จึงเป็นการพัฒนางานที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนลำปางกัลยาณีที่กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ของโรงเรียนลำปางกัลยาณี ใช้พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทิศทางเดียวกันอย่างเป็นระบบ (บรรเจิดสระปัญญา, 2560, น.87)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการความรู้ LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ในการพัฒนาระบบการบริหารวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์แก่นักเรียน และใช้ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการความรู้ LKS SMART School Model และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารงานตรงต่อความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบรูปแบบบริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการความรู้ LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู ต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 800 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน อธิรุฒิ เอกะกุล, 2543) เพื่อการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรโดยสรุป ดังนี้

1. นักเรียน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 3,148 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 343 คน
2. ผู้ปกครอง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 3,148 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 343 คน
3. ผู้บริหาร จากจำนวนประชากรทั้งหมด 5 คน เจาะจงทั้งหมดจำนวน 5 คน
4. คณะครู จากจำนวนประชากรทั้งหมด 152 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 109 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

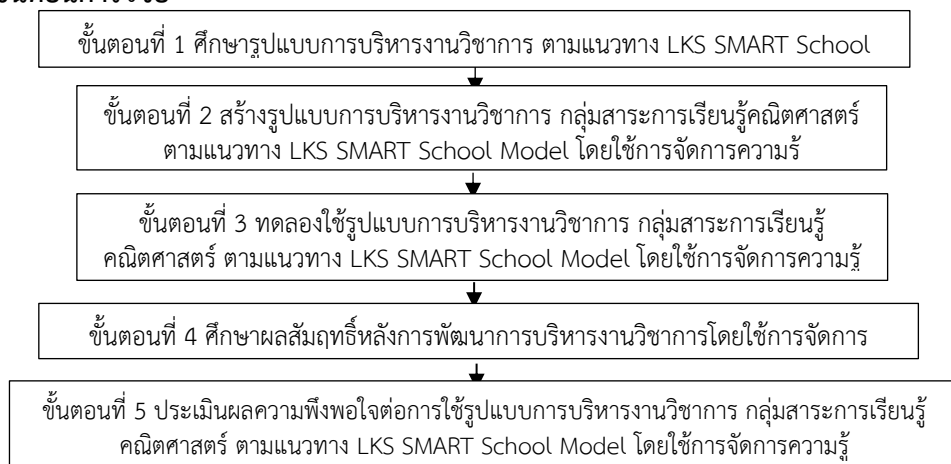
รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model เป็น

รูปแบบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสารสำคัญ โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ.2561 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2562 ปีการศึกษา 2561 สถานที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนลำปางกัลยาณี จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบในส่วนโครงสร้างงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี
2. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู
3. แบบประเมินความพึงพอใจ ใช้ในการประเมินความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู
4. เอกสารแนวทางการพัฒนาโรงเรียน LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สรุปขั้นตอนการวิจัย

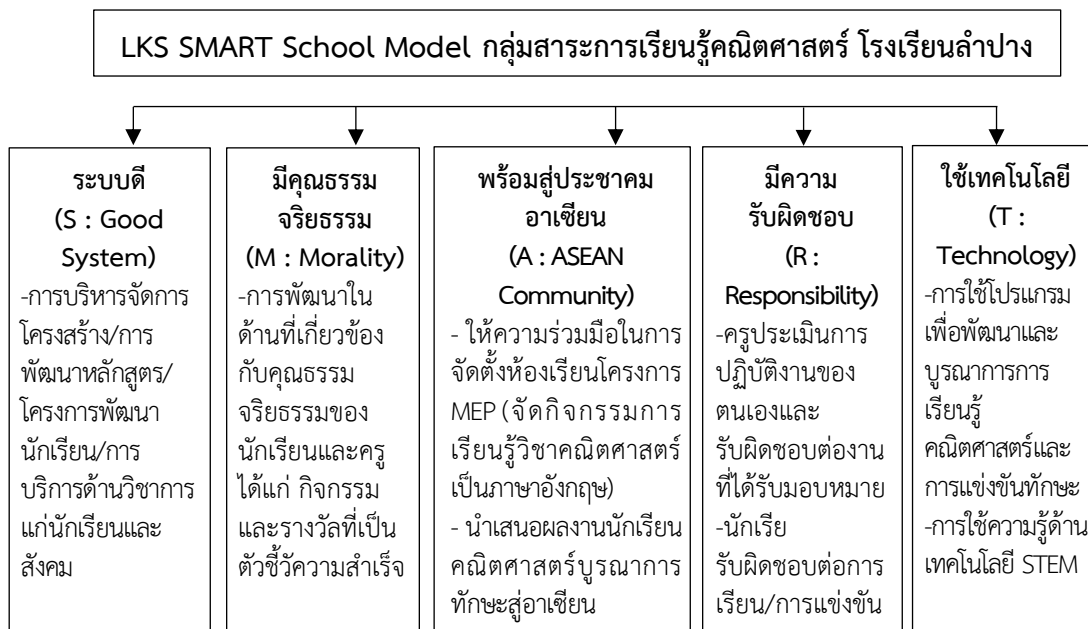
แผนภาพที่ 1.1 สรุปขั้นตอนการวิจัย

5. เอกสารผลการปฏิบัติการ/โครงการประจำปีงบประมาณ 2560-2561

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model หมายถึง การวางแผน การจัดการระบบการบริหารวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ให้สอดคล้องในทิศทางเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนลำปางกัลยาณี ด้านระบบดี (S น. Good System) มีคุณธรรมจริยธรรม (M น. Morality) พร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (A น. ASEAN Community) มีความรับผิดชอบต่อ (R น. Responsibility) และใช้เทคโนโลยี (T น. Technology)
2. การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการที่คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ร่วมกันคิดค้นเพื่อนำความรู้และประสบการณ์ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี

องค์ประกอบของ LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี

แผนภาพที่ 1.2 องค์ประกอบของ LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนการวิจัย แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตาม แนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี มีการดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเริ่มต้นขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาเอกสารแนวทางการพัฒนา โรงเรียน LKS SMART School Model กลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และเอกสารผล การปฏิบัติการ/โครงการ ประจำปีงบประมาณ 2560-2561

ส่วนที่ 2 การดำเนินงาน การ

ดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการและผลลัพธ์ทุก ขั้นตอน ซึ่งได้ศึกษาจากเอกสารผลการ ปฏิบัติการ/โครงการ ประจำปีงบประมาณ 2560-2561 ดังนี้

2.1) วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการ บริหารงานวิชาการจากแผนปฏิบัติงานวิชาการ

2.2) เป้าหมาย ศึกษา องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงาน วิชาการจากแผนปฏิบัติงานวิชาการ

2.3) วิธีดำเนินการ

2.3.1 ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

2.3.2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมาย

2.4) ผลลัพธ์ ได้แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดสำหรับใช้สัมภาษณ์ข้อมูลการดำเนินงานวิชาการ

ส่วนที่ 3 เครื่องมือการดำเนินงานเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดสำหรับใช้สัมภาษณ์ข้อมูลการดำเนินงานวิชาการ

วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นดังนี้

- ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

กำหนดคำถามการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

- จัดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ตัดประเด็นคำถามที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาออก หรือรวมประเด็นคำถามที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกัน

ขั้นตอนที่ 2

สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้ มีการดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเริ่มต้นขั้นตอน เริ่มจากการใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ส่วนที่ 2 การดำเนินงาน การดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการและผลลัพธ์ทุกขั้นตอน ซึ่งได้ศึกษาจากการสรุปประเด็นตามแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1) วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้

2.2) เป้าหมาย สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้

2.3) วิธีดำเนินการ

2.3.1 สัมภาษณ์ ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2.3.2 สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์

2.3.3 นำประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์มาสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

2.4) ผลลัพธ์ รูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้

ส่วนที่ 3 เครื่องมือการดำเนินงานวิธีการสร้างเครื่องมือ ได้แก่ วิเคราะห์การตอบแบบสัมภาษณ์ของครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สรุปประเด็นการตอบแบบสัมภาษณ์ของครูผู้รับผิดชอบงาน

วิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ นำหัวข้อการสรุปประเด็นการตอบแบบสัมภาษณ์มาสร้างเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้

ขั้นตอนที่ 3

ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเริ่มต้นขั้นตอน เริ่มจากการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้มาสร้างคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ส่วนที่ 2 การดำเนินงาน การดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการและผลลัพธ์ทุกขั้นตอน ดังนี้

2.1) วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบสอบถามการศึกษาคณะครูประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

2.2) เป้าหมาย เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์การศึกษาคณะครูประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการและมาใช้ในการพัฒนางานวิชาการ

2.3) วิธีดำเนินการ

2.3.1 สร้างคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

2.3.2 ชี้แจงคณะครูสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักเพื่อที่จะ

นำเครื่องมือไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

2.3.3 ผู้บริหารและคณะ

ครูนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการร่วมกันขับเคลื่อนงานวิชาการทั้งระบบ ตามคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

2.3.4 สร้างแบบสอบถาม

การศึกษาคณะครูประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ซึ่งการสร้างแบบสอบถามนั้นได้นำแนวทางคำถามปลายเปิดจากแบบสัมภาษณ์มาสร้างเป็นประเด็นรายชื่อเพิ่มเติม เพื่อนำไปหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นลำดับต่อไป

2.3.5 การหาคุณภาพของ

แบบสอบถามการศึกษาคณะครูประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item objective congruence index) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยได้นำไปทดลองใช้ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2545, หน้า 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

2.3.6 สอบถามผลการใช้

แบบสอบถามการศึกษาคณะครูประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อประเมินระดับความคิดเห็นของหัวข้อการสอบถาม เป็นประโยชน์ต่อคณะครูในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

2.3.7 การเก็บรวบรวม

ข้อมูล เก็บข้อมูลคณะครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการด้วยแบบสอบถามการศึกษาคณะครูประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

2.3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล
ข้อมูลจากแบบสอบถามการศึกษา
องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ
แบบมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การหาค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard deviation) โดยแปลความหมาย
ของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ แล้วพิจารณาเลือกข้อ
คำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และมี
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.50

2.4) ผลลัพธ์ ผลการประเมิน
จากแบบสอบถามการศึกษาองค์ประกอบ
รูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ส่วนที่ 3 เครื่องมือการดำเนินงาน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1) คู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ
การบริหารงานวิชาการ วิธีการสร้างคู่มือ เป็น
ดังนี้

- นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้
การจัดการความรู้ มากำหนดให้เป็นเป้าหมาย
และแนวทางในการพัฒนางานวิชาการ

- กำหนดทิศทางการใช้รูปแบบ
การบริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการความรู้
ด้วยกระบวนการจัดการความรู้และขั้นตอน
การพัฒนา เพื่อให้คณะครูเข้าใจและนำไปใช้
ในทิศทางการพัฒนาเดียวกัน

- อธิบายรูปแบบการบริหารงานวิชาการ
โดยใช้การจัดการความรู้

3.2) แบบสอบถามการศึกษา
องค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ
วิธีการสร้างแบบสอบถาม เป็นดังนี้

- ศึกษาองค์ประกอบของการสร้าง
รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการ
ความรู้

- วิเคราะห์การสร้างรูปแบบบริหารงาน
วิชาการโดยใช้การจัดการความรู้

- กำหนดหัวข้อคำถามตามรูปแบบ
บริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการความรู้

- จัดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับ
แต่ละด้านของการพัฒนารูปแบบบริหารงาน
วิชาการ

ขั้นตอนที่ 4

ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาการ
บริหารงานวิชาการโดยใช้การจัดการความรู้
ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเริ่มต้นขั้นตอน เริ่มจาก
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาการ
บริหารงานวิชาการ ในปีการศึกษา 2560-
2561

ส่วนที่ 2 การดำเนินงาน การ
ดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์
เป้าหมาย วิธีการดำเนินการและผลลัพธ์ทุก
ขั้นตอน เพื่อประกอบการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของ
การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในปี
การศึกษา 2560-2561

ขั้นตอนที่ 5

ประเมินผลความพึงพอใจต่อการ
ใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเริ่มต้นขั้นตอน เริ่มจาก
การประเมินผลความพึงพอใจ โดยใช้
แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนา
รูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART
School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดย
ใช้การจัดการความรู้

ส่วนที่ 2 การดำเนินงาน การ
ดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์

เป้าหมาย วิธีการดำเนินการและผลลัพธ์ทุกขั้นตอน ดังนี้

2.1) วัตถุประสงค์ ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประเมินผลความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่าง

2.2) เป้าหมาย ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2.3) วิธีดำเนินการ ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งมีหัวข้อประเมินเดียวกับแบบสอบถามการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ที่ผ่านการตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการประเมินผลว่าคณะครู มีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด มีปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

2.4) ผลลัพธ์ ได้ผลการดำเนินการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ความพึงพอใจ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ส่วนที่ 3 เครื่องมือการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้

คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model

สถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ดังนี้

- ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

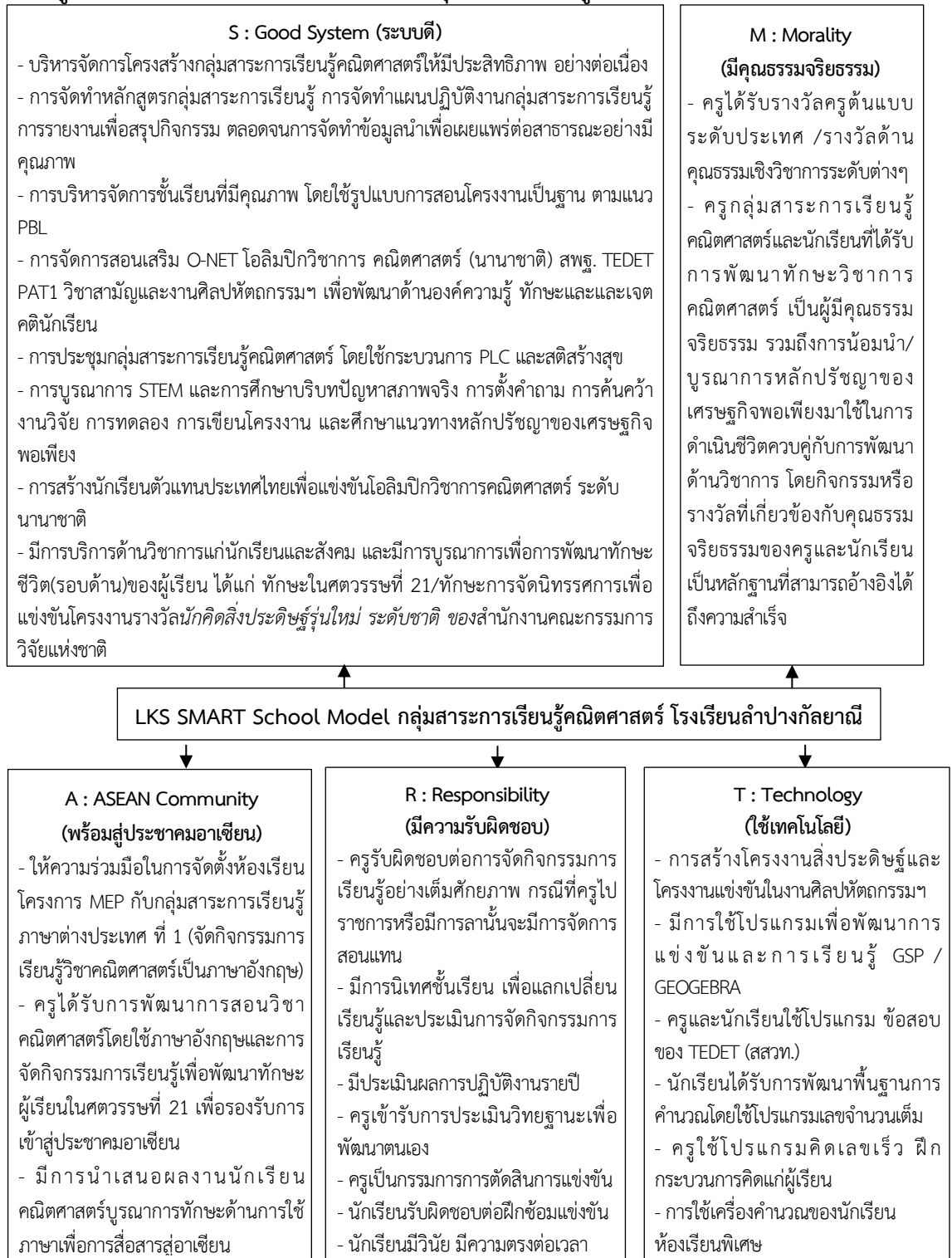
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

- การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เป็นรายข้อ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คะแนนที่นำมาวิเคราะห์ เป็นคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการวิจัย

1. ได้ผลการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ พบว่า การพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมหรือโครงการที่สอดคล้องกับความสามารถหรือความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุด คือ 4.73 การแปลผลอยู่ในระดับดีมาก โดยรูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้ ได้รับการพัฒนา เป็นดังนี้

รูปแบบของ LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี

แผนภาพที่ 1.3 รูปแบบของ LKS SMART School Model กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี

2. นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามแนวทาง LKS Smart School Model โรงเรียนลำปางกัลยาณี โดยใช้การจัดการความรู้ โดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.78 การแปลผลอยู่ในระดับดีมาก และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.09 ดังนี้

ตาราง ค่าเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

กลุ่มที่	กลุ่มผู้ประเมินความพึงพอใจ ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	นักเรียน	4.73	1.78
2	ผู้ปกครอง	4.81	2.54
3	ผู้บริหารโรงเรียนลำปางกัลยาณี	4.63	1.83
4	คณะครูโรงเรียนลำปางกัลยาณี	4.58	2.23
รวม		4.78	2.09
ระดับการแปลผล		ดีมาก	

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS SMART School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณีได้รับการพัฒนาโดยมีองค์ประกอบ/ข้อมูลของการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนที่มีระบบมีทิศทางสอดคล้องกับนวัตกรรมของโรงเรียน โดยผลการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการพบว่า การพัฒนานักเรียนด้วยกิจกรรมหรือโครงการที่สอดคล้องกับความสามารถหรือความสนใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย การแปลผลอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องและมีความใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ กิตติชัย เยี่ยมไธสง (2553) เรื่อง สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของ สถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า สภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสิ่งที่ใกล้เคียงกันกับงานวิจัยนี้ คือ การพัฒนาระบบรูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักทุกฝ่ายต่างให้ความสำคัญที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

2. นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและคณะครู มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบบริหารงานวิชาการ ตามแนวทาง LKS Smart School Model โดยใช้การจัดการความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยพบว่า

ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การแปลผลอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา พูลแสง (2554) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2 ซึ่งพบว่า ได้มีการให้ความสำคัญ ในเรื่องการใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบ ความพึงพอใจ การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีความชัดเจนต่อระบบการบริหารงาน จึงเกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษารายละเอียดของการพัฒนาคุณภาพชั้นเรียนคณิตศาสตร์ ในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลคุณภาพการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2. ขยายขอบเขตของกลุ่มผู้ประเมินความพึงพอใจ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนเป็นผู้ร่วมประเมิน อาจทำให้เห็นข้อเสนอแนะใหม่ๆ ต่อทิศทางการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในอนาคต

แหล่งอ้างอิง

- กิตติชัย เยี่ยมไธสง. (2553). *สภาพการดำเนินงานและปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* อุบลราชธานี. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิตยา พูลแสง. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหาร งานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บรรเจิด สระปัญญาและคณะ. (2560). *เอกสารประกอบการประชุม สหาคมนิตศาสตร์ศึกษา. การประชุมด้านคณิตศาสตร์ศึกษา ครั้งที่ 3.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 7) . กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัลลภา อาวีรัตน์. (2528). *สอนให้ค้นพบความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างไร. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 9(1) น.57 – 79.
- สิริพร ทิพย์คง. (2533). *ทฤษฎีและการสอนวิชาคณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปมเชื่องที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรม: การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีอาชญาวิทยา
เชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง
SUPERIORITY COMPLEX MAKING ONES COMMIT CRIME: A COMPARATIVE
STUDY OF PSYCHO CRIMINOLOGICAL THEORIES WITH BUDDHIST
PSYCHOANALYTIC CONCEPT OF POM KHUEANG

นิโรธรี จุลเหล่า*

Nirotharee Jullao

nirotharee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิด จิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง อันเป็นสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม และศึกษาแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหอาชญากรรม อันเกิดจากการที่บุคคลมีปมเชื่อง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทฤษฎีอาชญาวิทยา เชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง จำนวน 10 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านประเภท องค์ความรู้ อาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาของซิกมันด์ ฟรอยด์ และอัลเฟรด แอดเลอร์ จัดเป็น “ทฤษฎี” ส่วนจิต วิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง ซึ่งเรียบเรียงโดยท่านพุทธทาสภิกขุ พระพะยอม กัลยาโณ และ พระไพศาล วิสาโล จัดเป็น “แนวคิด” 2) ด้านสาเหตุอาชญากรรม ทั้งทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิต วิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง อธิบายสาเหตุอาชญากรรมไว้เหมือนกัน คือ การก่ออาชญากรรมเกิดจากปม เชื่องที่เหนือกว่าผู้อื่น เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลประกอบอาชญากรรม 3) ด้านแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญห อาชญากรรม ทั้งแนวคิด ทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง เสนอ แนวทางไว้ตรงกัน คือ การปลูกฝังให้บุคคลไม่ใช้ปมเชื่องทำร้ายหรือเอาเปรียบผู้อื่น การบังคับใช้กฎหมายและ การลงโทษผู้กระทำความผิดควรเป็นไปด้วยความเสมอภาค

คำสำคัญ: ปมเชื่อง, ทฤษฎีจิตวิเคราะห์, ทฤษฎีบุคลิกภาพ, ปมเด่น

ABSTRACT

The purposes of this study are to understand and compare the Psycho Criminological Theories with the Buddhist Psychoanalytic Concept of Pom Khueang; the cause of the crime. Guidance on crime prevention is due to the fact that people have a Superiority Complex. This study is a qualitative research; documentary study and In-depth interview. The main informants were the 10 experts. The results of the research were as follows. 1) Knowledge type Psychological criminology of Sigmund Freud and Alfred Adler is a "theory". For Buddhist psycho analysis which was compiled by Buddhadasa Bhikkhu, Phra Payom Kanlayano and Phra Paisan Wisalo classified as "concept". 2) the cause of crime including theories of psychological criminology and Buddhist psychoanalysis describe the cause of the crime as well as the crime caused by the superiority of others. It is a motivation for people to engage in crime. 3) Prevention guidelines and solving crime

*

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

problems including theories of psychological criminology and Buddhist psychoanalysis, the proposed approach is to instill in people not to use violence, hurt or take advantage of others. Enforcement and punishment of offenders should be equitable.

Keywords: Pom Khueang, Psycho analysis theory, Personality Theory, Superiority complex

บทนำ

อาชญาวิทยาเป็นวิชาที่พยายามศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุของการกระทำความผิดในแต่ละบุคคลศึกษาเพื่อให้เข้าถึงจิตใจของอาชญากร (Criminal Minds) ทำการศึกษาในด้านต่างๆ ของบุคคล อันได้แก่ ประวัติส่วนตัว สภาพแวดล้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ต่างก็มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งสิ้น และเป็นสิ่งที่นักอาชญาวิทยาสามารถนำมาเป็นปัจจัยในการจำแนกประเภทผู้กระทำความผิดตามพฤติกรรมที่แสดงออก การศึกษาอาชญาวิทยาเป็นสิ่งที่ดีต่อสังคม โดยเฉพาะส่วนงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ตลอดจนงานคุมประพฤติ ที่จะนำข้อมูลไปวางแผนในการสร้างระบบการป้องกันสังคมเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมต่อไปในอนาคต เนื่องจากวิชาอาชญาวิทยามีความเป็นสหวิทยาการ เป็นศาสตร์ที่ประยุกต์ หยิบยืมองค์ความรู้จากศาสตร์หลายแขนงมาอธิบายสาเหตุการเกิดอาชญากรรม ทำให้กลุ่มทฤษฎีอาชญาวิทยามีหลายกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มทฤษฎีการเลือก กลุ่มทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม กลุ่มทฤษฎีผสมผสาน กลุ่มทฤษฎีจิตวิทยา ในที่นี้ผู้ศึกษา มีความสนใจที่จะทำการศึกษา โดยเน้นเฉพาะเจาะจงแนวคิดของกลุ่มทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา เนื่องจาก อาชญาวิทยาเชิง

จิตวิทยาเป็นศาสตร์สำคัญ สามารถอธิบายสาเหตุพฤติกรรมการก่ออาชญากรรม หรือการกระทำผิดของอาชญากรในระดับปัจเจกบุคคลได้อย่างลึกซึ้ง ในระดับเบื้องต้นลึกในจิตใจซึ่งมองไม่เห็น และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมภายนอกตามมา ซึ่งพฤติกรรมการกระทำผิดของอาชญากรนั้น ก็สามารถอธิบายด้วยแนวคิดของกลุ่มทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยานี้ การศึกษานี้จึงศึกษาภายใต้ฐานความคิดที่ว่าหากเราสามารถอธิบายพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมในระดับปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นระดับจุลภาค (Micro Level) ได้แล้ว ย่อมสามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่การอธิบายพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมแบบกลุ่ม องค์กร หรือสังคม ในระดับมหภาค (Macro Level) ต่อไป

สาเหตุการประกอบอาชญากรรมของอาชญากรแต่ละคนมีความหลากหลาย ปรากฏข้อมูลเชิงวิชาการในรูปแบบของแนวคิดทฤษฎีเชิงอาชญาวิทยา อันเป็นศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาอาชญากรรม สำนักคิดทางอาชญาวิทยาหลายสำนัก ได้คิดค้นแนวคิดทฤษฎี ว่าด้วยสาเหตุอาชญากรรมขึ้นเป็นจำนวนมาก บ้างก็ว่าสาเหตุอาชญากรรมนั้นเกิดจากพันธุกรรม สังคม หรือจิตวิทยา เป็นต้น ซึ่งสาเหตุหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ก็คือสาเหตุเชิงจิตวิทยา ด้านความเหนือกว่าผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นอำนาจ อิทธิพลต่าง ๆ ปมเด่นในจิตใจมนุษย์ที่เป็นแรงผลักดันส่งผลให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมขึ้นได้หากควบคุมจิตใจ

ไม่ดี ตัวอย่างการก่ออาชญากรรมจาก ความเห็นอกว่าผู้อื่น ปัจจัยเชิงอำนาจที่เห็นในสังคมปัจจุบันมีอยู่มาก อาทิเช่น ผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่ก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ ได้แก่ กลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน กลุ่มผู้มีอิทธิพลค้าอาวุธสงคราม ค้ายาเสพติด ค้ามนุษย์ การข่มขู่คุกคาม กรรโชกทรัพย์ เจ้าหนี้ทวงหนี้โหดจากการปล่อยเงินกู้นอกระบบ เป็นต้น ซึ่งการจะเข้าใจสาเหตุดังกล่าวชัดเจนขึ้น ต้องทำการวิเคราะห์ ศึกษาเปรียบเทียบในมุมมองของอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาของหลายๆแนวคิดประกอบกัน แนวคิด ทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา เป็นสาขาวิชาที่เก่าแก่แขนงหนึ่ง ถือกำเนิดมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ โดยมีพัฒนาการติดต่อกันมาโดยตลอด สำหรับแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากหลักอาชญาวิทยาตะวันตกเป็นอย่างมาก จนบางครั้งเกิดปัญหาการประยุกต์ใช้แนวคิด ทฤษฎีอาชญาวิทยาของตะวันตกมากเกินไป ขาดความเหมาะสมแก่บริบทของสังคมไทย งานศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่ใกล้ชิดคนไทย นั่นคือ “แนวคิดของพุทธศาสนา” ซึ่งมีการกล่าวถึงในวงการอาชญาวิทยาไทยน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่ศาสนาพุทธมีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้งผู้ชำนาญการด้านอาชญาวิทยาไทยหลายคน ล้วนเป็นพุทธศาสนิกชนทั้งสิ้น อีกทั้งอาชญากรหรือผู้กระทำผิดที่ก่ออาชญากรรมที่วงการอาชญาวิทยาต้องการศึกษาสาเหตุการกระทำผิดของพวกเขา ส่วนใหญ่เป็นประชากรที่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด ผู้ศึกษาจึงจำกัดขอบเขตการศึกษา ไปที่ศาสนาพุทธ เพียงศาสนาเดียวในสังคมไทย

ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาเปรียบเทียบกับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเนื่องจากทั้งสองแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบกัน นับเป็นตัวแทนที่ดีของแนวคิดทฤษฎีแบบตะวันตกและตะวันออก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะสามารถค้นพบความผสมกลมกลืน ความลงตัวของระหว่างกัน จนค้นพบนวัตกรรมซึ่งอาจเป็นแนวคิดใหม่ที่จะจุดประกายในแวดวงอาชญาวิทยาไทย ซึ่งการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เป็นของคนไทย ควรริเริ่มด้วยการมุ่งศึกษารายละเอียดเพื่อการพัฒนาแนวคิด ทฤษฎีที่มีคุณภาพ มีความเฉพาะเจาะจง เป็นเอกลักษณ์ของอาชญาวิทยาแบบไทย โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎีอาชญาวิทยาตะวันตกด้วย เพื่อจะได้ทราบจุดเหมือน และจุดต่าง ของสาเหตุอาชญากรรมเชิงจิตวิทยาว่าด้วยเรื่องความเห็นอกว่าผู้อื่น อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่กระตุ้นให้คนบางกลุ่มประกอบอาชญากรรม ซึ่งการศึกษาประเด็นนี้ จะสามารถนำมาเป็นแนวทางการสร้าง การพัฒนา หรือการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาในอนาคต สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ คาดว่าน่าจะมีประโยชน์ในระดับมาก เนื่องจากจะได้ประโยชน์หลายต่อ คือ ได้ประโยชน์ทั้งแนวคิดทฤษฎี สาเหตุอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรมตามวิถีพุทธ การปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมอันดีงามตามแนวคิดจิตวิเคราะห์เชิงพุทธ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำได้ง่ายและยังส่งผลเชิงบวก ด้วยเหตุที่จิตวิเคราะห์เชิงพุทธนั้น เป็นวิทยาการที่ใกล้ชิดคนไทยและคนไทยย่อมมีความเข้าใจวิถีพุทธได้

มากกว่าการหยิบยืมหลักอาชญาวิทยาของชาวตะวันตกมาใช้มากเกินไป จนลืมนำไปถึงบริบทของไทยเอง และยังสามารถเผยแพร่เป็นผลงานของนักอาชญาวิทยาไทยสู่สังคมตะวันตกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา กับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง อันเป็นสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม อันเกิดจากการที่บุคคลมีปมเด่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวิธีการเข้าถึงและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา กับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง จำนวนทั้งสิ้น 10 คน ซึ่งจำแนกรายละเอียด เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. พระภิกษุสงฆ์ จำนวน 3 รูป
2. นักวิชาการด้านอาชญาวิทยา จำนวน 4 คน
3. นักจิตวิทยา จำนวน 3 คน

หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิจัยนี้คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 10 คน ที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก โดยสุ่มแบบ

เฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) พระภิกษุสงฆ์ จำนวน 3 รูป คัดเลือกจากพระสงฆ์ที่มีองค์ความรู้เรื่องปมเชื่อง เคยเทศนา หรือมีบันทึกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับปมเชื่อง โดยพระภิกษุนั้น ได้แก่ พระสงฆ์ที่มีความรู้เรื่องปมเชื่องอย่างละเอียด ที่ท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ เคยให้ข้อมูลไว้ สำหรับนักวิชาการด้านอาชญาวิทยา จำนวน 4 คน และนักจิตวิทยาจำนวน 3 คน คัดเลือกจาก ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา (Psychological Theory of Criminology) ซึ่งหมายถึง ทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมโดยใช้ทฤษฎีหรือแนวคิดทางจิตวิทยา โดยมีมุ่งศึกษาถึงสภาพจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งงานวิจัยนี้ หมายความว่าเฉพาะ ทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาของนักทฤษฎีชาวตะวันตก ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Psycho Analysis Theory) และ ทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ (Adler's Personality Theory) ว่าด้วยปมเด่นปมด้อย และมีความรู้เรื่อง แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธ (the Buddhist Concept of Psycho Analysis) ซึ่งหมายถึง แนวคิดเรื่อง ปมเชื่อง (superiority complex) ที่งานวิจัยนี้ หมายความว่าเฉพาะ “ปมเชื่อง” ที่อธิบายไว้โดยท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ เท่านั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสามารถในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความเหมือน-ความต่างระหว่างทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา (Psychological Theory of Criminology) และแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธ (the Buddhist Concept of

Psycho Analysis) ได้เป็นอย่างดี สามารถให้คำตอบ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง และได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการวิจัยของแหล่งทุนต้นสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คือ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หมายเลขสำคัญโครงการวิจัย HE622013

แบบสัมภาษณ์มี 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประเภทผู้ให้ข้อมูลหลัก และประสบการณ์ทำงาน หรือจำนวนพรรษาที่บวช สำหรับส่วนที่ 2 ของแบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับ แนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาเรื่องปมเชื่องของอาชญากร กับ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธรเรื่องปมเชื่อง และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอันเกิดจากอาชญากรที่มีปมเชื่อง รวมทั้งข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งผ่านการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยด้านจริยธรรมในคน ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความยินยอมในการตอบคำถามการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอน คือ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาอ่านหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญ 2) นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้งโดยละเอียดทุกบรรทัด และจึงตีความพร้อมทำการตั้งข้อความหรือประโยคที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 3) นำข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาไว้กลุ่มเดียวกัน โดยมีรหัสข้อมูลกำกับทุกข้อความหรือทุกประโยค แล้วจึงตั้งชื่อคำสำคัญ ซึ่งจะจัดเป็นทั้งกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อยที่อยู่ภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ (Sub-theme) และ 4) นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน เพื่อหาจุดเหมือนจุดต่างของประเด็นที่ทำการศึกษาเปรียบเทียบ จากนั้นสรุปภาพรวมทั้งหมด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย ที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ว่าด้วยการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา กับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธรเรื่องปมเชื่อง อันเป็นสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม จากการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธรปรากฏผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นเปรียบเทียบที่ 1 ประเภทองค์ความรู้ ประเด็นเปรียบเทียบที่ 2 สาเหตุการประกอบอาชญากรรม และ ประเด็นเปรียบเทียบที่ 3 แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 1 ประเภทองค์ความรู้ จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า ทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Psycho Analysis Theory) และ ทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อยของอัลเฟรด แอดเลอร์ (Adler's Personality Theory) จัดเป็นองค์ความรู้ประเภท “ทฤษฎี” ซึ่งคิดขึ้นโดยนักทฤษฎีชาวตะวันตก ในขณะที่จิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ จัดเป็นองค์ความรู้ประเภท “แนวคิด” ซึ่งคิดขึ้นโดยนักคิดชาวตะวันออก

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 2 สาเหตุการประกอบอาชญากรรม จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่าทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Psycho Analysis Theory) สาเหตุอาชญากรรมเกิดจากความขัดแย้งระหว่าง อิด อีโก้ ซูเปอร์อีโก้ (Id, Ego and Superego) หรือ ความขัดแย้งระหว่างจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก ซึ่งความเป็นตัวตน (Ego) ในจิตสำนึกของผู้ที่เลือกก่ออาชญากรรมเลือกที่จะเชื่อว่าความต้องการทำตามสัญชาตญาณดิบ (Id) มีความสำคัญเหนือกว่าคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ (Superego) จึงก่ออาชญากรรมออกมา ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ (Adler's Personality Theory) ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย สาเหตุอาชญากรรมเกิดจาก ปมเด่น (Superiority Complex) และการชดเชย ทดแทน หรือลบบมด้อยที่ตนมีอยู่ (Compensation) กล่าวคือ แอดเลอร์ (Bernardo J. Carducci, 2009, น. 153-154) มีความเชื่อว่า บุคคลโดยพื้นฐานแล้วจะถูกจูงใจโดยปมด้อย บุคคลบางคนมี

ความรู้สึกเป็นปมด้อย และมีความต้องการที่จะทำการชดเชยปมด้อยเหล่านี้

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 3 แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า ทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ; Psycho analysis theory (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น.55) กล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น เกิดจาก บุคคลไม่เจริญเติบโตตามธรรมชาติ หรือไม่ได้รับการควบคุม สัญชาตญาณของมนุษย์ เมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น จึงยิ่งรู้สึกว่าตนเองได้เปรียบ และก่อพฤติกรรมอาชญากรรมออกมา ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อยของอัลเฟรด แอดเลอร์ (Adler's Personality Theory) กล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น เกิดจาก 1) ความปรารถนาที่จะมีปมเด่นมากเกินไป (over striving for Superiority) 2) พึงพาการชดเชยปมด้อยมากเกินไป (over compensation) ในขณะที่ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุกล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น เกิดจาก 1) สัญชาตญาณแห่งการหล่อเลี้ยงรักษามิเชื่องของตัวตน 2) สัญชาตญาณแห่งการปกปิดความลดปมเชื่องของตน และ 3) สัญชาตญาณแห่งการชดเชยหรือกลบเกลื่อนการทรุดของปมเชื่อง ส่วนแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระไพศาล วิสาโล กล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น เกิดจากความต้องการชูตัวตนให้สูงเด่น แต่เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองก็จะโต้ตอบกลับ

ส่วนแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระพยอม กัลยาโณ (2557) ได้ให้สาระสำคัญว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น เกิดจาก 1) ขาดศีลธรรม 2) มีทรัพย์สินสมบัติหรือร่ำรวยเหนือคนอื่น 3) รูปร่างกายดาด 4) มีความรู้ความสามารถ 5) มียศตำแหน่งสูงหรือเป็นผู้มีอำนาจ 6) มีลูกน้องหรือบริวารจำนวนมาก

2. ผลการวิจัย ที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ว่าด้วยการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรม อันเกิดจากการที่บุคคลมีปมเด่น จากการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธ ปรากฏผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา ซึ่งมี 1 ประเด็น คือ ประเด็นเปรียบเทียบที่ 4 แนวทางการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่าทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ; Psycho analysis theory (สุดสงวน สุธีสร, 2547, น.55) กล่าวว่า ควรฝึกอบรมให้บุคคลทั่วไป และผู้กระทำผิดรู้จักควบคุมสัญชาตญาณของตนเอง ไม่ทำตามความต้องการของตนมากเกินไป เบียดเบียนผู้อื่นหรือก่ออาชญากรรม ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ (Bernardo J. Carducci, 2009, น.153-154) กล่าวว่า ควรปลูกฝังให้คนเคารพในตนเองและผู้อื่น สร้างทัศนคติให้แข่งขันกับตนเอง ชนะใจตนเอง และไม่ทำร้ายผู้อื่น ในขณะที่ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า การรู้สติเท่าทัน เป็นการปฏิบัติ คือ การปฏิบัติธรรม มีสมาธิ มีปัญญาเป็นต้นต่อควบคุมจิตไม่ให้ประกอบอาชญากรรม ส่วน

แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระไพศาล วิสาโล (2555) กล่าวว่า การละความยึดมั่นถือมั่นในตนเองว่าเหนือกว่าผู้อื่น เป็นการควบคุมจิตไม่ให้ประกอบอาชญากรรม และ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระพยอม กัลยาโณ กล่าวว่า แนวทางหลักในการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น มี 3 ประการ คือ 1) การอ่อนน้อมถ่อมตน 2) การไม่ดูถูกตนเองและผู้อื่น และ 3) การให้เกียรติตนเองและผู้อื่นเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 1 ประเภทองค์ความรู้ จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่า ทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ และ ทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ จัดเป็นองค์ความรู้ประเภท “ทฤษฎี” ซึ่งคิดขึ้นโดยนักทฤษฎีชาวตะวันตก ในขณะที่ จิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ จัดเป็นองค์ความรู้ประเภท “แนวคิด” ซึ่งคิดขึ้นโดยนักคิดชาวตะวันออก จะเห็นได้ว่า จิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ มีความน่าเชื่อถือ น้อยกว่าทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ และ ทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ เนื่องจากจิตวิเคราะห์แบบพุทธเป็นเพียงความคิดเห็นที่ยังขาดการพิสูจน์ ทดลอง และการยอมรับของคนทั่วไป เป็นเพียงการกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งใช้ความเชื่อ ความรู้สึก ทัศนคติ แง่คิด ความรู้ และประสบการณ์เข้าร่วม การให้คำนิยามต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น “ความเหนือกว่าผู้อื่น” หรือ

“ปมเชื่อง” เราสามารถ เรียกว่า แนวคิด ได้ทั้งหมด ซึ่งแนวคิดอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ ในขณะที่ทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ และ ทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ เป็นความรู้ที่ผ่านการทดสอบ การพิสูจน์มาแล้วหลายครั้ง โดยนักวิชาการ และได้รับการยอมรับของคนทั่วไป ถูกยกให้เป็น ทฤษฎี มีข้อสังเกตว่า ทฤษฎี จะมีคำขึ้นต้นว่า เป็น “ทฤษฎี” เสมอ และยอมรับว่าเป็นจริง จนกว่าจะมีทฤษฎีอื่นมาหักล้าง เพราะพิสูจน์ความจริงในมุมที่แตกต่าง และชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีเดิมนั้นผิด

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 2 สาเหตุการประกอบอาชญากรรม จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่าทฤษฎีแนวจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ สาเหตุอาชญากรรมเกิดจากความขัดแย้งระหว่างจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก ซึ่งความเป็นตัวตน (Ego) ในจิตสำนึกของผู้ที่เลือกก่ออาชญากรรม เลือกที่จะเชื่อว่าความต้องการทำตามสัญชาตญาณดิบ (Id) มีความสำคัญเหนือกว่าคุณธรรม จริยธรรม ประจักษ์ (Superego) จึงก่ออาชญากรรมออกมา ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย สาเหตุอาชญากรรมเกิดจาก ปมเด่น (Superiority Complex) และการชดเชย ทดแทน หรือลบบมด้อยที่ตนมีอยู่ (Compensation) แอดเลอร์ มีความเชื่อว่า บุคคลโดยพื้นฐานแล้วจะถูกจูงใจโดยปมด้อย บุคคลบางคนมีความรู้สึกเป็นปมด้อย และมีความต้องการที่จะทำการชดเชยปมด้อยเหล่านี้ ผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับวรรณกรรมจากประเทศอินเดีย จากข้อมูลการศึกษาแห่งชาติเรื่องความชุกและสัมพันธของความรู้สึกรุนแรงในครอบครัวของสตรีในประเทศอินเดีย (Koustuv Dalal and Kent

Lindqvist, 2012) ที่พบว่า ในอดีตสามีชาวอินเดียเคยอยู่ในสถานะที่สำคัญกว่า เมื่อภรรยาทำงานเสมือนแย่งบทบาทหน้าที่ สามีจึงเกิดปมด้อย และหาทางลบล้างปมด้อย โดยการเพิ่มปมเชื่อง ด้วยการก่อความรู้สึกรุนแรงในครอบครัว ความรู้สึกที่ตนมีปมด้อยทำให้เกิดแรงขับที่เรียกว่า ปมเด่น จุดนี้เองทำให้แอดเลอร์สนใจศึกษาแนวความคิดในเรื่องการได้รับความสำเร็จจากการชดเชยความรู้สึกด้อยของบุคคล ความปรารถนามีปมเด่นและมีความรู้สึกมีปมด้อย แอดเลอร์ (Bernardo J. Carducci, 2009, น. 153) มีความเห็นว่ามีมนุษย์ทุกคนมีแรงจูงใจที่สำคัญอยู่อย่างหนึ่งซึ่งครอบงำพฤติกรรมส่วนใหญ่และลักษณะของบุคลิกของตน ซึ่งมีความปรารถนาที่จะมีปมเด่น (Striving for Superiority) แอดเลอร์ (Bernardo J. Carducci, 2009, น. 153) มีความเชื่อว่าปมด้อยและความปรารถนาจะเด่นเป็นแรงผลักดันอันสำคัญยิ่งที่ทำให้คนประพฤติในพฤติกรรมต่างๆ สอดคล้องกับเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในบทความเรื่อง “ปมด้อยและความอัจฉริยภาพของชาวเยอรมัน บ่อเกิดแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวและวรรณกรรมจากประเทศสหรัฐอเมริกาเรื่อง “เชื้อชาติและระบบยุติธรรมทางอาญา ความเกี่ยวพันด้านการวิจัยและนโยบาย” ว่าผู้ต้องขังผิวดำ ที่เป็นชาวอเมริกาเหนือ นิวเม็กซิโก เมื่อต้องโทษในเรือนจำในสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดปมด้อย เกรงว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมสำหรับคนผิวดำ จะลงโทษพวกเขาจนถึงแก่ความตาย ในขณะที่จิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ กล่าวคล้ายคลึงกันว่า

สาเหตุการประกอบอาชญากรรม มีต้นตอมาจาก ปมเชื่อง (Superiority) ในจิตใจอาชญากร หรือ การทำความยึดถือว่ามีตัวตน เป็นของสิ่งเดียวกันกับอัสมีมานะ คือ ความยึดถือ หรือ สำคัญว่ามีตัวเรา อาจกล่าวได้ว่าอาชญากรก่ออาชญากรรมเพื่อแสดงว่าเขามีตัวตน หรือมีจุดเด่น อิทธิพล อำนาจ นั้นเอง

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 3 แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น ทฤษฎีแนวคิดวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่นจึงยิ่งรู้สึกกว่าตนเองได้เปรียบ และก่อพฤติกรรมอาชญากรรมออกมา ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ อธิบายว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเกิดจากความปรารถนาที่จะมีปมเด่นมากเกินไป และการพึ่งพาการชดเชยปมด้อยมากเกินไป ในขณะที่ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรม เกิดจาก สัญชาตญาณแห่งการหล่อเลี้ยงรักษาปมเชื่องของตัวเอง การปกปิด การลดปมเชื่องของตน และการชดเชยหรือกลบเกลื่อนการทรุดของปมเชื่อง สำหรับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระไพศาล วิสาโล กล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรม เกิดจากความต้องการชูตัวตนให้สูงเด่น แต่เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองก็จะโต้ตอบกลับ ส่วนแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระพยอม กัลยาโณ ได้ให้สาระสำคัญว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรม เกิดจาก 1) ขาดศีลระบอบ 2) มีทรัพย์สินสมบัติหรือร่ำรวยเหนือคนอื่น 3) รูปร่างหน้าตาดี 4) มีความรู้ความสามารถ 5) มียศตำแหน่งสูงหรือเป็นผู้มีอำนาจ 6) มีลูกน้องหรือบริวารจำนวนมาก ซึ่งพบตัวอย่างวรรณกรรมที่สอดคล้อง เช่น การมี

ยศตำแหน่งสูงหรือเป็นผู้มีอำนาจ สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง “ความยุติธรรมทางอาญาในประเทศจีน” (Mike McConville, 2011, p.421) ซึ่งพบว่า ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของจีน ผู้พิพากษา และอัยการ มีปมเด่นหรือปมเชื่อง (Superiority Complex) สูงมากเนื่องจากได้รับคัดเลือกโดยรัฐบาลจีน ผู้พิพากษาและอัยการเหล่านี้แทบจะไม่ให้ความสำคัญ กับทนายความ เป็นต้น

คือ ประเด็นเปรียบเทียบที่ 4 แนวทางการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่าทฤษฎีแนวคิดวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล พระพยอม กัลยาโณ ต่างกล่าวในภาพรวมคล้ายคลึงกันว่า แนวทางหลักในการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น คือ การปลูกฝังให้บุคคลไม่ใช่ปมเชื่องทำร้ายหรือเอาเปรียบผู้อื่น การบังคับใช้กฎหมาย และการลงโทษผู้กระทำความผิดควรเป็นไปด้วยความเสมอภาค

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธ สามารถสรุปผลการศึกษา โดยจำแนกประเด็นเปรียบเทียบออกเป็น 4 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1-3 เป็นประเด็นที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ว่าด้วยการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยา กับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธว่าด้วยปมเชื่อง อันเป็นสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม สรุปผลการวิจัยได้ว่า

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 1 ประเภทองค์ความรู้ ทฤษฎีแนวคิดวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ และ ทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ จัดเป็นองค์ความรู้ประเภท “ทฤษฎี” ซึ่งคิดขึ้นโดยนักทฤษฎีชาวตะวันตก ในขณะที่ จิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง ของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ จัดเป็นองค์ความรู้ประเภท “แนวคิด” ซึ่งคิดขึ้นโดยนักคิดชาวตะวันออก จะเห็นได้ว่า จิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง ของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าทฤษฎีแนวคิดวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ และทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ เนื่องจากจิตวิเคราะห์แบบพุทธเรื่องปมเชื่อง เป็นเพียงความคิดเห็นที่ยังขาดการพิสูจน์ ทดลอง และการยอมรับของคนทั่วไป ในขณะที่ทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาแนวคิดวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ และทฤษฎีบุคลิกภาพ ว่าด้วยปมเด่น ปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ เป็นความรู้ที่ผ่านการทดสอบ การพิสูจน์มาแล้วหลายครั้ง โดยนักวิชาการ และได้รับการยอมรับของคนทั่วไป

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 2 สาเหตุการประกอบอาชญากรรม สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบได้ว่า โดยภาพรวม สาเหตุอาชญากรรมของบุคคลบางกลุ่มล้วนเกิดจากบุคคลมีปมเด่น มีความเหนือกว่าผู้อื่นในด้านต่างๆ จึงเป็นแรงกระตุ้น ผลักดันให้บุคคลประกอบอาชญากรรม สาเหตุอาชญากรรมตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ เกิดจากความขัดแย้งระหว่างจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด

แอดเลอร์ สรุปว่า ปมด้อยและความปรารถนาจะเด่น เป็นสาเหตุอันสำคัญยิ่งที่ทำให้อาชญากรบางคนแสดงพฤติกรรมอาชญากรรมออกมา ส่วนสาเหตุอาชญากรรมตามแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ พระไพศาล วิสาโล และพระพยอม กัลยาโณ ล้วนเกิดจาก “ปมเชื่อง” หรือความต้องการชูตัวตนให้สูงเด่น แต่เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองก็จะโต้ตอบกลับในลักษณะทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งคล้ายคลึงกับทฤษฎีว่าด้วยปมเด่นปมด้อย ของอัลเฟรด แอดเลอร์ เป็นอย่างมาก และเกี่ยวพันไปถึง การยับยั้งชั่งใจของมนุษย์ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ด้วย

ประเด็นเปรียบเทียบที่ 3 แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีปมเด่นหรืออำนาจเหนือผู้อื่น สรุปได้ว่า ทฤษฎีแนวคิดวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเกิดจาก บุคคลไม่ได้รับการควบคุมสัญชาตญาณของมนุษย์ ส่วนทฤษฎีบุคลิกภาพของอัลเฟรด แอดเลอร์ สรุปได้ว่าแรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรม เกิดจาก บุคคลมีปมเด่นหรือปมด้อยมากเกินไป ในขณะที่ แนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของท่านพุทธทาสภิกขุ สรุปว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรม เกิดจาก 1) บุคคลต้องการรักษาความเหนือกว่าผู้อื่นของตน 2) บุคคลต้องการปกปิดปมด้อยของตน และ 3) บุคคลหาสิ่งทดแทนปมด้อยของคน ส่วนแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระไพศาล วิสาโล กล่าวว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรมเมื่อบุคคลมีอำนาจเหนือผู้อื่น เกิดจากความต้องการชูตัวตนให้สูงเด่น แต่เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองก็จะโต้ตอบกลับในทางไม่ดี ส่วนแนวคิด จิตวิเคราะห์แบบพุทธของพระพยอม

กัลยาโณ ได้สรุปว่า แรงกระตุ้นในการก่ออาชญากรรม เกิดจาก บุคคลมีความเหนือกว่าผู้อื่นด้านชาติตระกูล ทรัพย์สินสมบัติ รูปร่างหน้าตา ความรู้ความสามารถ อำนาจ และบิราร

ประเด็นที่ 4 แนวทางการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมเมื่อบุคคลมีปมเด่นหรืออำนาจเหนือผู้อื่น เป็นประเด็นที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ว่าด้วยการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอันเกิดจากการที่บุคคลมีความเหนือกว่าผู้อื่นสรุปผลการวิจัยได้ว่า ทั้งทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยากับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธต่างก็เสนอแนวทางร่วมกัน คือ การปลูกฝังให้บุคคลตระหนักในการเคารพตนเองและผู้อื่น อยู่เสมอบุคคล ไม่ใช้ความเหนือกว่าทำร้ายหรือเอาเปรียบผู้อื่น การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษผู้กระทำผิดควรเป็นไปด้วยความเสมอภาค ไม่ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่มีความเหนือกว่าผู้อื่นในสังคม และเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่ด้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

1) นักอาชญาวิทยาไทยหรือนักอาชญาวิทยาชาวตะวันออก ควรยกระดับแนวคิดจิตวิเคราะห์แบบพุทธ ให้เป็นทฤษฎี โดยทำการ

ทดสอบ การพิสูจน์หลายๆครั้ง จนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เพราะเป็นองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่า สามารถนำชื่อเสียงมาสู่แวดวงอาชญาวิทยาไทยหรือชาวตะวันออก และมีแนวโน้มว่าสามารถเทียบเคียงกับทฤษฎีอาชญาวิทยาเชิงจิตวิทยาของนักทฤษฎีชาวตะวันตกได้

2) ทุกสถาบันทางสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ไปจนถึงสถาบันอื่นๆที่บุคคลต้องเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการสร้างทัศนคติให้บุคคลแข่งขันกับตนเอง ชนเชิตนเอง และไม่ทำร้ายผู้อื่น เมื่อมีความเหนือกว่าผู้อื่นไม่ว่าด้านใดๆควรใช้ในขอบเขตที่เป็นประโยชน์แก่ตนและส่วนรวมเท่านั้น มิใช่ใช้เบียดบัง ช่มเหรงรังแก หรือละเมิดสิทธิผู้อื่น หากเกิดอาชญากรรมอันเกิดจากบุคคลที่มีความเหนือกว่าผู้อื่นเป็นผู้ก่อ รัฐต้องลงโทษตามกฎหมายอย่างเข้มงวดและเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม มิใช่ลงโทษสถานเบา ผ่อนผัน ใช้เส้นสายลดหย่อนผ่อนปรน เพราะจะทำให้คนในสังคมรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรม และเกิดค่านิยมที่ผิดแผกไปในทางส่งเสริมผู้มีอำนาจทรงอิทธิพล และเอาไรดเอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอกว่า ซึ่งจะทำให้อาชญากรรมในสังคมมีความรุนแรงมากขึ้น

แหล่งอ้างอิง

- พุทธทาสภิกขุ. (2543). *บททดลองเสนอว่าด้วยจิตวิเคราะห์แบบพุทธ*. กรุงเทพฯ: พลพัฒน์การพิมพ์.
- สุดสงวน สุธีสร. (2547). *อาชญาวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bernardo J. Carducci. (2009). *The Psychology of Personality: Viewpoints, Research, and Applications*. (2nd ed). John Wiley & Sons.
- Koustuv Dalal and Kent Lindqvist . (2014). *India's secret shame - wife battering and the Male superiority complex rajpersaud consultant psychiatrist*. Retrieved September 25,

2012, from <http://www.rajpersaud.wordpress.com/2012/09/25/indias-secret-shame-wife-battering-and-the-male-superiority-complex-by-raj-persaud/>

Mike McConville. (2011). *Emeritus Professor and Honorary Fellow, Centre for Rights and Justice*. The Chinese University of Hong Kong, Criminal Justice in China. An Empirical Inquiry. Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA. Edward Elgar Publishing Limited UK.

พฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต RELIGIOUS TOURISM BEHAVIORS OF THAI TOURISTS IN PHUKET PROVINCE

ดวงรัตน์ โกยกิจเจริญ*

Doungrat koykijcharone

E-mail: doungrat01@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 26 – 35 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแคว้นเดียว และเดินทางท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยว 2 แห่ง โดยเที่ยว 2-3 ครั้งต่อปี ด้านพฤติกรรมในการตัดสินใจท่องเที่ยว พบว่า มีวัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยว เพื่อกราบไหว้พระ / ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวคือรถยนต์ส่วนตัว นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อน และเคยปฏิบัติกิจกรรมนมัสการพระมาก่อน ส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงศาสนาด้วยตนเอง และได้กราบไหว้พระ / ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขณะที่มาท่องเที่ยว ในการวางแผนจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวนั้นมีการจัดรายการเดินทางด้วยตนเองทั้งหมด ส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางด้วย 3 คน นิยมท่องเที่ยวใน วันเสาร์ – อาทิตย์ ใช้จ่ายเงินเพื่อทำบุญ ใช้จ่ายส่วนตัว บูชาวัตถุมงคล และซื้อของที่ระลึก น้อยกว่า 500 บาท ส่วนใหญ่มีโอกาสจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก และจะแนะนำคนรู้จักให้เดินทางมาท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่วนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมาคือปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านกระบวนการ / การให้บริการ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าความสะดวกสบายในการเดินทางไปศาสนสถานเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว ศาสนสถาน และการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะในศาสนสถาน

คำสำคัญ: พฤติกรรมท่องเที่ยว, สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา

ABSTRACT

The purpose of this study was to review the religious tourism behaviors of Thai Tourists in Phuket Province. The study indicated that the majority of tourists were 26-35 year old single Buddhist men residing in the Southern provinces. They had an undergraduate degree and worked in a company earning 15,001 to 25,000 baht a month. Most of them visited two places, two or three times a year. The Thai tourists typically came by a personal cars to pay respect to the Buddha images and ask for blessings. They obtained information about the tourist attractions

* สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

from their friends. Most of them had joined an activity to pay respect to Buddha images before. Most of the tourists made a decision to do religious tourism by themselves and they planned their own trip. They paid respect to Buddha images while visiting Phuket. Most of them came in a group of seven with the most popular traveling time the weekend. They spent money on personal expenses, buying Buddha amulets, and overall spending less than 500 baht on souvenirs. If they had a chance they would come back and also recommend their friends to come visit. The respondents believed that the environmental factors affected religious tourism the most, followed by the social and cultural factors and then the economic factor. The factor affecting religious tourism the most was the physical factor. The next was place and process/service. The problems and obstacles of religious tourism were rated at a high level. They found that traveling to religious attractions was the biggest problem and obstacle. This was followed by the inconvenience of the religious attractions and the fact that there is often no public transportation.

Keywords: Tourism Behavior, Religious Attractions

บทนำ

การท่องเที่ยวนับเป็นการพักผ่อนทั้งทางร่างกายและจิตใจในเวลาเดียวกัน แม้คอนทอสและโกลด์เนอร์ ได้ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวคือ การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ โดยเดินทางไปอยู่ที่อื่นชั่วคราวด้วยความสมัครใจของนักท่องเที่ยวเอง รวมทั้งนักท่องเที่ยวไม่ประกอบอาชีพระหว่างเดินทางท่องเที่ยว (Goeldner อ้างถึงใน วาริชต์ มัธยมบุรุษ, 2554)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจในหลายพื้นที่ที่มีรายได้เป็นรายได้หลักของประเทศไทย โดยสถานการณ์ท่องเที่ยวไทย ปี 2559 ภาคการท่องเที่ยวโดยภาพรวมสร้างรายได้ 2,510,779 ล้านบาท เป็นรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หรือต่างชาติเที่ยวไทย 1,641,268 ล้านบาท และรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือไทยเที่ยวไทย 869,510

ล้านบาท และเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา พบว่า รายได้รวมจากการท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 11.09 โดยขยายตัวทั้งรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งขยายตัวร้อยละ 12.64 และร้อยละ 8.27 ตามลำดับ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2560) เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่โดดเด่นกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งจากการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2559 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจโดยรวมร้อยละ 86.6 สูงกว่าปี พ.ศ. 2558 ที่อยู่ในระดับร้อยละ 82.0 กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมทำในประเทศไทยมากที่สุดในปีนี้เป็น การรับประทานอาหารไทย ร้อยละ 87.6 รองลงมา คือ การซื้อสินค้า การเที่ยวทะเล การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการใช้บริการสปา/นวด

แผนไทย ในขณะที่ ปี พ.ศ. 2558 นักท่องเที่ยว เน้นการเที่ยวทะเลมากที่สุด (สำนักงาน ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา : 2) และ รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยท่องเที่ยว ภายในประเทศ ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2559 มี มูลค่าเท่ากับ 228,050.04 ล้านบาท ขยายตัว ร้อยละ 8.89 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยภูมิภาคที่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ภายในประเทศสูงสุด 3 อันดับแรก คือ กรุงเทพฯ 61,052.74 ล้านบาท ภาคใต้ 44,233.49 ล้านบาท ภาคเหนือ 40,075.51 ล้านบาท โดยภูมิภาค ที่มีรายได้ขยายตัวสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก เชียง เหนือ และ ภาคกลาง มีการขยายตัวร้อยละ 11.66 ร้อยละ 9.54 และร้อยละ 9.39 ตามลำดับ

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งทาง ภาคใต้ที่มีความโดดเด่นในภาคการท่องเที่ยว ในพื้นที่ดังกล่าวมีจุดแข็งที่สำคัญ คือ การมี ทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งดงาม โดดเด่น หลากหลายและมีชื่อเสียงระดับโลก มีความ ได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม มีความ พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสิ่งอา นวยความสะดวก อีกทั้งยังมีวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ในแต่ละ ปีสามารถทำรายได้จากนักท่องเที่ยวได้จำนวน มากกว่าร้อยละ 80 ของรายได้การท่องเที่ยว ภาคใต้ และเกือบร้อยละ 80 เป็นรายได้จาก นักท่องเที่ยวต่างชาติ (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ 2551, น.5)

โดยภาครัฐมีนโยบายที่จะให้การ ส่งเสริมการท่องเที่ยวแนวพุทธโดยการผลักดัน ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิง

พุทธศาสนา (ปรีชา, 2549) เจตนารมณ์ของ การท่องเที่ยวแนวพุทธศาสนาเพื่อเป็นการดึง คนเข้าวัดปฏิบัติธรรม และได้สัมผัสกับ พระพุทธศาสนาในด้านต่างๆ อาทิ ด้าน การแพทย์แผนไทย การนวด การเทศน์ การ ปฏิบัติธรรมจะให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือก เพิ่มขึ้นและยังเป็นการทำให้วัดกลายเป็นแหล่ง ศึกษาหาความรู้ได้อีกทางหนึ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ถึงพฤติกรรมของการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยว เชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัด ภูเก็ต เนื่องจากเป็นจังหวัดที่สำคัญของ ประเทศทางด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริม การท่องเที่ยวในทุกรูปแบบจะช่วยให้เกิดความ พึงพอใจ และการท่องเที่ยวซ้ำ นอกจากนั้น แล้วจะได้ทราบถึงพฤติกรรมและข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการจัดการเพื่อตอบสนองความ ต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยว ชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มี อิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิง ศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัด ภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทาง การตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในจังหวัดภูเก็ต
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคใน การท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของ นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต

การทบทวนวรรณกรรม

ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้มีการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการหลายท่าน โดยได้สรุปการใช้แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต คือ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) สุรรัตน์ เตหาพิววรรณ (2545) โดยได้กำหนดไว้ 5 ปัจจัยได้แก่

- 1.1 ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย
- 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
- 1.3 ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม
- 1.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

1.5 ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คือ ตัวแปรทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้นำมาใช้เพื่อสนองความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) และ ทักษิณา คุณารักษ์ (2545) โดยได้กำหนดปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดไว้ ดังนี้

- 2.1 ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)
- 2.2 ด้านราคา (Price)
- 2.3 ด้านสถานที่ (Place)
- 2.4 ด้านช่องทางจัดจำหน่าย (Place Strategy)

2.5 ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

2.6 ด้านบุคคล (People)

2.7 ด้านกระบวนการ (Process)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาในจังหวัดภูเก็ต ใช้วิธีการสุ่มไม่อาศัยความน่าจะเป็น แบบบังเอิญ (Accidental sampling) คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตร Yamane (1967) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ตอนที่ 3 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ตอนที่ 4 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และผู้มีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีของ Cronbach's Alpha เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่า 0.921

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 26 – 35 ปี มีสถานะภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคใต้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวแค่วันเดียว และเดินทางท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยว 2 แห่ง โดยเที่ยว 2-3 ครั้งต่อปี ด้านพฤติกรรมในการตัดสินใจท่องเที่ยว พบว่า มีวัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยว เพื่อกราบไหว้พระ / ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว คือรถยนต์ส่วนตัว นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อน และเคยปฏิบัติกิจกรรมไหว้นมัสการพระ มาก่อน ส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงศาสนาด้วยตนเอง และได้กราบไหว้พระ / ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขณะที่มาท่องเที่ยว ในการวางแผนจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวนั้นมีการจัดรายการ

เดินทางด้วยตนเองทั้งหมด ส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทางด้วย 3 คน นิยมท่องเที่ยวใน วันเสาร์ – อาทิตย์ ใช้จ่ายเงินเพื่อทำบุญ ใช้จ่ายส่วนตัวบูชาวัตถุมงคล และซื้อของที่ระลึก น้อยกว่า 500 บาท ส่วนใหญ่มีโอกาสจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก และจะแนะนำคนรู้จักให้เดินทางมาท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดในแต่ละปัจจัยดังนี้

- ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวศาสนสถานมากที่สุด คือ ด้านการเป็นสถานที่ในประวัติศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย 3.94) รองลงมาคือ ด้านทัศนคติและความเชื่อ และ ด้านศาสนาที่นับถือ

- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวศาสนสถานมากที่สุดคือ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงมาคือ ด้านรายได้ที่ได้รับมีผลต่อการท่องเที่ยวศาสนสถาน และด้านการเก็บค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว

- ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวศาสนสถานมากที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.99) รองลงมาคือ ด้านความร่มรื่นของแหล่ง

ท่องเที่ยว และ ด้านสภาพภูมิอากาศของแหล่งท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมาคือปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านกระบวนการ / การให้บริการ โดยมีรายละเอียดในแต่ละปัจจัยดังนี้

- ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ด้านสภาพภูมิทัศน์ของศาสนสถานมีความเหมาะสมกับการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา (ค่าเฉลี่ย 4.02) และด้านศาสนสถานมีเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมทางศาสนสถาน และด้านความสวยงามทางธรรมชาติ และสถาปัตยกรรมของศาสนสถาน

- ปัจจัยด้านสถานที่ ที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ด้านความสะดวกสบายของศาสนสถาน (ค่าเฉลี่ย 4.05) รองลงมาคือ ด้านความสะดวกในการเดินทางมายังศาสนสถาน และด้านความสะดวกและง่ายในการค้นหาข้อมูลของศาสนสถานจากอินเทอร์เน็ต

- ปัจจัยด้านด้านกระบวนการ / การให้บริการ ที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ มีการแสดงข้อมูล รายละเอียดของศาสนสถานอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.08) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดการดำเนินพิธีกรรมต่าง ๆ ตรงเวลา และด้านระเบียบและข้อกำหนดในการ

เข้าชม หรือการประกอบพิธีกรรมต่างๆ มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต

ผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าคุณภาพความสะดวกสบายในการเดินทางไปศาสนสถานเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว ศาสนสถาน และการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะในศาสนสถาน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานวิจัยในหัวข้อเรื่อง “พฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต” พบประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุด โดยด้านความร่มรื่นของแหล่งท่องเที่ยว มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว และด้านสภาพภูมิอากาศของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้จะเป็นเพราะ นักท่องเที่ยวต้องการมาท่องเที่ยวเพื่อต้องการพักผ่อน และต้องการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดี สามารถช่วยให้ นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกผ่อนคลาย ดังนั้นการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของศา

สนสถาน ให้มีความร่มรื่น สวยงาม และทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้สึกผ่อนคลาย จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีการกลับมาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาอีก ซึ่งสอดคล้องกับ สุริรัตน์ เตชทวิวรรณ (2545) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ (Geographic Factor) มีผลต่อการแสดงออก ของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศแถบยุโรปเหนือหรือสแกนดิเนเวีย นั้น มักนิยมเดินทางท่องเที่ยวบริเวณชายหาด โดยรักที่จะนอนอาบแดดเป็นเวลานานๆ เพราะท้องถิ่นที่อาศัยอยู่นั้นเป็นเขตหนาว มีแสงแดดน้อยมาก ตรงกันข้ามกับนักท่องเที่ยวที่เดินทาง จากประเทศแถบร้อน เช่น อินโดนีเซีย ฟลิปปินส์ นักท่องเที่ยว นิยมใช้บริการแหล่งท่องเที่ยว ในร่ม เช่น ศูนย์การค้า (Shopping Centre) หรือแหล่งบันเทิงในร่ม (In house Entertainment) ปัจจัย ด้านนี้นับว่ามีผลกระทบมาก ต่อการแสดงออกของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวถูกปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมหล่อหลอมมาตลอด และถ่ายทอดมาเป็น ทัศนคติของกลุ่มคนเหล่านั้น ทัศนคติและวัฒนธรรมของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจะเป็นตัวกำหนดรสนิยมและ คานิยมในการเดินทาง การซื้อสินค้า การเดินทางท่องเที่ยวของคนกลุ่มนั้นๆ ซึ่งจะมีผลต่อการปรับปรุง ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวว่าจะอยู่ในระดับใดและรูปแบบใด กล่าวคือ ประเทศไทยมีสภาพอากาศ ร้อนเป็นส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวชาวไทยจึงอยากไปท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความร่มรื่น มีบรรยากาศดี และไม่อัด มีธรรมชาติ ไม่เหมือนกับ ในเมืองที่แออัด ทั้งในด้านการจราจรและผู้คน เมื่อสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนามีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดี ก็จะมี

ส่งผลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2. ความสะดวกสบายในการเดินทางไปศาสนสถานเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา รองลงมาคือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวศาสนสถาน และการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะในศาสนสถาน เนื่องจากการเดินทางไปศาสนสถาน มีความสำคัญมาก เพราะถ้าการเดินทางเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทำให้ไม่มีความสะดวกสบายในการเดินทาง และระบบขนส่งสาธารณะเข้าไม่ถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ก็จะทำให้ มีการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ลดลง เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวต้องเดินทางไปท่องเที่ยว ก็ต้องการความสะดวกสบาย ซึ่งสอดคล้องกับ Dickman (1996) ปัจจัย 5A ที่แสดงถึงความต้องการที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) การเข้าถึง (Access) สภาพการเข้าถึง (เส้นทางคมนาคม) หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ มีความสะดวกสบาย เหมาะต่อการเดินทางท่องเที่ยว มากน้อยเพียงใดโดยพิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระยะทางจากตัวเมือง ซึ่งจะเป็นศูนย์กลาง การท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นต้น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่า เป็นอย่างไร เช่น โดยรถยนต์เร็ว หรือการเดินทาง สภาพของเส้นทางเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง มากน้อยเพียงใด ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินสภาพการเข้าถึง อาจพิจารณาได้จากความสะดวก อุปสรรคหรือสิ่งกีด ขวางการเดินทาง ลักษณะการเดินทางและสภาพถนน

นอกจากนี้การเข้าถึงในแหล่งท่องเที่ยวยังหมายถึงสิ่งที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวรู้จัก และ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น เช่น การลงเว็บไซต์เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ โกวิทศิริกุล (2555) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย” พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายต้องคำนึงถึงปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (3) ด้านการประชาสัมพันธ์ (4) ด้านสภาพแวดล้อม (5) ด้านขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ควรมีการเพิ่มบริการอาหารที่ถูกลงลักษณะที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว สถานที่จอดรถควรมีการสร้างที่บังแดดหรือปลูกต้นไม้ใหญ่เพิ่มมากขึ้น ควรมีการเพิ่มระบบความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ สะอาด เรียบร้อยอยู่ตลอดเวลา

3. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านกระบวนการ/การให้บริการ เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของศาสนสถานที่สวยงาม ร่มรื่น จะช่วยในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Chen และ Chen (2010) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวเกิดจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวซึ่งปัจจัย ส่วนประสมการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและ

ความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวและ มีอิทธิพลให้นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมกลับมาท่องเที่ยวซ้ำเกิดการแนะนำและบอกต่อให้ผู้อื่นมาท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ กมลภัทร ศรีตะวัน (2556). ปัจจัยแรงจูงใจนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา กรณีศึกษา : วัดบูรพาภิราม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ผลการวิจัยพบว่า วัดบูรพาภิราม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีปัจจัยแรงจูงใจต่อการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ 1) แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ คือ มีพระพุทธรูปปางประทานพรองค์ใหญ่ที่สุด 2) แรงจูงใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เดินทางเคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเพื่อร่วมทำบุญ 3) แรงจูงใจด้านกายภาพ เพื่อศึกษาหาความรู้และหาประสบการณ์ใหม่ 4) แรงจูงใจทางด้าน สถานภาพและเกียรติยศ ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาบริบททั่วไป ด้านการจัดการ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของสถานที่ท่องเที่ยวพบว่าจุดแข็งและโอกาสโดยรวม ของสถานที่ท่องเที่ยว คือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา บุญประเพณี และพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัดบูรพาภิราม สำหรับจุดอ่อนและอุปสรรคคือ การบริหารจัดการภายในวัด วัดต้องมีความเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา บุญประเพณีควรมีการประชาสัมพันธ์ใช้สื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา “พฤติกรรมการท่องเที่ยวศาสนานักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดภูเก็ต” ผู้วิจัยได้รับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาบริหารจัดการการท่องเที่ยวจากผลงานวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว ศาสนสถานมากที่สุด โดยด้านความร่มรื่นของแหล่งท่องเที่ยว มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว และด้านสภาพภูมิอากาศของแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้นผู้มีส่วนร่วมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลสภาพแวดล้อมของศาสนสถาน ควรช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด หรือช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ให้แลดูร่มรื่น สวยงาม อยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา และ มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

รวมถึงชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับศาสนสถานควรร่วมมือกันในการจัดสภาพแวดล้อม ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณชุมชนและบริเวณศาสนสถานให้ดูสวยงาม ร่มรื่น ด้วย ซึ่งจะเป็นการร่วมมือกันของคนในชุมชน ทำให้เกิดความรักสามัคคีในชุมชนขึ้นด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความสะดวกสบายในการเดินทางไปศาสนสถาน มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาคือ

ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว ศาสนสถาน และการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะในศาสนสถาน

ดังนั้นรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดการในเรื่องของระบบขนส่งสาธารณะให้เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ให้มากขึ้น จัดการเรื่องเส้นทางในการเดินทางไปท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ให้มีความสะดวกสบาย ไม่ยุ่งยาก สะดวกต่อการเดินทาง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

3. จากผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านกระบวนการ / การให้บริการ

ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนร่วมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการบูรณะสถาปัตยกรรมของศาสนสถานให้สวยงาม คงไว้ซึ่งความเป็นโบราณสถานและความสวยงามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณศาสนสถาน และความสะอาดของห้องน้ำ รวมไปถึงการให้บริการ ต่าง ๆ ภายในศาสนสถาน มีกฎระเบียบข้อบังคับในการเข้าชม หรือมีข้อกำหนดและแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดภูเก็ต รวมทั้งยังเป็นผลทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ๆ ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัยตามแนวทางต่อไปนี้

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ พฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการศึกษาองค์ประกอบเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพราะอาจมีหลายสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษารูปแบบในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ให้เป็นแหล่งการ

เรียนรู้ ที่มีความน่าสนใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้เชิงพระพุทธศาสนาประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมในชุมชนได้ ซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

3. ควรศึกษานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

แหล่งอ้างอิง

- กมลภัทร ศรีตะวัน. (2556). ปัจจัยแรงจูงใจนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา : กรณีศึกษาวัดบูรพาภิราม อำเภอมืองจังหวัดร้อยเอ็ด. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ทักษิณา คุณารักษ์. (2545). การส่งเสริมการท่องเที่ยวเบื้องต้น. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2549). การวิจัยการตลาด (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: DIAMOND IN BUSINESS WORLD.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2550). กลยุทธ์การตลาดและการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยมุ่งที่ตลาด. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- สุริรัตน์ เตชาทวีวรรณ. (2545). เอกสารประกอบการสอน วิชาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Chen, C.-F., and Chen, F.-S. (2010). Experience quality, perceived value, satisfaction and behavioral intentions for heritage tourists. *Tourism Management* 31 (1) : 29-35
- Dickman, C.R. (1996). *Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna*. Australian: Nature Conservation Agency.

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงชุมชนปกากะญอ ชุมชนบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

A STUDY OF CHANGES IN THE KAREN PAGAGAYAW, BAN MAE HOH COMMUNITY,
MAE HOH SUB-DISTRICT, MAE SARIANG DISTRICT, MAE HONG SON PROVINCE

สุดฤทัย พงษ์ประเสริฐ*

Sudruthai Pongpraseart

E-mail: pongprathai@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ของชาวปกากะญอบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ประชากรในชุมชนบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ คือ แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ บริบทชุมชนบ้านแม่เหาะ สภาพชีวิตของชุมชนบ้านแม่เหาะ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนบ้านแม่เหาะ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อ้างอิงเปรียบเทียบกับข้อมูลในเอกสารงานวิจัยอื่นๆ

ผลการวิจัยพบว่า ชาวไทยภูเขาเผ่าปกากะญอบ้านแม่เหาะ ได้มีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมที่เคยปฏิบัติกันมา ไม่ว่าจะเป็นในด้านปัจจัยภายในของสังคม และปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้นจากกระแสของการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยใหม่ ซึ่งมีปัจจัยเป็นสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมทำให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อชุมชนบ้านแม่เหาะควบคู่กันไป เหตุที่เป็นดังนี้ก็เนื่องมาจากการที่ระบบทางสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ : การเปลี่ยนแปลง, ชุมชนปกากะญอ, ชุมชนบ้านแม่เหาะ

ABSTRACT

The objective of this research article is to study the historical change a factors that cause change of the Karen people, Ban Mae Ho, Mae Sariam District, Mae Hong Son Province. The population used to study is population in Ban Mae Ho community, Mae Sariam District, Mae Hong Son Province, 30 people. The tools used in this qualitative research are 4 open-ended questionnaires, consisting of 1. general information about interviewees of the Ban Mae Hoa community context of life conditions of Ban Mae Hoa community, factors that cause changes within the Ban Mae Ho community By analyzing data from data collection from interviews, reference and comparing information in other research was conducted.

The research found that Thai people, Karen Mountain, Ban Mae Ho have a different way of life that was previously used. Whether in terms of internal factors of society or external factors arising from the flow of change according to the modern era both result in the change.

*นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

These factors cause both positive and negative impacts to the Mae Hoa community in parallel. The reason is because social and cultural systems of human beings are constantly connected.

Keywords : change, Karen community, Ban Maehoa community

บทนำ

ประเทศไทยประกอบด้วยกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ปะปนกันมากมายหลายกลุ่ม เช่น มอญ เขมร จีน ลาว และชนกลุ่มน้อยต่างๆ โดยแต่ละกลุ่มจะมีการติดต่อสัมพันธ์กันกับกลุ่มชนที่อยู่แวดล้อมตน ซึ่งแต่ละกลุ่มชนชาติพันธุ์ทั้งหลายล้วนมีประวัติความเป็นมา มีสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันไป รวมทั้งชุมชนชาวปกากะญอ ก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนไทยอย่างมาก มีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง ซึ่งสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสังคมสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นบูรณาการ มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง แต่สภาพสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์นั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาหรือที่เรียกกันว่า พลวัต (Dynamic) ไม่มีสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์กลุ่มใดที่หยุดอยู่นิ่งคงที่ (Static) โดยเฉพาะในกระแสยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) รวมถึงวิถีชีวิตของปกากะญอด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของปกากะญอนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ เช่นการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตชุมชน ซึ่งจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปในลักษณะของการปรับปรนทางวัฒนธรรมเข้าหากัน ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงในสังคมบางแห่งจะมีลักษณะ

เป็นไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้ มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างมาก บางกรณีก็นำไปสู่สภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม แต่บางกรณีก็นำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม (จำนง อติวัฒนสิทธิ์, 2540, น.40)

ชาวบ้านแม่เหาะ หมู่ที่ 4 ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นหมู่บ้านปกากะญอ มีการตั้งบ้านเรือนทั้งสิ้น 300 หลังคาเรือน ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มาประมาณ 90 ปี มาแล้ว ในชุมชนมีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีบางส่วนยังมีการคงอยู่ของวัฒนธรรมเดิมๆ โดยเฉพาะคนรุ่นเก่า ที่ธำรงรักษาวัฒนธรรมอย่างไม่เสื่อมคลาย แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นได้มาจากแนวความคิดของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการเปลี่ยนถ่ายวัฒนธรรมและปรับปรุงวัฒนธรรมบางอย่างให้เข้ากับยุคสมัย พร้อมทั้งก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน

ผู้วิจัยมีความเกี่ยวพันในชุมชนเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่งานสอนในโรงเรียน ในเขตชุมชน พบเห็นการเปลี่ยนแปลงตลอดการปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนปกากะญอให้รักษาวัฒนธรรมและประเพณีของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวปกากะญอบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของ
ชาวปกากะญอบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะ
เรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3. เพื่อศึกษาปัจจัยการเปลี่ยนแปลง
ของชาวปกากะญอบ้านแม่เหาะ อำเภอแม่
สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรคือ ชาวบ้านหมู่
ที่ 4 บ้านแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัด
แม่ฮ่องสอน จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล
หลัก (Key Informants) นั้น ผู้วิจัยเลือกจาก
ผู้รู้ในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อาวุโส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำ
ชุมชน ครู พระสงฆ์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพ่อบ้าน
กลุ่มเยาวชน

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาสภาพ
ชีวิตของของชุมชน ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถี
ชีวิตของของปกากะญอบ้านแม่เหาะ ศึกษา
ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต
ของปกากะญอบ้านแม่เหาะ ทั้งเหตุปัจจัย
ภายนอกชุมชนและปัจจัยภายในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดเกณฑ์การเลือกพื้นที่อำเภอ
แม่สะเรียง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา
ทำให้มีการอาศัยอยู่ของชนชาติพันธุ์มากมาย
และเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ประกอบอาชีพประจำ
อยู่ที่นี่ และสิ่งสำคัญมีปกากะญอเป็นส่วน
ใหญ่ของพื้นที่

2. รวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่
สัมภาษณ์และเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

3. จัดทำเครื่องมือในการวิจัย
ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้และประมวลผล
ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. สภาพชีวิตดั้งเดิมของปกากะญอ
เป็นแบบเรียบง่าย ครอบครัวเป็นครอบครัว
ใหญ่กลายเป็นครอบครัวเดี่ยว มีป่าไม้และ
ภูเขาล้อมรอบบริเวณชุมชนก็กลายเป็นพื้นที่ที่
มีการบุกเบิกเพื่อทำกิน มีการทำเกษตรกรรม
แบบยังชีพ เริ่มมีการค้าขาย และอาชีพอื่นๆ
เพิ่มขึ้น การปกครองในหมู่บ้านมีผู้อาวุโสเป็น
ผู้ปกครองในหมู่บ้านควบคู่ไปกับการปกครอง
ส่วนท้องถิ่น การศึกษาจากที่ไม่มีโอกาสทาง
การศึกษาเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากมีโรงเรียน
ขยายโอกาสในชุมชน ศาสนาเพิ่มมากขึ้นจาก
เดิมมีการนับถือผีบรรพบุรุษ วัฒนธรรมภาษา
และการแต่งกายจากเดิมเป็นวัฒนธรรมและ
ภาษาของท้องถิ่นก็เปลี่ยนแปลงไปตามสมัย
นิยม

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
คือภายในได้แก่ การเพิ่มของประชากร ความ
ต้องการทางวัตถุ ความเชื่อและวัฒนธรรม
ปัจจัยภายนอกได้แก่ การพัฒนาของภาครัฐ
การพัฒนาของภาคเอกชน ด้านการศึกษา ด้าน
ความเจริญทางสาธารณูปโภค ด้านเทคโนโลยี

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาจากจุดประสงค์ข้อที่ 1
พบว่า ด้านครอบครัว ชุมชนปกากะญอมี
ชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย มีความ
เอื้อเฟื้อต่อกัน ครอบครัวเป็นครอบครัวใหญ่
เนื่องจากสมัยก่อนไม่มีการวางแผนคุมกำเนิด
ทำให้มีบุตรมาก จึงอยู่กับแบบครอบครัวใหญ่
มีการนับถือผู้อาวุโสให้เป็นผู้นำหมู่บ้าน ยึดถือ

การทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก การใช้แรงงานมักจะเป็นแรงงานในครัวเรือน มีการแลกเปลี่ยนสิ่งของด้วยสิ่งของ ไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน สอดคล้องกับ วราคม ที่สุกะกล่าวว่า สังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์เราก็ก่อกับบิดามารดาที่อาศัยอยู่รวมกันเป็นครอบครัว เป็นหมู่บ้าน เป็นเผ่า เราได้รับการเอาใจใส่ดูแลในสิ่งแวดล้อมของสังคมครอบครัวหากละเลยการดูแลเอาใจใส่สังคมที่เราอาศัยเกิด เจริญเติบโต และพัฒนาความรู้ความสามารถก็จะลดน้อยลงไป

จากการศึกษาจุดประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ด้านครอบครัว ปัจจุบันชุมชนบ้านแม่เหาะมีการปรับเปลี่ยนกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ไม่นิยมมีบุตรหลายคน แต่ยังมีเลี้ยงดูผู้สูงอายุบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย ประชากรคนหนุ่มสาวในชุมชนก็จะมีจำนวนน้อยลงเนื่องจากออกไปศึกษาต่อในพื้นที่อื่นๆ ผู้คนคาดหวังกับอนาคตข้าราชการมากขึ้น บางส่วนหางานทำข้างนอกชุมชน คนในชุมชนส่วนใหญ่จะเหลือแต่ผู้สูงอายุ และเด็กอภิปรายได้ว่าโดยทั่ว ๆ ไปสังคมจะไม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบที่เรียกว่าแบบค่อยเป็นค่อยไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ย่อย ๆ กล่าวถึง ความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชาวบ้าน หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ ซึ่งกล่าวได้ว่าหากได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ เป็นระยะเวลานานๆ ก็อาจมีผลทำให้ความสัมพันธ์ที่เป็นแบบแผนหรือความสัมพันธ์ระดับโครงสร้าง

ของสังคมจริงๆ เปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งก็ถือว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงในระดับสถาบันแล้ว

จากการศึกษาจุดประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ด้านครอบครัว การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายใน พบว่า การเพิ่มของประชากร ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่มาจากการแต่งงาน จากการวิจัยว่า สมัยตั้งชุมชนใหม่นั้น ชุมชนปากาเกอะญอบ้านแม่เหาะ ยังไม่มีการคุมกำเนิด และไม่รู้วิธีการคุมกำเนิดและหนุ่มสาวในขณะนั้นยังนิยมมีคู่ครองกันเมื่ออายุยังน้อย จึงทำให้มีประชากรมีอัตราการเกิดสูง ครอบครัวละ 4-5 คน ทำให้เกิดความต้องการในการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตมากขึ้น รวมทั้งมีคนเข้ามาอยู่ในชุมชนด้วย จึงมีความต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้น จึงเกิดการแก่งแย่งแข่งขันกันหาอยู่หากิน ปัจจุบันจากการศึกษาสรุปว่า ประชากรทั้งหมดเป็นชาวไทยภูเขาปากาเกอะญอ นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ แต่ชาวบ้านจำนวนมากต้องกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งอัตราการเพิ่มของประชากรบ้านแม่เหาะที่หลากหลายนี้อมีส่วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขาเผ่าปากาเกอะญอ บ้านแม่เหาะได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธภรณ์ อุทยาน (2541) ที่กล่าวว่า การพัฒนามักจะมุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และมุ่งหวังความเจริญเหล่านี้ขยายไปสู่ชนบทต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1) ด้านครอบครัวและประชากร ชุมชนควรมีการรณรงค์ให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกันเป็นกิจกรรมภายในเครือญาติ ภายในชนเผ่า เช่น การมัดมือ การจักสาน การเล้ามูก

ปาฐะ หรือกิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

2) ด้านภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งชุมชนอนุรักษ์ผืนป่า ให้ชุมชนเป็นผู้คิด ตัดสินใจในการดูแลรักษาป่า มีการปลูกป่าทดแทน นำแนวความคิดทางศาสนา

3) ด้านเศรษฐกิจ ผู้นำชุมชน หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริม และพัฒนาผลผลิตของชุมชนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีการต่อยอดนวัตกรรมในท้องถิ่นให้เข้าสู่มาตรฐานสากล ปรับตามยุคและสมัยที่เปลี่ยนไป ศึกษาการตลาด มีการเผยแพร่ความรู้เชิงพาณิชย์ เพื่อแข่งขันกับตลาดภายนอกชุมชน

4) ด้านการปกครอง ควรมีการพัฒนา รูปแบบการปกครองโดยให้อิสระแก่ชุมชนใน

การร่วมคิด ร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยคงไว้ซึ่งความเป็นชุมชนปกากะญอ แบบดั้งเดิมไว้ด้วย

5) ด้านการศึกษา ชุมชนควรสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญขึ้น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเช่น บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้อย่างทั่วถึง เป็นส่วนหนึ่งในการเสนอ และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและการพัฒนาการมุ่งสืบสานภูมิปัญญาผ่านหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมปราชญ์ชาวบ้าน

6) ด้านศาสนาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริม และอนุรักษ์การแต่งกายและการใช้ภาษาแบบเก่าให้คงอยู่

แหล่งอ้างอิง

จำนง อติวัฒนสิทธิ์.(2540). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วราคม ที่สุกะ.(2544). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาศึกษา.

พัชรภรณ์ อุทยาน.(2541). *การตั้งถิ่นฐานใหม่สำหรับชาวเขาบริเวณบ้านนาไคร้ ตำบลยางเปียง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้).

รูปแบบการเขียนบทความลงวารสาร

รูปแบบการเขียนบทความวิจัย

ชื่อเรื่อง(ภาษาไทย) (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ตัวอักษรขนาด

12 Th Sarabun

ชื่อ(ผู้เขียนบทความ)ภาษาไทย *

ชื่อ(ผู้เขียนบทความ) ภาษาอังกฤษ

E-Mail : veesaad@hotmail.com (ตัวอย่าง)

ชื่อที่ปรึกษา(ภาษาไทย) (ถ้ามี)

ชื่อที่ปรึกษา(ภาษาอังกฤษ)

ชื่อที่ปรึกษาร่วม(ภาษาไทย) (ถ้ามี)

ชื่อที่ปรึกษาร่วม(ภาษาอังกฤษ)

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(ประมาณ 300 คำ) (ขนาด 14 pt Th Sarabun)

ABSTRACT (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(สอดคล้องกับภาษาไทย) (ขนาด 14 pt Th Sarabun)

บทนำ (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(ความเป็นมา ความสำคัญ และเหตุผลในการทำวิจัย) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

วัตถุประสงค์ (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(จะเขียนเป็นข้อๆ ก็ได้ หรือจะเขียนรวมก็ได้) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

สรุปผลการวิจัย (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(ตอบวัตถุประสงค์ได้) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

อภิปรายผลการวิจัย (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(เอามาอภิปรายเฉพาะประเด็นที่เด่นๆ ไม่ต้องทุกประเด็น) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

ข้อเสนอแนะ (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

แหล่งอ้างอิง(ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(เฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

*นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558. (ขนาด 12 pt Th Sarabun)

รูปแบบการเขียนบทความวิชาการทั่วไป

ชื่อเรื่อง(ภาษาไทย) (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ตัวอักษรขนาด
12 Th Sarabun

ชื่อ(ผู้เขียนบทความ)ภาษาไทย

ชื่อ(ผู้เขียนบทความ) ภาษาอังกฤษ

E-Mail : veesaad@hotmail.com (ตัวอย่าง)*

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(ประมาณ 300 คำ) (ขนาด 14 pt Th Sarabun)

ABSTRACT(ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(สอดคล้องกับภาษาไทย) (ขนาด 14 pt Th Sarabun)

เนื้อหา(ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(เนื้อหาตามประเด็นที่นำเสนอ) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

สรุป(ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(สรุปสาระสำคัญของบทความตามเนื้อหาที่ได้กล่าวมา) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

แหล่งอ้างอิง(ขนาด 16 pt หนา Th Sarabun)

(เฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น) (ขนาด 16 pt Th Sarabun)

*หน่วยงานของผู้เขียนบทความ

ขั้นตอนการทำวารสาร มจร วิชาการล้านนา

- ตอนที่ 1 รับบทความจากนักศึกษา (และหรือผู้ที่สนใจส่งบทความ)
- ตอนที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบตามที่กองบรรณาธิการกำหนด
- ตอนที่ 3 ให้นักศึกษานำไปแก้ไข (ถ้ามี)
- ตอนที่ 4 สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ
- ตอนที่ 5 ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ
- ตอนที่ 6 ให้นักศึกษานำไปแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ (ถ้ามี)
- ตอนที่ 7 กรณีที่นักศึกษาแก้ไขไม่ได้ให้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา (ถ้ามี)
- ตอนที่ 8 บรรณาธิการตอบรับผ่านการพิจารณาบทความแก่ผู้เขียนบทความ
- ตอนที่ 9 จัดหน้าสารบัญในการจัดพิมพ์
- ตอนที่ 10 ส่งโรงพิมพ์

หลักเกณฑ์การเสนอบทความจากงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

1. เป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน
2. เป็นบทความวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ด้านสังคมศาสตร์ ศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา
3. ภาษาไทยและอังกฤษผ่านการตรวจสอบถูกต้องทางภาษาก่อนส่งกองบรรณาธิการ
4. ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้บทคัดย่อภาษาไทยอยู่ก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ
5. ในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณา กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนบทความทราบ
6. การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้รูปแบบ นามปี เช่น (สมศรี มาสาย, 2554 : 12) และ สมศรี มาสาย (2554 : 23) สำหรับบรรณานุกรมให้ใช้รูปแบบ APA หรือรูปแบบของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยเรียงภาษาภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ ดังที่ปรากฏตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์ในการเขียนแหล่งอ้างอิงในบทความ

1. หนังสือ

ชื่อผู้เขียน./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อหนังสือ./ ครั้งที่พิมพ์./ เมืองที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.
ชื่อหนังสือ./ (หน้า/เลขหน้า)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

แสง จันทร์งาม. (2544). *พุทธศาสนาวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.

2. บทความ

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ ชื่อบทความ./ ใน/ ชื่อบรรณาธิการ/ (บรรณาธิการ ถ้ามี),/
ชื่อหนังสือ./ (หน้า/เลขหน้า)/ สถานที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ชัตติยา กรรณสูต. (2547). การสังเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยคุณธรรม พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย: การเชื่อมโยงสู่นโยบาย. ใน ชัตติยา กรรณสูต, เสวนิจ รัตนวิจิตร, ธัญญา สนทวงศ์ ณ อยุธยา และ ขวัญรัก สุขสมฤทัย (บรรณาธิการ). รายงานการวิจัยคุณธรรมพฤติกรรม ความซื่อสัตย์ของคนไทย. (หน้า 9-125). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

3. วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์./ระดับวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์และสารนิพนธ์./ชื่อสาขาวิชา./คณะ./ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

นพพร ไทยเจริญ. (2549). การสร้างชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง ดินและหิน ในท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

4. บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่/(ฉบับที่(ถ้ามี))./เลขหน้า.

ตัวอย่าง

มะลิวรรณ โคตรศรี. (2548). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(1), 32-48.

5. บทความในจดหมายข่าว

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อจดหมายข่าว./ปีที่หรือเล่มที่/(ฉบับที่(ถ้ามี))./ เลขหน้า.

ตัวอย่าง

งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุน. (2549). ข่าวบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 8(1), 2.
ทีมสมองปุด นิเทศศาสตร์ควารางวัล Best Campaign แทคอะวอร์ด ครั้งที่ 9. (2548). ดอกแก้ว จดหมายข่าว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(34), 3, 6.

6. บทความในนิตยสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อนิตยสาร./ปีที่หรือเล่มที่./เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ศุภรา กันตะพัฒนะ. (2549, 1 สิงหาคม). เยียวยาหัวใจดวงน้อย ด้วยสองมือแม่. ชีวจิต, 8, 26-31.

7. บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ/(ปีที่พิมพ์/วันที่/เดือน)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์/หน้า/เลขหน้า.

ตัวอย่าง

โกวิท โพธิสาร. (2549, 4 สิงหาคม). สัมผัสโลกวิทยาศาสตร์ นวัตกรรมใหม่ล่าสุด งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์' 49. มติชน, หน้า 33.

ลม เปลี่ยนทิศ. (2549, 7 สิงหาคม). รักในหลวงด้วยการปฏิบัติ: หมายเหตุประเทศไทย. ไทยรัฐ, หน้า 5.

8. เอกสารของหน่วยงานที่ไม่เป็นเล่ม

ชื่อหน่วยงาน/(ปีที่พิมพ์/วันที่/เดือน)/ชื่อของเอกสาร/เลขที่ของเอกสาร (ถ้ามี).

ตัวอย่าง (จดหมายเหตุ)

กรมศิลปากร. (2445, 27 พฤศจิกายน). ลายพระหัตถ์กรมหลวงดำรงราชานุภาพกราบทูลกรมหลวงเทวะวงษ์วโรปการ. เลขที่ 3/197.

หอสมุดแห่งชาติ. (จ.ศ. 1206). จดหมายเหตุรัชกาลที่ 3. เลขที่ 12.

ตัวอย่าง (คำสั่ง)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2549, 21 มีนาคม). เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย. คำสั่งที่ 0577/2549.

ตัวอย่าง (ประกาศ)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2549, 23 มิถุนายน). เรื่องเกณฑ์การทดสอบและการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ 2). ประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

9. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อกฎหมาย/(ปีที่พิมพ์/วันที่/เดือน)/ราชกิจจานุเบกษา/หน้า/เลขหน้า.

ตัวอย่าง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542, 15 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 42-48.

10. รายงานการประชุมวิชาการ หรือการสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้เขียนบทความ/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ.ใน/ชื่อเอกสารการประชุมหรือสัมมนา. (หน้า/เลขหน้า). / สถานที่พิมพ์/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

นิตย์ โรจน์รัตนวาณิช และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2549). การศึกษาวิเคราะห์และออกแบบระบบการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. ใน เวทีนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 3 (หน้า 48-50). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

รณภพ เอื้อพันธเศรษฐ และวิยะดา ตันวัฒนากุล. (2548). ทักษะคิดและพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการครั้งที่ 1 วิถีวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 8-10 ธันวาคม 2548. (หน้า 567-573). เชียงใหม่: ศูนย์บริหารงานวิจัย สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

11. การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์/(ปี/วันที่/เดือน)/ตำแหน่ง(ถ้ามี)/สัมภาษณ์.

ตัวอย่าง

มหิศร มังคลรังศรี. (2549, 4 สิงหาคม). รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี. สัมภาษณ์.

ปรีดิยาธร เทวกุล, ม.ร.ว. (2549, 4 สิงหาคม). ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์.

12. เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/สืบค้น/วัน/เดือน/ปี/เข้าถึงได้จาก/แหล่งสารสนเทศ.

ตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2547). จิตสำนึกและวิญญูณของคนสอนครู. สืบค้น 15 มิถุนายน 2548, เข้าถึงได้จาก <http://www.km.rikp.ac.th>

13. เอกสารทุกประเภทที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

รอบรู้่นานาชาติ. (2549). กรุงเทพฯ: ภัทรินทร์.

ตัวอย่าง ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์และไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์

ส. กลิ่นหอมทวล. (ม.ป.ป.). แม่คะนึ่ง-น้ำค้างแข็ง คืออะไร. ม.ป.ท.